

Universitätsbibliothek Paderborn

Homiliæ Qvadragesimales Reverendissimi D.ni P. F. Hieronymi Baptistæ De Lanvza Venerabilis memoriæ Episcopi Barbastrensis & Albarrazini, Ord. FF. Prædicatorum

Ex Hispanico idiomate in latinum perfectè fideliterq[ue] iuxta posteriorem omnium, nouamq[ue] editionem translatae, & ab innumeris cùm S. Scripturæ, tùm SS. Patrum typographicis erroribus emendatæ ... cum triplici Indice ...

Lanuza, Jerónimo Bautista de

Antverpiæ, 1649

Secundo die Martis Quadragesimæ: Homilia Decimæqvarta. De obedientia Cathedræ & Prælati. Tunc locutus est Iesus ad turbas & discipulos dicens: Super cathedram Moysi . Math. 18.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-52962](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-52962)

S V M M A R I V M

HOMILIE DECIMÆQVARTÆ SEQVENTIS.

¶ §. 1.

b §. 2. 3.

c §. 4.

d §. 5. 6.

7. 8.

e §. 9. 10.

11. 12. 13.

f §. 14.

g §. 15. 16.

17.

h §. 18.

i §. 19. 20.

PRÆGRIBIT præsens Euangelium, obedientiam exhibendam Prælati, etiam discipulis: a Sex articuli disputantur. Primus: quod semper fuerit necessarius, & obligatorius in omnibus statibus ordo ad superiores, qui iubeant, & inferiores, qui obediant. b. Secundus: quod hoc in hoc statu spirituali sit magis particulare. c. In quo necessarius sit cathedra visibilis, secuta & certa. d. Tertius: Hæc cathedra vna est, ob multos titulos. e. Quartus: in ea sedere debent Sacerdotes, & coram illis erecti stare seculares. f. Quintus: licet Prælati sint peruersi, potestate tamen fulgent ad præcipiendum, quibus & obediendum, quique honorandi. g. condere possunt leges, ligare, & absolueri. h. Sextus: Plurimum licet referat bona vita Prælati ac Prædicatoris, si tamen talis non fuerit: illi nihilominus obediendum, licet illis similis sit, qui dilatabant phylaxia &c. i.

§. 1. Aperiens Christus cisternam præcauet, ne quis in illam incidat, & spinas comburens, seruat triticum secundum legem.

§. 2. Super Cathedram. Licet omnes nos creauerit Deus quoad naturam aequales, disposuit tamen superiorum, & inferiorum inæqualitatem.

§. 3. In omnibus lucet ordo superiorum & inferiorum. Sic quoque decretum est, in omnibus legibus, naturali, scripta, & Euangelica.

§. Super Cathedram. Necessaria est cathedra, in qua ipse Deus nos docet, ubi vera sapientia.

§. 5. Ex suavissima Dei providentia erigitur in hoc mundo cathedra visibilis, cui nostrum subiecit intellectum.

§. 6. Secura est doctrina cathedra Ecclesie, quam D. Paulus nominat columnam ac firmamentum veritatis.

§. 7. Necessaria est vna cathedra visibilis, que nos doceat, & eiusdem visibiles sint præceptores.

§. 8. In Eunuchis Candacis, & Centurione Cesare, ac in D. Paulo, nos docuit Deus subie-

ctionem debitam magisterio prælatorum Ecclesie.

§. 9. Vna est Ecclesia Cathedra: quia vna est eius doctrina, licet diabolus velit linguas confundere sicut in turri Babylonica.

§. 10. Vnitatem Cathedra sumitur ex vnitatem capitis, significata in tunica Christi contrapostita velo templi.

§. 11. Similiter sumitur vnitatem Cathedra, ex vnitatem doctrina: quod Salomon declarat.

§. 12. Conseruat vnitatem doctrina, vnitatem idioma, in quo errauit Iudas: & hanc Romani ad suam conseruationem Reipublice procurarunt.

§. 13. Sumitur quoque Cathedra vnitatem, ex vnitatem Sacramentorum que eadem sunt, licet ministri sint diuersi.

§. 14. Soli in Cathedra sedere debent superiores & sacerdotes, coram quibus erecti in pedes stare debent Laici, licet quis sit Iosue Princeps, aut Imperatrix Eusbia, imo & ipse D. Hieronymus.

§. 15. Scribæ & Pharisei. Licet terreni sint

Pra-

Pralati, potestate tamen pollent ad iratianda caelestia: quibus & obediendum.

§. 16. Honorari debet Pralatus, licet malus; iniuriam illi factam Deus sibi censet irrogari: sicut capiti iniuria est qua capillis irrogatur.

§. 17. Quamvis fuerit Samsoni perniciosum, capillos sibi conderi, in quibus (cum consistebas) fortitudo. Idem iudica, de Ecclesia, dum eius sacerdotes & Pralati tanguntur.

§. 18. Potestatem habent Pralati absolventi, leges condendi, excommunicandi, proinde ex equo iure illi obtemperandum.

§. 19. Plurimum licet referat Prædicatoris, Pralatiq; boni as: porro si malus sit, quid dicat, non quia faciat, attendendum.

§. 20. Phylacteria ac fimbriae in propriam ordinabant gloriam, qua ad Dei et. ni honorem instituta, ac virtutum instrumenta.

HOMILIA XIV. DE OBEDIENTIA CATHEDRÆ ET PRÆLATIS.

Secundo die Martis Quadragesimæ.

Tunc locutus est Iesus ad turbas & ad discipulos, dicens: Super cathedram Moysi &c. Matth. 28.

OEESTE nobis hodie proponit Christus documentum per historiographum suum D. Mattheum; mukum conveniens auctoritati Prælatorum ac prædicatorum, multum auditoribus utile, multum denique honorificum sacrate suæ legi, divinæque doctrinæ: tanti autem refert hæc admonitio, ut D. Chrysol. eam censet, esse omnium, quas Christus nos docuit, vtilissimam: Præceptum tradere voluit, quod præcipit ad salutem conducit. Et ut tale cæteris strictius præcipit observari. Id suam opere iubet. Mandavit autem summo affectu, ac rigore. Declinat igitur, quod nequaquam, quia superior aut prædicator vitæ est dissoluta, ea de causa illi detrahenda sit negandaque debita reverentia, nec eius quoque doctrinæ refugandum, non esse eius doctrinam operibus mensurandam, nec dicta factis comparanda. Hoc tibi iubet & faciendum, quæ præcipit audire, ut ea opere perficias & eius non inspicere vitæ opera, ut illum aspernetis; aures auge eius doctrinæ salutari, oculos occlude eius vitæ immodesta: Super Cathedram Moysi (aut Christos) sederunt Scribae & Pharisei: q. d. Ipsi sunt, qui

modo pollent auctoritate, ac loco superiori, prælati sunt, ac magistri vestri: quæ vobis dicunt, facite, quando vobis præcipiunt, secundum id, quod cathedra eorum docet, nec eorum opera inquiratis curiosius. Appetunt mandata gravia hominibus ac ardua imponere, ad contumeliam veteris in populo reformationem, ut sint omnes perfecti, ea vero in se exequi, etiam minima, detrectant: hic omnis eorum conatus, ut vanam ex hominibus gloriam accipiant, dignitate sua superbiant, magnificent fimbrias, phylacteria dilatantes. Erant autem fimbriae satiolæ quadam coruleæ; de quibus oras, seu extremitates suis penulis faciebant; quibus pedes suos cooperiebant, quo significabant se tales esse, qui licet corpore in terra ambularent, animâ tamen sidera perirent.

Phylacteria verò erant membranz, quibus Dei lex inscribentur, nempe de alogis, hæc de suis pilis suspendebant, ita ut ante oculos volitarent, quibus semper & vnicè legi divinæ attenti intentique insisterent. Hæc insignia magnificabant, id est, extollent: ut illo modo ab hominibus pluris haberentur, maioriq; honore colerentur, & quocumque accederent, eum i se

dentis ad euentibus affurgerent, locum eede-
 tent eminentiorem, ac Magistri nostri vocaren-
 tur, illos meritis & virtutum insigniis ceteris
 æstimarent digniores, cum essent omnium, quos
 sol vidit, nequissimi. Nihilominus (sicut Christus)
 prælati sunt, predicatorum sunt, Magistri sunt,
 qui Moyfi, imo Dei ipsius locum obiciunt, & vt
 tales illos reuerere, illorumque præceptis obedi-
 ratione huius prælegit hōbis alia de obedientia
 documenta, & regulas de humilitate, Deum
 colendum esse vt vnicum patrem, ac magistrum
 in cœlis, cuius vicarij sunt, & sibi tantum terreni
 præceptores, nostrum sit hoc præcipuum stu-
 dium, in terra pōg humilare, vt in cœlis exal-
 tequr: hæc enim ipse in sua obseruat familia
 ordinationem. Superbos humiliare, & humiles
 exaltare. Vt hinc igitur exordiamur, prōni nos
 coram Domino humilitemus: supplicemus, men-
 tem nostram erigat sue gratiæ spiritu, & Prin-
 cipi super omnes Angelorum choros exaltata,
 vt eam nobis obtineat, prostrati offeramus: *Ave
 Maria.*

*G. 1. Aperiens Christus cisternam, præcauet,
 ne quis in illam incidat, & spinas combu-
 rent, seruat triticum secundum legem.*

Datus Cyrillus Alexand. gloria, decessit
 in monte Canneth, tam antiquus, vt floruerit
 Anno Christi 330. tot omnibus notissimis
 clarus prerogatiuis, et D. Pontifex Cœlestinus
 primus, eum miserit præsidem Concilio gene-
 rali Ephesino, ducentorum Episcoporum, contra
 hæreticos Nestorium & Pelagium, multos edi-
 dit tractatus in S. Scripturam, sed phrasi inge-
 nioque singulari libros scripsit septemdecim, quos
 prænotauit: *De adoratione in spiritu & veritate:*
 Quibus totam illam veterem legem exponit,
 Li. 7. ad eundem de corpore illo spiritum, de littera sa-
 porem, de figuris-entitatem, enucleat deo Dei
 Exod. 21. præcepta data Moyfi, vnum Exo. ca. 21. Mo-
 cauit Dominus Moyfen dixitque illi: Audi quæ
 ego præcipio tibi: *Si quis aperuerit cisternam &
 33. fuderit, & non operuerit eam, eccideritque bos
 aut asinus in eam, reddet Dominus cisterna pro-
 cium uimentorum, quod autem mortuum est ip-
 sius erit.* Alterum legitur: ca. 22. *Si egrossus
 6. igni inuenerit spinas, & comprehenderit acervos
 frugum, sive stantes segetes in agro, reddet dam-
 num, qui ignem succenderit.* Ea ergo cautione
 spinas comburat, vt segetes seruet incolomes.
 Quæ est hæc tua, Domine sollicitudo, quæræ

D. Cyrill. Quis te ad rem tam valium ac fa-
 miliarium detrahe sollicitudinem? Inducatur,
 (inquit Sanctus) quid tibi sit agendum, & quid
 Christus egerit, qui ad hoc venit in mundum, vt
 legem adimpleret. Quædam aperuerat cisternas,
 cum vicinus esset morti, aperte voluit illis lo-
 qui hypocritis, corumque interiora aperuit pecto-
 ra, ea esse ostendit sepulchra dealbata; a foris
 nulla formosiora, ab intus verò nulla turpiora,
 plena mortuorum ossibus, latentia veribus,
 pudore horrida; hypocrites reuelauit, astu-
 tias vulpinas, fictiones, fraudes, enormia sce-
 lera, criminaque non toleranda, his ignem spi-
 nis succendit, aspera, duraque reprehensione,
 vt fecit in illa Iuda concione, quam habuit in
 populi totius synagoga, in qua vitia, fraudel-
 que detexit hypocritarum Phariseorum. O Do-
 mine, hancne cisternam aperis? Cæce ne sit ad
 scandalum pusillum, qui vt eos cognouerint
 tantorum criminum reos, eosdem respicient,
 cum eis non conuenient, debitam recusabunt
 reuerentiam, præcepta non adimplebunt inobe-
 diantes. Accurrit Dominus, qui cisternam ope-
 riat, damnantque futurum impediit, dum con-
 uersus ad populum ait: *Super cathedram Moyfi,*
 q. d. an amonitis, quales hi sunt, ex eo quod
 de illis reuelant? Hoc perpendite, quod in ca-
 thedra sedent Moyfi, sint superiores, sint in
 Ecclesia præfides ac doctores, promde vt tali-
 bus, debitum deferre illis honorem, eorumque
 obedite iustionibus: licet enim grauiorū velin
 spinas exire peccatorum, quæ de eorum cor-
 dibus enascuntur: volo nihilominus amplius ser-
 uari triticum doctrinae ac legis iudicium, digni-
 tatem, magistrum, ac sacerdotum inoffen-
 sium, proinde vt tales omni colantur reueren-
 tia, eorumque leges obseruentur.

Impleuit hic Christus, ex sententia D. Hiero-
 ron. quod prædixerat Spiritus S. ex ore Ma-
 lachia: à Christo faciendum. *Sed bis confusus & Mala-
 mundans argentum, & purgabit filios Leui.* Vt
 filios Leui, (interpretæ D. Hieron.) uerunt
 Sacerdotes, Prælati & Doctores Iudeorum.
 Hoc uerbum *Purgabit*, in Hebræo, proprium
 est agricolis, qui purgant arcam quando in ea
 mixtum iacet palea triticum, ac ventilabro se-
 gregant paleam, seruantque triticum. Hoc Mel-
 chias exequetur, & talis à D. Matth. describitur:
*Curus ventilabrum in manu sua, & per-
 mandabit arcam suam, & congregabit triticum in
 suum in horreum, paleas autem combur et igni in-
 cinguibili. ventilabro lingue suæ diuina triti-
 cum à palea separabit. Eū eum purgantem. Inue-*

nit in Pharisæis triticum permixtum paleæ. O
 quæ paleæ hypocritæ, vana gloriæ, Iracundiæ,
 ambitionis! O quæ triticum doctrinæ, digni-
 tatis, verbi Dei! hoc enim triticum Ecclesiæ fu-
 stentatur. Apagæ, palea in ignem æternæ con-
 demnationis; eorum opera ne imitemini, paleæ
 enim sunt, quas ignis comburet infernalis: re-
 maneat legis, doctrinæ, dignitatis frumentum
 in animæ vitæ horrea congregandum: si enim
 eorum vitæ reproba, doctrinæ tamen proba, &
 admittenda. Si eorum opera, opera sunt Satana-
 næ, leges autem sunt diuinæ; si in se ipsi sunt
 demones; in persona tamen quam referunt, sunt
 Angeli, ex quorum ore lex audienda: *Legem*
requirit ex ore eius: quia Angelus Domini exer-
citum est. Omnino necessaria nobis erat hæc
 iustitio (teste D. Chrysostr.) nobisq; tam
 strictè à Christo præcipienda: si etenim etiam
 modo contemnis superiores, contumaciter man-
 data hocipendis: quia sic non vinunt, vt de-
 bent, quid ageres, si tibi eos irridendi, con-
 temnendiq; dedisset ipse facultatem? quàm
 faccos inuenias, qui eorum voluissent obedire
 mandatis? Quibus non superioribus contumaces
 repugnant inferiores? Vt igitur hoc nequa-
 quam fiat, tam stricto nos Christus obligat præ-
 cepto, quod modò declaramus.

**§. 1. Super Cathedram. Licet omnes nos
 creauerit Deus quoad naturam æquales, dis-
 posuit tamen superiorum, & inferiorum ina-
 qualitatem.**

Supponit hic Christus primum esse in Repu-
 blica ordinem superiorum, & inferiorum,
 ac requiri, vt sit qui iubeant, qui ordinent,
 qui stant, & qui dictis obediant, statutaq; ue-
 perficiant. D. Theodoretus Episcopus Cyri in
 Syria (qui à sexcentis Episcopis in Concilio Cal-
 cedonensi proclamatus fuit: *Catholicus & Or-*
thodoxus Eccl. si Pastor & Doctor.) contendit
 relictate quemdam errorem à Gentilibus intro-
 ductum: qui considerantes magnas confusiones,
 deordinationes ac ineptias, quibus totus mun-
 dus perturbatur, euulgauerunt Deum nullum mun-
 di huius habere prouidentiam, ac sollicitudinem,
 nec eum gubernare, ac dirigere; sed quod nos
 duntaxat, vt quisque quidquid vellet aut pos-
 set operaretur. Quia verò hunc errorem decem
 adstruebant argumentis, decem quoque con-
 scripsit tractatus subtilissimos, in quibus eadem
 in illos retorquet argumenta, ac proprio mu-

Malachi
cap. 2.
v. 7.
Ierem. 7.
v. 24.
in Malachi

Ierem. 7.
v. 24.
in Malachi

erone confodit inimicos: ex eorum rationibus
 Catholicam probans veritatem, Deum esse su-
 premtum mundi gubernatorem, quique, qua-
 in eo sunt, cuncta disponit, infinita sua sa-
 pientia cuncta constituit, & magnâ permit-
 tens prouidentia. Tractatu verò septimo, seg-
 timam proponit, refutarq; rationem, quâ Gen-
 tiles mouebantur, vt Dei prouidentiam mundi
 que negarent directionem: nitetur autem hæc
 ratio illo discrimine quod in mundo notamus
 inter homines: quidam etenim sunt Domini,
 ferri alij: quidam superiores, inferiores alij;
 quidam præcipientes, alij obsequentes. Quis hos
 inter se discreuit? Nos omnes Dominus qui ead-
 naturam condidit æquales, vno omnes nascimur
 modo, vno & morimur, cur non eodem igitur
 modo viuimus? Nos omnes ex eodem produxit
 parente Adam, iisdem dotatos qualitatibus, ita
 vt, formato primo homine, cum ei mulierem
 in adiutorium ad humani generis propagatio-
 nem veller creare, illam non ex alio luto, vt
 esset, formaret, ne qua præteritio oriretur, si
 lutum illud nobilius fuisset, quàm illud, de quo
 formatus fuit Adam, sed eam ex ipso Adam ædi-
 ficauit: sed hoc de capite, quod ceteris mem-
 bris eminet, nec de pedibus, ceteris inferioribus,
 sed de costa lateris, vt in omnibus ei similibus esse
 videretur.

Si igitur nos Deus æquales condiderit, vnde
 prodire potest tanta inæqualitas, vt sint aliqui
 Domini, alij ferri, quidam imperent, punitant,
 carceribus mancipent, alij verò obediant, in
 vincula coniciantur, punitantur? Hoc (asser-
 bant illi) inde ortum est: quia Deus manum à
 mundi regimine subtraxit, sic vt qui potest, præ-
 ualeat, imperet ceteris, punitatq; reliquos.
 Exemplo patet, inuolunt, in Newroth Domi-
 nus post deluuium: vt enim erat gigas fortissi-
 mus, viribusq; potentissimus. septimum Domi-
 num extulit, ceterisq; præfecit superiorem,
 vnde natum proverbium: *Quasi Newroth robu-*
stus venator coram Domino. Idem obseruamus in
 Monarchiis ac Imperijs, quæ mundus habuit Ba-
 byloniorum, Medorum, Persarum, Græcorum,
 Romanorum, quæ vidit Daniel in figura fero-
 cium bestiarum, quæ enim ceteris erat poten-
 tior, præualebat, ac ventorum flantium, qui in-
 ter se contendebant, ille vero se longius proten-
 debat qui maiori buccas inflabat impetu, hodie
 hic esset Dominus, ac mane crastino mancipium,
 hodie throno sedens regali candelis imperans
 superbus, cras catenis vinculus, terrentimo carce-
 reclusus vile mancipium. Abundant similibus
 exam-

Gen. 10.
Dan. 7.

exemplis, tam sacra, quam prophane historie :
 ex quo Deus mundum condidit. Clarius quoque
 patet, (argumentantur illi) quia si ordo ille su-
 periorum ad inferiores à Deo fuisset stabilitus,
 semper essent superiores, qui sunt meliores, in-
 genij subtilioris, vitæ magis exemplaris : cum
 Rex Republicæ non præficiat, nisi quos nouerit
 esse regimini magis idoneos. Hoc autem non
 sic se habet quomodo videmus occupare thronos,
 portare diademata, illos qui merentur crucem,
 carceres, seruitutem : è contra subditos, reie-
 ctos, qui ad regendas cathedras sunt apertiores ac
 digniores. Qua de causâ Salomon, licet cuncta
 censeret vanitatem, hoc tamen magis serio per-
 pendit : *Vidi seruos in equis, & principes ambu-
 lantes super terram.* Cum hæc igitur ita sint, quis
 capiat, quòd hunc Deus mundum motis adeo
 inconcinnus gubernet ? Respondet illis Theodo-
 ret. in illos hanc retorquens rationem, ex eadem
 probans contrarium. Omnes consentiunt, quòd
 Deus cunctos quoad parentes & naturam creauerit
 æquales, si verò illa in suo maneret ordine ac
 statu, quo ex Dei manibus prodijt perfecta nec
 essent Domini, nec subditi, vt modo, nec qui
 notas conderet leges; diuinis quippe regeremur,
 & ratione, que iusto pondere cuncta moderaretur.
 Verumtamen per peccatum dissolutus est
 hic ordo, ita vt iustitia nobis deficiat originalis,
 que in homine, partem inferiorem subdebat su-
 periori, superiorem verò Deo; ratio permansit
 tenebris obfuscata, ordo illi prius positus inuer-
 sus, ratio oppressa, rebellis appetitus, & ad ma-
 lum ab adoleſcentia inclinatus. Necessarium est,
 vt sit qui regat, gubernet cuncta, secundum ius-
 tam disponat rationem, malos puniat, bonos re-
 muneretur, appetitum scilicet inordinatum per
 timore; excitet ad bonum voluntatem pro-
 posita spe distributionis. Composit horologij
 horologium congruum, si semper illo ordine,
 & conformitate volueretur, non esset necesse
 quemquam illud dirigere : verumtamen cum as-
 quando dissoluitur illa harmonia, rectoris requi-
 ritur industria, qui vt primum deest, illico totum
 dissoluitur, rotis ponderis impetum ac grauitatem
 consequentibus. Composuit hoc Deus nature
 nostre horologium optimè dispositum : *Fecit
 Deus hominem rectum.* Per peccatum verò, dis-
 soluebatur illa concupiscentia rota, qua ductum
 sequi debebat rationis vt rotam primariam, se
 ipsam anteponit, vt totum gube nec horologium.
 Hoc bene sentiebat, qui dicebat : *Video aliam le-
 gem in membris meis, repugnantem legi mentis meæ,
 & captiuam me in lege peccati, qua est in mem-*

Eccles. 10.
7.

I.
Similitu-
do.

Eccles. 7.
30.

Rom. 7.
23.

bris meis. Quàm dissol- tum foret hoc mundi
 horologium, si non esset qui rotas componeret : *Dei pro-
 quis domi quietus remaneret ? Quis bona sua, uicta
 imò & vitam tutus possideret ?* Qua ratione si assereretur
 ne legibus Republica conseruaretur, quibus illa
 dirigitur, ac sine superioribus, qui ad eorum ob-
 seruantiam cogant inferiores. Ipse Deus (inquit
 Theoret.) qui mundum condidit ex nihilo,
 decreuit ad sui conseruationem, vt à superioribus
 regeretur.

Hoc docuit Apostolus, sapientissimis illis ver-
 bis ; *Omnes anima potestatibus sublimioribus sub-*
diuina sit, non est enim potestas, nisi à Deo : qua au-
tem sunt, à Deo ordinata sunt. Omnes quotquot
 sunt : *Omnia anima,* suis sublimioribus ;
 mulier marito, filius Patri, Domino subditus, se-
 cularis Ecclesiastico : ita vt, nullus sit in Re-
 publica, qui non hoc ordine, superioris, vel infe-
 rioris, Traxati, vel subditi compendatur, qui
 non vel præcipiat superior, vel obediatur inferior.
Omnia anima. Si quæras, quis hoc statuere, vt
 cum omnes essemus in natura æquales, sumus in
 hoc inæquales ? Respondit ipse Deus. *Non enim
 est potestas nisi à Deo.* Nota cum S. Chryl. lo-
 quendi modum Apostoli : Non enim ait, quod
 non sit superior, aut Princeps, qui regnet in hoc
 mundo, nisi à Deo constitutus ; *Non dicit : Om-
 nis Princeps à Deo constitutus est ;* multi quippe
 sunt à Deo non ordinati, sed à diabolo, vel mun-
 do, vel carne, vel uero, vel negotiationibus, vel
 diligentia, vel simonia : sed quòd omnis pote-
 stas, hoc est, auctoritas qua eminent Principes
 ac Superiores, vt præcipiant, à Deo profuatur, vt
 licet quis sit tam peruersus superior, qualem sci-
 mus fuisse Pilatum, potestatem tamen habet de-
 super & à Deo : ita Christus Pilato. *Non habes
 potestatem aduersus me ullam, nisi tibi datum
 esset de super :* licet quoque tam sacrilegus sit
 Pontifex, ac Caiphas, Deus est qui ore eius lo-
 quetur, quando concludit vt supremus superior.
 Sicut dicimus, quòd omnibus potestas mariti in
 ordine ad uxorem sit à Deo, non quòd Deus sit,
 qui omnia componit matrimonia singulisque
 vxoribus suos desinet maritos, sed concessio, quòd
 matrimonium sit, à Deo omnis emanat potestas
 seu viti superioritas in ordine ad uxorem : *Non est
 potestas nisi à Deo.*

Tangit nec quidem sententiâ Apostolus, iud
 quòd dixerat Dominus : *Per me Reges regnant,*
& Legum conditores iustæ de eruant. *Per me Prin-*
cipes imperant, & potentes decernunt iustitiam.
 Quatuor species recenset superiorum. Reges,
 Legillatores, Principes & potentes. Reges sunt,
 qui

Rom. 13.
1.
6
pp. 11

Prin. 8.
15

qui in mundo non agnoscunt si periorum, quoad temporalia, vnde & vocantur supremi ac independentes Domini. Legislator sunt Senatores Republica, & Auditores Conciliorum: illi quippe sunt, per quos disponuntur & explicantur statuta. Principes sunt Prætores, & gubernatores, qui præsent in particularibus republicis. Potentes sunt, quicumque alij ministri iustitiae, qui aliqua polent in Republica auctoritate. In his omnis concluditur potestas. Et hæc omnis potestas, ait Deus, à me dependet, omnes sunt mei substituti, à Rege vique ad abiectissimum apparitorum. Non est potestas nisi à Deo, Et consequenter nemo est, qui non sit subiectus suis superioribus, sic vt, nullus sit, qui non sit Deo subditus. Hoc est tam ne essentium, vt sine illo mundus perderetur. Optime Spiritus sanctus: *ibi non est gubernator, populus corruet. & doctis declaratur à D. Chry. similitudinibus: Sicut si gubernatorem à nave separaueris, scapham submersisti, & si ducem ab exercitu abieceris, victos hostibus tradisti milites, ita si principes in civitatibus aufereris, feris irrationalibus magis irrationabilem agemus vitam, &c. Quod in domibus faciunt lignorum contignationes, hoc Principes in civitatibus, sicut si illas sustuleris, dissoluti parietes per sese corruunt, sic etiam si ex mundo Principes tollas, & eorum metus, &c.*

prim. 11.
D. CHR.
11. 6. ad
pp. 20. 5.

§. 3. In omnibus lucet ordo superiorum & inferiorum. Sic quoque decretum est, in omnibus legibus, naturali, scripta, & Euangelica.

Voluit habere Deus in mundo suos Vicarios, quoad regimen mundi, aliquos in spiritali, quosdam autem in temporalis. Omnes hi communicata sibi à Deo vigent potestate, quæ de illo, vt primo principio ac origine derivatur de vno ad alios, vnde tanta est diuersitas Præsentium, sunt enim maiores, & minores, supremi & subalterni. Et omnibus satis est manifestum (inquit Apostolus) ita hæc fieri debuisse, cum enim sit mundus Dei manuum opificium, ita illud facere oportuit, vt quædam esset ordo, certusque omnium concentus: *Quæ autem sunt, à Deo ordinata sunt.* Non produxit Deus multitudinem sine ordine, hoc enim esset quedam indecens confusio: *Multitudo sine ordine est confusio*, vt aiunt Philosophi. Proinde quia inconueniens erat esse confusio in his rebus, quas Deus creat, in omnibus his admirabilem Hieron. Baz. de Lanza Tom. II.

planè decreuit ordinem statitque concentum. Dedit mundo principium duo produces genera creaturatum, vnum si spirituale, corporale alterum: *Vtramque in principio condidit creaturam spirituales, & corporales*, ambas vero miro statuit ordine. Creaturas spirituales, Angelos dicitur quosum tantam creauit multitudinem, vt eorum numerum velot innumerabilem habuerit, amicus ille Iob: *dum ait: Numquid est numerus 206. 25. militum eius.*

Illos nihilominus tam congruo disposuit ordine, vt aprior non possit confiditari: illos etenim in tres dispersit hierarchias, & earum vnaquamque in tres choros, vt simul nouem constituantur: quia vero tam apto sunt ordine distributi, Ordines nominantur. Suprema Hierarchia est Seraphinorum, Cherubinorum, & Thronorum. Media complectitur Dominationes, Virtutes, ac Potestatea. Infimam faciunt Principatus, Archangeli, Angeli. Et eò quod omnem superet intellectum hic ordo, Deus Iob amico suo proposuit, vnum comprehendere posset illam dispositionem tam numeris omnibus absolutam, quæ ratione omnes illi spiritus sic miro ordine disponantur, vt quidam sint superiores, alij inferiores; inter alios, quidam illuminent & non sint illuminati alij sint illuminati & non illuminent: Et quomodo vna hierarchia sit altera superior, similiter & singularum hierarchiarum chori ex superioribus & inferioribus constituantur, ita hocque tanta perfectione, vt nulli sint scalarum gradus, nec illi quos Salomon throno suo regali composuit, nec illi quos viderat Iacob, ita ad perpendicularium circumque directi, vt duo non sint æquales, in eodem gradu, sed omnes ita distributi, vt quidam sint alijs superiores: *Numquid Iob c. 38. nesci ordinem cæli & pones rationem eius in terra? 33.*

Idcirco communi ac frequentiori nomine in sacris literis vocantur exercitus, & ex tanta militum multitudine Deus dicitur. *Dominus exercituum*: nihil enim hic est, quod magis certam requirat dispositionem, quam militum exercitus, qui ordinatur, ac constituitur ex superioribus, qui præsent & imperant, & inferioribus, qui subsunt dicti que obediunt. Vides in his Imperatorem, Magistrum equitum, castrorum præfectum, præfectum vigilum, Tesserarium, Tribunum militum, Tribunum armamentarij, ordinem ducentem, signiferum, centurionem, &c. Hinc nata eorum spirituum ruina, qui de cælis electi fuerunt, & demones si nullo quod statutum sibi à Deo ordinem seruare, supremamque eius, cuius debebant, auctoritatem ac potestatem agnoscere

Iob c. 38.
nesci ordinem cæli & pones rationem eius in terra? 33.

reccu

Iud. 6.

ecusarint. Voluerint omnes esse Domini ac superiores; Ita notat Iudas Apostolus: *Angeli vero qui non seruauerunt suum principium, sed dereliquerunt suum domicilium, &c.*

Gen. 1. 1.

Eodem modo voluit ut in rebus corporalibus debitus ordo seruaretur. Creatura corporalis censetur cæli & terra: *In principio creauit Deus cælum & terram.* Quasi eo ipso decreuerit ordinem superiorum & inferiorum: cælum ut esset superius loco, virtute, motibus, de quo totius esse terra dependeret; ipsa verò cælo in omnibus, ad sui consistentiam ac cõseruationem subderetur. Inter ipsos etiam cælos ordinem posuit, multos enim creauit, quosdam tam alijs subiectos, ac ab alijs dependentes, ut transuersim inter se tam admirabili concentu circumuoluantur, ut ex eo somniant Philosophi suauissimam quandam harmoniam oriri, dixitque Cicero, eam gratam, consonam, ac esse modulatam, ut si quis esset in superioribus illis regionibus, illum eorum dulcissimo gratoque concentu in extasim rapiendum: *Illum axem cæli* (asserit D. Ambrosius.) *fert quorundam sermo, quadam perpetui concentus suauitate versari, ut si assuetudo permitteret, sonus eius extremis terrarum partibus audiretur.* Non est verò harmonia, sed ita fixerunt Poëta, per hoc indicantes extremum illum ordinem, proportionem, ac convenientiam, quibus corpora illa cælestia disponuntur, & quam bene quaedam alijs in suis motibus ac cursibus subordinentur ac abijs dependant. Omnia igitur, quæ Deus creauit, statuit, ut ordinem ac concentum superiorum seruaret & inferiorum; Tellus cælo subiecta sit, & hoc nedum in communi, vel quoad præcipuam ac maiorem partem, sed quoad omnia, quæ eâ continentur. Terra inferior esset aqua, hæc aëre, ille igne, ille primo cælo, quod est luna, illud secundo, quod dicitur Veneris, hoc tertio, scilicet Martis; hoc quarto, nempe Solis, &c. Et hi omnes cælo stellato, & ceteri omnes vni, quod omnes cælos includit, ac mouet, vocaturque primum mobile, ex cuius motu totius motus pendent vniuersi, tali connexu, quod si hic vel vno instanti deiceret, totum hoc deiceret, contrueretque vniuersum, sicut in horologio cessante motu molæ, quæ spiritum vitæque subministrat, totum confestim quiesceret ac contingeret horologium.

L. de somno Scipio nis.

D. AMER. In præfat. super Ps. Rom. 4.

6

Creatus cælo & terra, creauit in ea animalia, in aqua pisces, in aëre aues, & statim in ijs voluit seruari ordinem. In hunc finem condidit hominem cui ait: *Dominamini piscibus maris, & volatilibus cæli, & vniuersi animantibus, quæ*

Gen. 1. 28.

*momentur super terram. Ut autem nouerit homo, quod & ipse pariter seruari debeat subiectione, ac recognoscere superiorem, statim in ipsa lege natura (ut notat D. Aug.) dedit illi præceptum, quo intelligeret, se habere illum superiorem, cui tota natura obediret, & confestim subiecit viro mulierem: *Sub viri potestate eris.* Et eadem lege natura subiecit filios parentibus, quod seruant omnes, in ea lege seruandum esse ordinem superiorum & inferiorum. Dein accedente tempore legis scriptæ, quo cuncta ordine disposuit notiori, hoc singulari cura stabiluit, designans superiores, quibus ceteri subderentur ac obedirent. Proinde hoc promulgauit memoriale preceptum: *Facies quodcumque dixerint tibi presunt loco, quem elegerit Dominus & docuerint te iuxta legem eius, sequerisque sententiâ eorum, nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram.* Qui autem superbiunt, nolens obedire Sacerdotis imperio, &c. inuertetur homo ille. In lege vero Et angelica hoc ipsum proprio ore pluries confirmauit: Semel dum docuit subiectionem ac obedientiam debitam Romano Imperatori, cui, ob eandem rationem, quod esset Dominus, occurrere deberent, cumque tributus suis agnosceret ut superiori, quocirca Iudeis quandam quoad hoc questionem obijcentibus respondit: *Reddite quæ sunt Cæsari, Cæsari, quia responsione reprobare voluit errorem Iudeis valde familiarem, auctore Iudæo quodam teste Iosepho nomine Iuda Gaulonite, qui in Actibus Apostolorum dicitur Iudas Galilaus, qui hanc mortuus defendebat opinionem, Iudeos, ut populum Dei, liberis ortum parentibus, cui Deus ipse indata legemque præscriperat, non teneri Principibus alijs obedire, nec alios aut Reges, aut Imperatores agnoscere superiores. Error est hic, ait Christus, eo quippe ipso quo Caesar vester est superior, ei debetis & tributa & obedientiam. Iterum in hoc Evangelio, dum ait: *Super cathedram Moysi sederunt Scribae & Pharisei.* Omnia ergo quæcumque dixerunt vobis, seruate & facite. Quibus hoc dicit Dominus: Ipsis Apostolis, discipulis tuis, turbisq; populorum. Illo mouebatur argumento Apostolus, ut diceret: *Omnia anima potestatis superioribus subdita sit.* Quid significat: *Omnia anima?* Dicam tibi, respondet D. Chrysostomus: *si Apostolus, si Euangelista, si Propheta, si Sacerdos, si Monachus, si quisquam tandem fueris.* In hac vita nullus eximitur ab obedientia superiorum.**

momentur super terram. Ut autem nouerit homo, quod & ipse pariter seruari debeat subiectione, ac recognoscere superiorem, statim in ipsa lege natura (ut notat D. Aug.) dedit illi præceptum, quo intelligeret, se habere illum superiorem, cui tota natura obediret, & confestim subiecit viro mulierem: Sub viri potestate eris. Et eadem lege natura subiecit filios parentibus, quod seruant omnes, in ea lege seruandum esse ordinem superiorum & inferiorum. Dein accedente tempore legis scriptæ, quo cuncta ordine disposuit notiori, hoc singulari cura stabiluit, designans superiores, quibus ceteri subderentur ac obedirent. Proinde hoc promulgauit memoriale preceptum: Facies quodcumque dixerint tibi presunt loco, quem elegerit Dominus & docuerint te iuxta legem eius, sequerisque sententiâ eorum, nec declinabis ad dexteram, neque ad sinistram. Qui autem superbiunt, nolens obedire Sacerdotis imperio, &c. inuertetur homo ille. In lege vero Et angelica hoc ipsum proprio ore pluries confirmauit: Semel dum docuit subiectionem ac obedientiam debitam Romano Imperatori, cui, ob eandem rationem, quod esset Dominus, occurrere deberent, cumque tributus suis agnosceret ut superiori, quocirca Iudeis quandam quoad hoc questionem obijcentibus respondit: Reddite quæ sunt Cæsari, Cæsari, quia responsione reprobare voluit errorem Iudeis valde familiarem, auctore Iudæo quodam teste Iosepho nomine Iuda Gaulonite, qui in Actibus Apostolorum dicitur Iudas Galilaus, qui hanc mortuus defendebat opinionem, Iudeos, ut populum Dei, liberis ortum parentibus, cui Deus ipse indata legemque præscriperat, non teneri Principibus alijs obedire, nec alios aut Reges, aut Imperatores agnoscere superiores. Error est hic, ait Christus, eo quippe ipso quo Caesar vester est superior, ei debetis & tributa & obedientiam. Iterum in hoc Evangelio, dum ait: Super cathedram Moysi sederunt Scribae & Pharisei. Omnia ergo quæcumque dixerunt vobis, seruate & facite. Quibus hoc dicit Dominus: Ipsis Apostolis, discipulis tuis, turbisq; populorum. Illo mouebatur argumento Apostolus, ut diceret: Omnia anima potestatis superioribus subdita sit. Quid significat: Omnia anima? Dicam tibi, respondet D. Chrysostomus: si Apostolus, si Euangelista, si Propheta, si Sacerdos, si Monachus, si quisquam tandem fueris. In hac vita nullus eximitur ab obedientia superiorum.

Hæresim respnimus Begardorum, & nostri temporis illuminatorum, eorumque hereticorum quos vidit orbis Christianus, maxime perniciosorum,

sciam, quae docebat Christianum à Christo in tantam assertum libertatem vt non teneatur agnoscere superiorem nisi Deum; specialiter autem eos, qui ad tantum perfectionis gradum ascenderant, vt uullos audiant Praelatos, quos solum Deus intus in cordis viscibus illuminat. O fidei Catholicae desertores: error est, haeresis est. Quamuis sit sanctus, quam perfectus, quantos in virtute feceris progressus: Etiam si Apostolus si Euang. i. 1. 2. &c. Rationem autem subiungit D. Chryso. Neque enim pietatem subuersit ista subiectio, nec contra perfectionem militat etiam Evangelicam: lex enim Evangelica, lex Moysi, legi naturae non contradicunt. Ex lege naturali manat obligatio obediendi superioribus, illa uero per legem Evangelicam non erat destruenda, sed perficienda, & praeclearior voluntatis resignatione conseruanda. Quando beati in caelo regnabimus, non erunt superiores, qui praecipiant, qui leges scribant: Tunc enim implebitur illud Apostoli: *Euacuabit omnem Principatum, & potestatem, & virtutem, & quod praedixit Isaias: Regnabit Dominus solus.* Porro in hac uita: *Omnis anima potestatibus superioribus subdita sit.* Hinc edocet Apostolus hanc conclusionem: *Itaque qui potestati resistit, Dei ordinationi resistit.* Constituit Deus, vt inferior obediat superiori, mulier marito, filius Patri, subditus Domino, Regi feudatarius: Qui his igitur se opponit, Dei se opponit ordinationi, & consequenter ipse sibi aeternam procurat damnationem: *Qui autem Dei ordinationi resistunt, ipsi sibi damnationem acquirunt.*

§. 4. Super Cathedram. Necessaria est cathedra, in qua ipse Deus nos docet, ubi est uera sapientia.

Licet hoc ita sit, quod in omni genere creaturarum uoluerit Deus ordinem quemdam esse superiorum & inferiorum, singulariter tamen hoc decreuit in statu spiritali, & Ecclesiastico, in quo uoluit vt essent superiores, & Praelati, Curati, Episcopi, Archiepiscopi, Patriarchae, uelut illustissimi caeli, alij alijs superiores, ac uerus summus omnium Praefes, supremus scilicet Pontifex, tanquam primum mobile à quo deperdet auctoritas motusque ceterorum. Licet autem durum quid esse uideatur ipsa subiectio, quae omnes astringit, nequaquam talis est, sed e contra nulla suauior dispositio, in magnum nostrae salutis beneficium. Ac inter cetera ad eum finem hoc statuit, vt in mundo cathedra uisibilis

erigeretur, in qua sedent superiores, vt nos regant, gubernent, doceantque. Valde luculenter agit Iob (interprete D. Chryso.) de diuina prouidentia, supernaque dispositione, circa ueram sapientiam, exponens qua ratione illam nobis & doceat & communicet. Quasi querulus introducit, ex eo quod ubi inueniatur sapientia, nesciat: *Habet argentum uenarum principia, & Lib. 28. 1. auro locus est, in quo conficitur: ferrum de terra collitur, & lapis soluitur calore in as uertitur, &c. Sapientia uero ubi inuenitur, & quis est locus intelligentiae?* Hoc supponit, praecise nobis esse necessariam sapientiam supernaturalem ac diuinam, qua saluemur, sine qua nemo sibi certam promittat uiam ad caelum, nec ueræ consecutionem beatitudinis: dein quod illam n. stris uiribus aut ingenij acumine assequi minime possimus, sed requiri necessario, vt eam nobis Deus infundat, ipse illuminet intellectum. Praclare hoc dixit sapiens: *Quis hominum scire poterit consilium Dei? aut quis poterit cogitare quid uelit Deus, &c. Difficile estimamus, quae in terra sunt, & quae in prospectu sunt, inuenimus eum labore. Quae autem in caelis sunt, quis inuestigabit? Sensum autem tuum quis sciet, nisi tu dederis sapientiam, & miseris Spiritum sanctum tuum de altissimis: &c. & quae tibi placet didicerunt homines: nam per sapientiam sanati sunt, quicumque placuerunt tibi Domine à principio.* Nec enim homo ex se aut scit aut scire potest, quis sit suus uerus finis, nec in quo sua consistat beatitudo: nec ad quid eum Deus in hoc mundo creauerit, nec media, quibus eam possit assequi, nec opus ab illo requirat Deus, nisi Deus hoc illi reuelarit.

Hinc illa tam sagax, piæque celestis sponsa *Ser. 40. de Verbo. Domini* statim à principio suae desponsationis, hunc spō. *cap. 7. & so suo libellum obtulit supplicem: Indica mihi loquar quem diligis anima mea, ubi pasceas, ubi cubes in meridie. Ne uagari incipiam, post greges sodalium tuorum.* Singula uerba suam habent energiam, praesertim si singula in lingua sancta perscrutemur, ac ne discursum fustis extendamus, dico, quod caelica loquatur sponsa, suam pta metaphora ab illo, qui progressus ad ciuitatem, in qua omnia sua bona haberentur, uiam non sciret, sed hoc solummodo quod uia tantum recta sit ac uera, ceterae uero praecipitia, & quibus occurrat, ac incidat in tigrides, leones, uros, speluncas serpentum, aspidum, &c. Si uir ille decurreret quadringio, semitis ab omni parte aperto, atq; cerneret tritas, in quarum initio m. lu. adstarent, dicerentq;: *Charissime, haec est uera uia ad uitam, reliquae*

In catena Graca.
Job. 28. 1.
Sap. 9. 13.
Ser. 40. de Verbo. Domini cap. 7. & so suo libellum obtulit supplicem: Indica mihi loquar quem diligis anima mea, ubi pasceas, ubi cubes in meridie. Ne uagari incipiam, post greges sodalium tuorum.
Cans. 1. 6.
I.
Similitudo.

Q 2

ducunt ad interitum & mortem; quã mille turbatus, quam halitaret attonitus? Quantum illi foret beneficium, si quis illi via ducem secutum ac fideliã dare promitteret de quo hoc probè nosset, quòd cum nec posset eludere, nec seducere, cui fidem dare tuto, quem sequi posset omni postposita incertitudine. Omnes ex natura proficiamus, & in communi desideramus beatitudinem. In hoc omnes (ait D. August.) conveniunt, & ad propositum referunt, iocum illius mimi, qui die quadam cunctos invitavit Romanos promittens, se omnibus diciturum, eodis singulorum desideria ac voluntates. Omnis igitur congregatus, sic ait: Quotquot huc simul convenistis, hoc optatis: *Vili vultis emere, & carò vendere.* & inquit D. Aug. dico, venis dixisset, si dixisset: *Omnes beati esse vultis, miseri non vultis.* Hoc est tam omni certo certius (ait) ut cum sit primum principium inter philosophos, Academicos, nihil esse in hoc mundo certum; Cicero tamen inter illos eminentissimus, hunc præclarum dialogum quem in titulo *Horrensus*, ab illa propositione exorditus sit; *Beati esse omnes esse volumus.* Multas universales propositiones (ait D. Aug.) statuerunt philosophi ac poetæ, nullam tamen, hac certiore ac sapientiore. Iunius Poeta, hanc assenuit: *Omnes mortales, sese laudari exoptant,* &c. hæc & alia plurimæ suas patiuntur exceptiones, ut ille prosequitur, hæc verò nullam: *Omnes volumus esse beati;* cuius rationem assignat doctissimis argumentis D. Thomas.

D. Avg. L. 13. de Trinit. c. 3. 4. 5. To. 5

II. Desideramus omnes ex natura esse beati.

1. 2. 3. 4. 5. a. 8.

6. 7. 8.

III. Quomodo acquiratur beatitudo.

D. Avg. L. 19. de civit. c. 1. & seq. To. 5. Trinit. To. 9. L. de philosophia.

Attamen hoc opus, hic labor est, quòd si homo querere velit viam ad illam beatitudinem, milleis occurret. Quidam etenim opinantur, ad beatitudinem viam carpendam esse divitiarum ac totius orbis bona conquiritenda; *Beati dixerunt populum cui hæc sunt.* Alij docebant, secundas esse delicias sensuumque voluptates; alij gula desideria epulas, epedias; Alij studia philosophia. Alij dignitates, honores, loca primaria; alij bona corporis, alij bona animæ, alij ambo hæc; & hoc modo tantam impenes differentiam, ut auctore D. Aug. ex doctrina sapientissimi Varonis circa hanc propositionem ducenta octoginta octo diversæ inveniuntur opinioniones. Sibi proponit D. Aug. quòd in iutio cuiusque huius viæ, multi sint, & quisque eorum dicat; nostram sequimini sententiam, hæc est certa & æquæ via. Fuerunt quidam philosophi, de virtutibus & vitij subtilia multa tractantes, desipientes, disidentes, ratiocinantes, sapientiam suam buccis conserpantibus ventitantes, quæ etiam dicere aude-

rent hominibus: nos sequimini, sciam nostram tenere, se vultis beati esse. At super hæc directæ ad cælum viæ, est vera sapientia, fides legitima, Dei cognitio, mysteriorum Christi scientia: *Hæc est vita æterna, ut cognoscant te scilicet Deum verum, & quem misisti Iesum Christum.* Ut declarat D. Augustinus Thom. Hoc quis securabitur? quis capiet? Non magis fuit quidpiam familiare inter homines, quàm quemque suas vias ingredi, & tot inventas apertæq; sunt viæ, quot fuerunt hæretici, ab exordio mudi, quisque eorum suam appetit viam, & cum classe sua gressu clamant: *Hæc eundem, si non vis abetere.* Hæc Pelagiani, hæc Priscillianistæ, hæc Manichæi, hæc Ariani, hæc Sabellianæ &c. Omnes hi elata voce clamabant, invitabant, que transeuntes in ea, ite viæ suæ, hanc esse securam affirmantes. O quales habuit D. August. disputationes cum Dona istis, & Pelagianis D. Athanasius, D. Ambr. contra Arianos, D. Leo Papa, D. Gregor. contra Euthychianos, D. Cyrillus Hierosolymitanus contra Macedonianos, Dionysius Alexandrinus contra Sabellianos &c. Oh peccata vero nostra, ac dolendam sortem, nostra tempore quæ videmus ac dolemus Lutheranos, Zwinglianos, Calvinistas, Anabaptistas &c. Qui magistris emeruerunt, ac viæ ductores innumeris populis sese obtulerunt, impletos quod Christus prædixerat successuros novos doctores, viam ductores, ac perditionis magistris, qui dicent: *Hic est Christus aut illic.* Sponsa confidebat cælestis hanc varietatem, non quæ vitæ vitam tan un esse viam beatitudinis, reliquas verò ut præcipua ad ruinam tendere. In tanto igitur magistrorum numero, qui se duces iactant viarum, quæ ratione tutum certumque discernant? Hæc de causâ, sponsum rogat, ut ipse, qui est veritas & sapientia, illam ei ostendat, ac doceat, ne à recto deviet tramite, magistros sequens erroris. *Iudica mihi quem diligis anima mea, &c. ne vagari incipiam.* Ne statim in principij veræ fidei abetrem, ductore magistro mendaciorum. Hoc igitur est, quo Iob anxius hærebatur: *Sapientia ubi invenitur, & quis est locus intelligentiæ.* Si nec auri argenteque invaderet conquiritendi sollicitudo, iam non via intenuatur, in abditissimis videlicet terrarum venis; hæc enim omnia in iisdem solis virtute procreantur: *Habet argentum venarum suarum principia, & auro locus est, in quo conflatur: sapientis vero ubi invenitur?*

§. 5. Ex suavissima Dei providentia erigitur in hoc mundo cathedra visibilis, cui nostrum subiecit intellectum.

9
 10
 11
 12
 13
 14
 15
 16
 17
 18
 19
 20
 21
 22
 23
 24
 25
 26
 27
 28
 29
 30
 31
 32
 33
 34
 35
 36
 37
 38
 39
 40
 41
 42
 43
 44
 45
 46
 47
 48
 49
 50
 51
 52
 53
 54
 55
 56
 57
 58
 59
 60
 61
 62
 63
 64
 65
 66
 67
 68
 69
 70
 71
 72
 73
 74
 75
 76
 77
 78
 79
 80
 81
 82
 83
 84
 85
 86
 87
 88
 89
 90
 91
 92
 93
 94
 95
 96
 97
 98
 99
 100

ceremus, nobis revelavit. Di. igitur nobis, o Iob. Si solus eam Deus novit, si nullus ea possit ostendere, nisi per revelationem: an igitur Spiritus S. venturus, qui eam singulis revelet? Hoc docuit Lutherus, hoc propugnant hæretici quæ opinionem plures in Ecclesiam introducunt confusiones, quàm fuisse legimus in turre Babylo-nica, ut quisque credat, hanc sibi à Deo sapien-tiam esse revelatam, & sic sibi perfidant eorum sequaces, factores, tutores, fabri ferratij, cun-ctique artis mechanicæ professores inter ar-tis suæ instrumenta, agricolæ inter ararum arnorumque sulcos, aquarij inter hydrias, pel-les &c. O mentis impes: an igitur Deus nos tali exponeret confusio, ut dicat ille, quod sibi Deus hoc revelaverit, & alter, quod sibi omnino contrarium? Fateor, quod solus eam possit Deus infundere: Deus intelligit viam eius: porro. Ipse novit locum illius. Et sicut ventus pon-dus, Deus huius auctor est sapientia, & ut talis, ille ipse eam in hoc mundo collocavit certam, si quæ verbo approbatam. Hoc significat ver-bum Novit, quod necum simplicem signat cog-nitionem, sed & approbationem, more S. Scri-pturæ, ut notavit D. Augustin. D. Gregor. om. Lib. 99. in nes SS. Doctores, quod illud scire dicitur Exod. 9. Deus, quod approbat, & quod reprobat, nescit. Et in re: Scire Dei approbare est, & nescire reprobare. Illud Ps. 1. Ita Apostolus, de prædestinatis: Cognovit Domi-nus, qui sunt eius. Virginitas autem factus est. Dominus, ponder sionibus ecclesis: Nescit vos. Locum & in il-legit ac statum: secunrum, approba em, in aut. In d. Ps. 141. que sua divina consilia unam, ipsonone & ver. Tu cog-bi sui divini certitudine tutissimum. Locum novissi-hic, Ecclesia est Catholica, vbi visibilis cathedra est Divi Petri: hæc est quam Vates Zacha-ria civitatem dicit esse veritatis: Vocabitur 2. Tim. 2. Hierusalem Civitas veritatis: Hic in coram præ do-29. cetur veritate, quis sit Deus in substantia, quis in 25. in personis, quis filius Dei in se, & quis in 1. a. v. Cap. 8. 3. ra humana, quid circa nostram statuerit salutem, quæ eius sint supernaturalia mysteria, quæ eius Sacramenta, quæ lex, quid velit, quid eum de-lectet, quid à nobis efflagitet. Hoc quæ, scetur Facit ventus pondus. O divinum ænigma. Ventus sunt homines effrenes, in domum si liberi ar-bitrij, ut quisque suas libet sequatur voluptates: Ventus est vita mea, vel magis proprie, & propo-10b 7. 7. fito nostro congruentius dicamus, quod venti I. sint intellectus & voluntates hominū, de qui Ecclesia bus hoc apte dici potest, quod de vento Chri- obediens stus asseruit: Spiritus vbi vult spirat, & nescis unda- de ventat, aut quid vadat. Sunt hi venti, quos vidit Iona, 3. 9.

DAN. 7. Propheta Daniel liberrimè discurreres, mare perturbantes, inuicem oppugnantes. Oculos circumflecte; et totum huius mundi pelagus, attende Aristotelem contra Platonem, Platonem contra Stoicos illos philosophos, qui totum orbem suis disputationibus ac argumentis commonebant. Illis intellectibus seruit Deus pondus obedientiæ, & subiectionis Ecclesiæ Catholicæ, cui, statuit, ut omnis humana ratio, & intellectus argumenta subiciantur: *In captiuitatem redigentes omnem intellectum obsequium Christi.* Ne ulterius progrediatur nec punctum transgrediatur eius quod ex hac cathedra docebitur: omnis pariter voluntas redigatur, ut iis omnibus obediat, quæ in ea statuentur, ac præcipiuntur, ac declarabuntur, secundum Dei esse voluntatem: *Omnia quaecumque dixerint vobis, seruate & facite.*

2. Cor. 10.
5.

§. 6. *Secura est doctrina cathedræ Ecclesiæ quam D. Paulus nominat columnam ac firmamentum veritatis.*

1. ad Tim.
3. 15.

Preleganter hoc descripsit argumentum D. Paulus dilecto discipulo Timotheo: *Hac tibi scribo fili Timothee, ut scias quomodo oporteat te in domo Dei conuersari, quæ est Ecclesiæ Dei viui, columna & firmamentum veritatis.* Qualia epitheta adscribit Ecclesiæ, tam ei bene congrua, Primò: vocat eam, *domum Dei.* Proponit Spiritus S. immensam Dei misericordiam homini præstitam, cui non sufficit, creasse in eius obsequium totum hæc vniuersum, hanc mundi ciuitatem, tam latam, venustam, grandem, sed quod ipse dignatus est, ad ipsam venire in ea habiturus, domum suam in ea erecturus, ut cum hominibus moraretur. Primò refert, quâ ratione Dei sapientia æterna totam hanc creaturæ machinam: *Dominus possedit me in initio viarum suarum, antequam quidquam faceret à principio.* Cælum suis coruscum stellis condidit, terram suis arboribus, fontibusque fecundam, montes altitudine sublimes, aquas piscibus refertas, auiibus æta. Quia verò hæc omnia eò spectabant, ut habitaret cum hominibus: *Delicia mea esse cum filiis hominum.* Proponit in hac ciuitate, sibi ædificare domum, quæ sibi foret propria & habitaculum particulare; *Sapientia adificauit sibi domum.* Quæ est ista? Ea quam dicit Apostolus: *Domus Dei, quæ est Ecclesiæ Dei viui.* Ecclesiæ Catholicæ hæc est illa domus, firmiter ædificata, hæc est, ubi erecta à Iacob vi-

Pror. 8. 22.

Pror. 8. 31.

Pror. 9. 1.

detur scala, per quam ad cælum scanditur, ex qua descendunt Angeli; cuique conueniunt illa cognomina, quæ eidem tribuit Iacob: *Verè Dominus est in loco isto, & iterum: Verè non est hic aliud, nisi domus Dei, & porta cæli.* Extra hanc non est Deus, nec in illa domo, quam ædificauit Arius, nec in illa quam Manichæus, nec in illa quam Mahomet, nec in illa, quam Lutherus; hæc omnes, Synagoga sunt Satanae, spelunca serpentium, Alia quoque ei assignat epitheta Apostolus: *Columna, & firmamentum seu basis veritatis.* Est hæc Ecclesiæ securum veritatis firmamentum, quæ idcirco à Zacharia vocatur *Ciuitas veritatis*: quidquid enim S. Ecclesiæ non innititur doctrinæ, mendacium est, somnium est, phantasma est, & quam primum veritas huic non innititur, corruet desinet esse veritas, mutabitur in mendacium. Ea de causa ait Spiritus S. verus sapiens, ut securus incedat sit, *In parietibus figens palum.* Baculus autem, quo Ecclesiæ homo peregrinus proficiscitur ad cælestem ciuitatem, est intellectus, si velit cum esse veritatem securum, firmumque baculum, Ecclesiæ S. parietibus illum infigat: illi quippè sunt, firmamentum super quod fundatur inconcussa veritas. Deinde: *Columna est veritatis*, in qua ipsa fundatur, firmatur, & stabilitur immobilis. Doctrina, quæ in Ecclesiæ non fundatur, non est veritas.

Quantum conuicio spectat Apostolus quod concessit Dominus populo suo electo beneficium, dum eum ad terram ducebat promissionis; propter enim itineris difficultatem, perdeserta tenebrosa, inuisa, aspera, mille serpentibus obuia, ac leuiferis animalibus infesta, ubi si cuiquam occurreret inimicus erat fœuissimus, fallax & qui nedum rectam non monstraret viam, sed & à via recta deduceret erabundum; quoniam circa mysteriosam illis columnam ministravit, quæ noctu ut ignis contra noctis tenebras ac frigora: & calefaceret & illuminaret, Luci verò contra solis ardores vehementissimos ut umbella tutaretur, & obumbraret.

Hanc eorum oculis exposuit visibilem, ut omnes eam intuerentur: & in hac ut quadam sede Deus inuisibilis residebat, ex hac loquebatur, docebat, certam proponebat veritatem in ordine ad proficiscendum, eorumque quæ se agenda proferebat: *In columna nubis loquebatur ad eos.* Quod ipsi videbant, columna erat illa corporalis: attamen ad illam propnis accedentes, audientemque quod illis dicebat, hanc esse Dei

Dei vocem intelligebant, inuisibilis, qui illis in hac, & per hanc visibilem columnam loquebatur, proinde certo certius sciebant, quod columna huius dictum sequentes, nequaquam possent deviare. En tibi, quid sit Ecclesia Catholica: *Columna & firmamentum veritatis.* Columna firma, secuta non vincibilis, in tentu, vt contra eam tota non possit potestas inferni prevalere. Columna (teste D. Clemente Alex.) apud omnes nationes symbolum est firmitatis: quocirca, qui sui æteri am opibatur memoriam, columnas erigebant. Ecce, quam firma sit Ecclesia, columna; *Porta inferi non prevalebit adversus eam.*

Constantis cathedra Papæ, quæ ea est, quæ velut ca, ut prædicit in domo immobili Ecclesie. Hinc concludit regnum illud fore immobile, quod huic adhæret. Commune principium est, non posse regnum sine religione conservari. Hinc ortus est zelus Romanorum pro honore, & sacrificiis Deorum suorum; ita vt Religio regna conservet. Vt clavis firmet hæret, anfigi debet mero for illimo, quod si non, ipse & omnia quæ clavo affixis in terram prolabantur. Laudamus illam omnes ac veneramus sententiam: *Si audieris vocem sacerdotis tui, faciet te Dominus Deus tuus, excelsorem cunctis gentibus.*

Haec videmus in sacris litteris. Creavit Dñs. Hierobam in Regem, timet hic, ne si populus domus David qui partibus Roboam adhærebat, ascenderet Hierusalem cum Sacerdotibus oblaturus Deo sacrificia regnum trãsserret ad domum Roboam cum vera veri Dei religione: Dixit Hierobam in corde suo, non revertetur regnum ad domum David, si ascenderit populus iste, vt faciat sacrificia in domo Domini in Hierusalem.

Vi huic damno occurrat præcavius, eos à templo quod erat in Hierusalem, à summo Sacerdote diuenter studi, idola conlauit, Sacerdotes inuauit, censens hac sibi religione regnũ esse confirmatum, illudque Roboam firmidũ. Porro paulo post moritur eius primogenitus, & demum tota eius stirps ac familia eradicitur: Et præter hanc causam peccauit domus Hierobam, & eversa est, & deleta de superficie terre. Surrexit ac regnauit Aza filius Abdæ, qui domum eius destruxit, ita vt nullus superesset regni successor totumque regnum exitit, deuastatum, & ob peccatum abductum in seruitutem: ac in tantum hoc Deus sceleris fuit offensus, vt illius nunquam oblitus esse videatur: vnde & iis occasionibus, quibus mentio fit de Regum sceleribus, semper memoria retinetur grauissimi

illius sceleris Hierobam, illique cetera adscribuntur, qui vique lapis fuerit offensionis & petra scandali, *Qui peccare fecit Israel.* Hinc constans immobilitas regnorum Hispaniæ, promota ex firmissima eum sede Apostolica vitione. Ac de Hispaniæ sic D. Hieron. *Romane sedi obsequentissimi.* Episcopus Rodrigues in Annalibus suis sic scribit: ob hoc in Hispania continuatam fuisse regiam successiõnem, alienigenis non permixtam septuaginta duabus generationibus, à tempore Gothorum, vsque ad Henricum quartum, sub quo historiam contexit. Creuit quoque, hac erga sedem Apostolicam obedientiã, iunctã illi familiã Austriacã, toto orbe celeberrimã, celsitudine, generis nobilitate, pietate, deuotione, reuerentiã perpetuò seruata Sedi Apostolicæ, vt patet in Frederico tertio, & Maximiliano eius filio, antecessoribus Regis Hispaniarum Philippi secundi quo tempore alij Europæ Principes, à sedis Apostolicæ obedientiã iurper descuerunt: Ita inter salutaria documenta, hoc præceptum filio suo Carolus Quintus commendabat. Ego semper, & per omnia obediens ac subiectus sedi Apostolicæ. Romana, ac Christi Vicario, qui eam gubernat, qui in terra nullum agnoscit superiorem, cui reges, omnesque populi obedientiam præstare debent, humiliter reuerentiam. O Domine, Regna, in quibus Reges se sedi Apostolicæ opposuerunt, quas ea amitates, quas non patiuntur aduersitates: Vbi luctu solè opponitur, quis lucis defectus, qui non sequentur incommoda? Ad regnorum igitur cõseruationem, medium hoc est necessarium, obedientiã, exhibenda Pontifici, reuerentiã, honorisque sacerdotibus, subiectio ac submissio sedi Apostolicæ: huius enim nequit firmitas colat, regna verò quæ sub eius se colligunt protectione & obedientiã, eius quoque participes sunt firmitatis. Visibilis est Ecclesia: quia eius caput est summus Pontifex Romanus, & Prælati eam gubernant, cum subiectione ad eundem Pontificem, visibiles quoque fideles, qui in eadem Ecclesia commorantur.

Admiratur orbis id quod actum est inter Deum & Moysen: miratur illum ad Pharaonem, vt illi ex parte Dei renuntiet, explicetque eius voluntatem. Exultat se, nec semel ob linguæ impedimentum. Tandem *Iratus Dominus* eò, quod Moyses renueret agere, quod illi Deus imperabat; ac nihilominus condescendens eius infirmitati, linguæ tamen vocisque impedimentum non tollit, sed ait: Bene quidem, sit

II.
Hispanorũ obedientiã sedi Apostolicæ.

Lib. 1.
Serm. 1.
aliquam-
rimum
ante f.
nem.
Matt. 16.
13.

Dum.
13.

3. Reg.
12. 26.

3. Reg.
12. 24.

sit ita te digne balbutie præpedi: frater est
 tibi germanus Aaron, quem scio vitum clo-
 quentem, hic tibi in via occurret: *Loquere ad*
Exo. 4. *enim, & pone verba mea in ore eius, & ego ero in*
17 *ore tuo, & in ore illius &c. Ipse loquitur pro te ad*
populum, & erit os tuum, Tu autem eris ei in his,
que ad Deum pertinent. Chaldaus sic habet apud
18 *Lipoman. Ipse erit interpres tuus, & tu eris*
19 *in Principem. Hebraus: Tu eris ei in Deum. Hoc*
20 iterum videmus. Dicit Dominus ad Moysen:
21 *Ecce constitui te Deum Pharaonis, & Aaron fra-*
22 *ter tuus erit Propheta tuus, tu loqueris ei omnia,*
23 *qua mando tibi, & ille loquetur ad Pharaonem.*
24 Domine, qui sunt hi circujus? Cum v. l. is vt
 Moyses sit ille cui tu loqueris, sit ipse quoque
 qui lo. natur, linguam ei exaue; vel dimate
 eum, & age immediate cum Aaron, vt ei lo-
 quatur, ac proponat quod populo est agendū.
 Hoc nolim, ait Dominus, Tu eris ipse prima-
 rius in Princeps, ex te eos volo recipere mea
 mandata, & per te & te audient, quasi ipse ego
 essem qui loqueretur. *Quod subiicit* (inquit Caiet.)
25 *ipse loquitur pro te ad populum &c. id indicat,*
26 *quod ipse Aaron fungetur officio oris tui relatiue ad*
27 *populum, tu autem fungeris officio nr̄is Dei relatiue*
28 *ad Aaron, Moyses enim reuelabat diuina. & diri-*
29 *gebat Aaron, Aaron vero communicabat ea populo.*
 Ecce supremam cathedram Moysi, id est Pa-
 pæ, qui immediate recipit verba, & mandata
 Dei, hæc communicat Aaroni, nimirum Epis-
 copis ac Prælati, per quos erudit populum.
 Hoc est: *Super cathedram Moysi.* D. Aug. sic ait:
Qu. 10. *Magnum hic mysterium perscrutandum est Sacramen-*
30 *31* *32* *33* *34* *35* *36* *37* *38* *39* *40* *41* *42* *43* *44* *45* *46* *47* *48* *49* *50*
 tum, cuius figuram gerit, velut medius Moyses in-
 ter Deum & Aaron, & medius Aaron inter Moy-
 sen & populum. Deus est qui loquitur per Pon-
 tificem, quæ visibili ner videmus & audimus, &
 visibili subiectione ad Pontificem, vult vt cre-
 damus, quod ipse sit, qui loquitur, quando Pa-
 pa proponit aliquid visibili. Ecce estæ fidelitum,
 & quod Papa sit, qui communicat Episcopis,
 quod illi populo debent proponere. Porro hic
 Deus est immutabilis, hic sedem figit: *Ecce ego ve-*
51 *52* *53* *54* *55* *56* *57* *58* *59* *60* *61* *62* *63* *64* *65* *66* *67* *68* *69* *70*
 bisum sum omnibus diebus, & sic ad consumma-
 tionem sæculi. *Vobiscum*: non cum Mauis, Tur-
 cis, Arabibus, Gentilibus, idololatriis, non cum
 Lutheranis, Caluinistis, Anabaptistis; sed vo-
 bis cum meis fidelibus. Ex hac columna loqui-
 tur ad eos. Quando Papam audis docentem, &
 sanctam Ecclesiam te instrumentem hoc nove-
 ris, Deum esse qui loquitur, & sic tibi hoc au-
 diendum, quasi ipse tibi Deus loqueretur, & ex

consequenti illa credenda tibi sunt vt certa, se-
 cura ac infallibilis veritatis.
 Erat Moyses illius veteris Ecclesie caput, e-
 ius cathedræ Doct. or cathedralis, vnde & vo-
 catur Cathedra Moysi, congregat populum,
 docet, proponit, determinat, præcipit, iustitiat, &
 ait s. pagina: *Crediderunt Domino, & Moysi ser-*
71 *72* *73* *74* *75* *76* *77* *78* *79* *80* *81* *82* *83* *84* *85* *86* *87* *88* *89* *90* *91* *92* *93* *94* *95* *96* *97* *98* *99* *100*
 uo eius. *Quis illis loquitur? Moyses.* cur igitur
 non sufficit dicere, crediderunt Moysi? Mini-
 me, sed crediderunt Domino, & Moysi, prius
 Domino, quam Moysi. *Dominus & Moysi:* Quia
 sciebant, quod licet quem loquentem videbat,
 esset Moyses de cuius ore verba promebantur,
 attamen credebant, quod in ipso Deus erat,
 qui veris hæc populo verba proponebat ac
 doctrinam per os Moysi: vt intelligas, quan-
 do Papa tibi loquitur in articulis fidei, licet
 eum tantum videas loquentem, tibi esse creden-
 dum, quod in ipso assistat Deus, qui verba di-
 cenda determinat, doctrinamque proponat tali
 modo, vt verò veritas dici possit, Deum esse, quæ
 Papam, qui loquitur. Notat hæc verba D. Hier. D. Hm.
 ronym. & circa illa quandam obici questio-
 nem quam intentioni nostræ congrue dissol-
 uit. *Queritur quomodo eandem fidem habeat, quis Toru-*
101 *102* *103* *104* *105* *106* *107* *108* *109* *110* *111* *112* *113* *114* *115* *116* *117* *118* *119* *120*
 possit in Deum, & in Sanctos eius? Loquitur de
 Prælati: *Ad cuius expositionem, de Exodo summa-*
121 *122* *123* *124* *125* *126* *127* *128* *129* *130* *131* *132* *133* *134* *135* *136* *137* *138* *139* *140*
 mus exemplū. *Credidit populus Deo, & Moysi seruo*
141 *142* *143* *144* *145* *146* *147* *148* *149* *150* *151* *152* *153* *154* *155* *156* *157* *158* *159* *160*
 eius, vna & eandem credidit in Moy. in refertur,
 & in Deum, ut populus qui credebatur in Dominum,
 aq̄e credidisse dicatur in seruum. Hoc autem non
 solum in Moysi, sed & in omnibus Sanctis eius, vt
 quicumque credit Deo, aliter fidem eius recipere
 nequeat, nisi credat & in Sanctis eius; non est enim
 in Deum perfecta dilectio & fides, qua in ministris
 eius odio & infidelitate tenetur. Vna & eadē fi-
 des est, quæ credimus Deo & Papæ: quia Dei s.
 ipse est, qui verba à Papa promēda determinat,
 ipse qui loquitur ipse qui nobis ea proponit, &
 ita credimus Deo, per propositionem quæ Papa
 facit eius, quod illi Deus reuelauit. Hic erat
 mo. fidelitum quando loquentē D. Paulum au-
 dibant, de quibus sic testatur: *Gratias agimus t. Toru-*
161 *162* *163* *164* *165* *166* *167* *168* *169* *170* *171* *172* *173* *174* *175* *176* *177* *178* *179* *180*
 Deo sine intermissione: quoniam cum accepissetis à
 nobis verbum auditis Dei, accepistis illud, non vt
 verbum hominū, sed sicut est verū verbum Dei: Ex o-
 re nostro verba ressiiebant, & accepistis illa,
 non sicut nostra, sed sicut verba Dei: *Sicut verū*
181 *182* *183* *184* *185* *186* *187* *188* *189* *190* *191* *192* *193* *194* *195* *196* *197* *198* *199* *200*
 verū. Proposito consonat, quod legitur. *Murmura-*
201 *202* *203* *204* *205* *206* *207* *208* *209* *210* *211* *212* *213* *214* *215* *216* *217* *218* *219* *220*
 bat populus contra Moysen & Aaron, ob pan s.
 inopiam, quid autem illis Moyses: *Nec t. tra nos*
221 *222* *223* *224* *225* *226* *227* *228* *229* *230* *231* *232* *233* *234* *235* *236* *237* *238* *239* *240*
 est murmur vestrum, sed contra Dñm. Duo iusta-
 bant se habuisse in *Ex. 17. 10.* *Sedebamus super ol-*

21. *la, carnum, & comedebamus panes in furtivitate.*
 22. *Carnes & panes. Dicit Moyſi Dominus: Hæc*
 23. *ego illis promitto, & multo maiora. Ecce ego*
 24. *pluam vobis panes de caelo. Ut autem pateret om-*
 25. *nibus quod dixerat Moyſes: Non eſt murmur ve-*
 26. *ſtrum contra nos: illis expoſuit, quod ſua verba*
 27. *verba eſſent Dei, cui tantam deberet fidem ad-*
 28. *hibere, quaſi fuſſent verba Dei, unde dum ipſe*
 29. *vult ad deſerta ſecedere: Dixit Moyſes ad Aaron,*
 30. *dice univerſa congregationi filiorum Iſrael, accedi-*
 31. *te coram Domino. Credit Caietan. quod ante-*
 32. *quam erectum eſſet tabernaculum & arca, locus*
 33. *quidam eſſet dedicatus Deo, ubi cum populo lo-*
 34. *quebatur, & hic erat pes ceu baſis columnæ. Ly-*
 35. *ponianus autem opinatur, vocem hanc: Coram*
 36. *Domino, ſignificare coram Aaron. Adducite*
 37. *illos hic coram me, vobis enim loquetur Deus.*
 38. *Per quem per me. Et myſterium notemus: con-*
 39. *gregata enim omni turba in unum locum: a t*
 40. *S. textus: Cumque loqueretur Aaron ad omnem*
 41. *caetum filiorum Iſrael, reſpexerunt ad ſolitudinem.*
 42. *& ecce gloria Domini apparuit in nube. Loquitur*
 43. *eorum reſpondendo murmuratiombus, qui ſe*
 44. *carnes & panes in Ægypto comediffe gloriaban-*
 45. *tur: Ad ſaturitatem. Quid eſt hoc? ut pateat quod*
 46. *vox Aaronis, & Moyſi, & Dei una ſit, & ipſi in-*
 47. *telligant, quod quidquid illis Moyſes & Aaron*
 48. *loquuntur, vox ſit Dei, quam ut talem audivit de-*
 49. *bent; ita interpretatur Lipoman. Et hoc apſum*
 50. *ibidem dicit Dominus: Veſtere ſcitis: quod Do-*
 51. *minus eduixerit vos de Ægypto, & mane videbitis*
 52. *gloriam Domini. Hæc autem eſt gloria Domini,*
 53. *dare vicario ſuo auctoritatem, ut dixit D. Pau-*
 54. *lus de Abraham: Dans gloriam Deo. Ad hoc e-*
 55. *nim eum glorioſa illa nube aſſumpſit: hoc e-*
 56. *nim Deus ſibi ad gloriam reputat, verbis vi-*
 57. *catiſ ſui Papæ dare auctoritatem, ut verbis ipſius*
 58. *Dei.*
 59. *Audit D. Ioannes ex ore Pontificis Caipha*
 60. *quædam depromi verba, quibus ipſum Dei filium*
 61. *mortui condemnat: videntur horrenda, blaſphema,*
 62. *ſacrilega: Expedi vobis ut unus moriatur homo*
 63. *pro populo. Noueris (ait D. Ioannes) quod illa re-*
 64. *go auſio, ut verba Dei: eo quod Caiphas eſſet*
 65. *ſummus Pontifex, proinde iſa recipio, veneros,*
 66. *honoro et diuina, dicoque ea infallibile n conti-*
 67. *nere veritatem: Hoc autem ſe ſemetipſo non dixit,*
 68. *ſed cum eſſet Pontifex anni illius prophetavit: quia*
 69. *Jeſus moriturus erat pro gente. Præcepit Spiritus*
 70. *S. ut fidamus conſuſionibus Regis temporalis,*
 71. *ac credamus, datas ab ipſo ſententias eſſe iuſſilli-*
 72. *mas: credere enim debemus, quod cum ſit*
 73. *Deus, qui eis hanc concedit poteſtatem, ipſe*
 74. *Hieron. Bap. de Lanuz, Tom. II.*

quoque erit, qui eodem in ſuis actibus diriget *Pro. 16.*
 iultè ac ſapienter. Hoc ſignificant hæc verba: 20.
Diſtinatio in labiſ Regis, in iudicio non errabit os
 21. *eius. Quam ſanum conſilium, ut de eorum non*
 22. *detrahas ſententiis, quas iudices pronuntiant, li-*
 23. *cet errare poſſint, ac ſapenmero à vero & iuſto*
 24. *aberrant. Equum & iultum eſt, ut idem intelli-*
 25. *gas de conſuſionibus, quæ ex ore ſummi Ponti-*
 26. *ficis dimanant, quem Deus magiſtrum elegit ve-*
 27. *ritatis, & in quo & per quem illam particulari-*
 28. *ter explanat ac proinde non poteſt à veritate*
 29. *aberrare. Hinc capio prudentiſſimum Salomoniſ*
 30. *conſilium quod dedit, dum die quodam, attenta*
 31. *mundi vanitate, illam inſtituit conſuſionem, qua*
 32. *cum tanta ſit prudentie ac doctrinæ, meruit in-*
 33. *ter Sacros Scripturæ libros annumerari. Caſtoſi*
 34. *Eccl. 4. 17.*
 35. *pedem tuum ingrediens domum Dei, & appropinqua*
 36. *ut audias: multo vicin melior eſt obſidentia, quam*
 37. *ſtultorum victima. Num ſapientis dixiſſet: Cu-*
 38. *ſtodi caput tuum, Aut tolle pileum, proice bire-*
 39. *tum, quàm: Caſtodi pedem tuum, & appropinqua*
 40. *ut audias? Commemorat ut reor, hitoriam illam*
 41. *rubi ardenſis notiffimam. Proponit Deus, cum*
 42. *heranibus loqui, ſubintrat rubum, ait Moyſi:*
 43. *Appropinqua, ut audias. Accurrit ille greſſu ac-*
 44. *celerato, propius accedentem ſiſtit Deus, ſellina*
 45. *leuite, ſolue prius calcamentum de pedibus tuis,*
 46. *magnaue illos ſige diſcretionem ac prudentiam: Lo-*
 47. *Exod. 3.*
 48. *cui enim in quo ſtaſ terra ſancti eſt. Licet autem*
 49. *tubum videas, me in illo eſſe noueris, qui tibi lo-*
 50. *quor: Ego ſum Deus Abraham &c. Proinde, dum*
 51. *oculis cernis rubum, aures mihi arrige, non enim*
 52. *vox eſt illa tibi, ſed mea.*
 53. *Hæreo, in hoc Dei præcepto: Solus calcamen-*
 54. *tum de pedibus tuis. Ad quid hoc? Grande myſte-*
 55. *rium. Primum: Iſrahelis egreſſuris de Ægypto*
 56. *præcipit, ut habeant in pedibus calcamenta. Cur*
 57. *modo vult illa depomi? Calcamenta induere ſig-*
 58. *num eſt iuuerantis præcincti ac calcatei illa ve-*
 59. *ro exuere, ſignum quiete eſtis. q. d. Siſte gradu:*
 60. *huc enim ad longam temporis metam venien-*
 61. *dum, non autem ut ſtatim revertaris. Ita interpre-*
 62. *tatur, ac declarat Lipoman. Secundum: ut expo-*
 63. *nat reuerentiam, quæ ibidem ad eſſe deberet, ut*
 64. *ſeruus coram Domino ſuo, ſumptâ methaphorâ*
 65. *à familiaris, quibus proprium erat eſſe diſcalce-*
 66. *atos, ſicut proprium dominiſ calcos induere. Ita*
 67. *David, ut ſe Dominum ſignet Idumææ ſic ait.*
 68. *In Idumæam ex. enâm calcamentum meum. Id.*
 69. *1ſ. 59.*
 70. *ſa ait D. Ioannes Baptiſta de Chriſto: Non ſum*
 71. *dignus ſolueri corrigiam calcamentorum eius. 16. L.*
 72. *Ita notat D. Ambroſ. declarat illud Ioannis. 1. de be-*
 73. *Qui necit.*

R

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Patriar. „ *Qui habet sponsam, sponsus est.* Ipse Dominus
Ioan. 3. „ est, ingredere tu vt famulus, cui proprium est
 29. „ aures ad Domini sui verba auferre: *In audi u*
Pf. 17. „ *auris obsecuit mihi.* Deus audiendus est in sum-
 45. „ mo Pontifice, qui loquitur, decernit, definit, &
 eius verbis se submittendo, est illi vt Domino
 obediendum. Hoc est quod vobis magnus ille
 suggerit faciendum p̄ adicator Salomon. Quan-
 do Ecclesiam accedis, vt ab illa docearis, a-
 nimæ tuæ pedes custodi, intellectum, ac vo-
 luntatem: ne illos liberè vagari permittas, ne
 proprias inssequantur semitas, ne suis rationi-
 bus, aut inclinationibus pertinacius adhareant,
Rom. 10. „ at *Appropinqua vt audias.* Audit: s maxime mi-
 17. „ litat fides: *Fides ex auditu.* Hic codendum est,
 vt doctrinam & mandata audias superiorum,
 vt articulos fidei, sine vlla replica, aut con-
 tradictione: *Omnia quacumque dixerint vobis,*
1. Reg. 15. „ *seruate, & facite.* Quod enim te decet, quod-
 21. „ que necessario ad ferendum, obedientia est.
 Melior est enim obedientia. Obedientia Eccle-
 siæ, eius Prælati, & super omnia, ei, qui
 super omnes est, summo Pontifici, exhiben-
 da: in eius præsentia, non à te requiritur
 vt videas, sed audias Deum: *Appropinqua vt*
audias. Liceat hominem intuearis, & sit e-
 iusdem tecum confors naturæ, quinimo ita
 sepe sis illo quoad naturam, superior, ne-
 dum in illa æqualis, sed, quod in ipso &
 per ipsum loquatur Deus, & vt talis à te sit
 audiendus.

§. 7. *Necessaria est vna Cathedra visibilis, que
 nos doceat, & eiusdem visibiles sint præcepto-
 res.*

13 **D**ecuit planè suauissimam Dei, qua nos
 gubernat, dispositionem locum stabilem,
 & omnium cathedram erigere visibilem,
 ad quam confugiamus à fallacis dolisque liber-
 randi, ac vt perfectam, plenamque habeamus
 securitatem, in doctrina, in legibus, in cre-
 dendis, & operandis. Si hoc decreuisset, quod
 mentiuntur hæretici, vnumquemque à Spiri-
 tu S. intus inuisibiliter edoceri: quantum esset
 in orbe chaos opinionum? Diceret ille, hoc ego
 intellexi, alter verò, mihi est contrarium reque-
 ratum, & cum sit suæ quisque fidelis amicus
 opinionis, illam sibi censerebit à S. Spiri. a edoce-
 ri, quæ magis eius conuenit voluptati, vt illam
 sequatur, pro vt agunt hæretici, quos graphi-
 cè, propriisque nominibus, vt qui illos intus &
 in cute nouerat, delirabit D. Iudas Apostolus:

Sidera errantia, murmuratores, querulosi, sectim. Ind. 7.
dum desideria sua ambulantes: qui segregant semet. V. 16.
ipfos. Qui cum primas appetant cathedras, alii. V. 17.
 que impetare, nec id valent assequi, murmu-
 rant, impiè de Papa aliisque Prælati Ecclesiæ
 conqueruntur. Et sicut filii in omnibus obse-
 quantur concupiscentiis, quæ cum sint multam
 inter se differentes, quisque suam ingreditur
 viam, vt comete, seu ignium inflammationes,
 quæ in aëre discurrent: *Sidera errantia.* Que
 motu non reguntur regulari, nec ordinata ad su-
 premum cælum subiectione, nec à primo mobi-
 li dependentia, vt alij planetæ, & stellæ veræ, ac
 fixæ, sed, sidera errantia, disconformia, quo-
 rum vnumquodque ignis lux ducit affectionis:
Segregant semetipsos: seiplos à grege dominico
 segregant, & ab alijs secedunt separatim: quis-
 que enim suum sequitur instinctum, quem licet
 dicat esse diuinum, propria tamen est requirita,
 & diabolica sensualitas: Ad hoc nullum aptius
 duco esse remediũ, quàm erigere cathedram
 visibilem, vbi, qui sedeat, homo sit, constans
 carnis, & ossibus, palpabilis, nec purus spiri-
 tus, de quo sumus certiores, quod nos non pos-
 sit seducere.

Hinc debio etiam respondemus, quod pro L. 1. d.
 posuit D. Aug. Voluit nos Deus esse sapientes, doctrinam
 nunquam enim illi stulti placuerunt, talibus *Christus*
 quippe prædicat, eos domum suam non ingredere, *na in*
 sacros, illos minime cognoscit, vt fatuus dixit *principia*
 virginibus: *Ne scio vos.* Quia verò ex natura su-
 mus ignorantes, dedit nobis, qui nos docerent,
 præceptores, Sacerdotes, Pontifices, homi-
 nes similes vobis, ex eadem massa procreatos,
 nobis a similes, quos oculis nostris cerueremus. In
 quem finem hoc Deus decreuit? An non expe-
 diens magis fuisset, & iuxta meliorem ordinem,
 si nobis Angelos assignasset magistrum? cum eni-
 nim sint nobis naturæ superiores, etiam intel-
 lectu, & scientia tales eos reuereremur. Diuino
 planè consilio (respondet D. Aug.) hoc ita Deus
 disposuit. Primò: vt nostram honoraret natu-
 ram, omnibusque pateret, eam esse adeo capa-
 nobis do-
 cem, vt licet in ea sint ignorantes, sint quoque gelos
 doctissimi, qui possint & alios instruere, nec præfec-
 indigeant alterius speciei natura: idcirco ait sit, sed
 sapiens: *Cum magna reuerentia disponit nos.* Sc. hominibus
 eundo; vt mutua conglutinet vitæque chari-
 tatem, ac inter præceptorem & discipulum san-
 ciat amicitiæ foedera: vt enim proprium est pa-
 tri, diligere filium, eo quod illi suum commu-
 nicet esse, & filio diligere patrem, ob receptum
 ab illo esse, ita quoque nouimus amari discipu-
 lum.

Tum à magistro, & à discipulo magistrum. Ad-
 uertit D. Aug. hanc ab Apostolo adduci ratio-
 nem, vt persuaderet Theſſalonienſibus, Præ-
 latos suos diligant, ac reuerentur: *Rogamus au-*
tem vos, fratres, vt noueritis eos, qui laborant in-
ter vos, & præſunt uobis in Domino, & manent
vos, vt habeatis eos abundantius in charitate,
propter opus illorum. Ratio uero principalis ea
 est, vt hominem reddat certiore, & ab omni
 erroris periculo libertiore, omnes discipulas
 auferendo: Si enim vt magistrum statuisset
 impulsus interiorum, quem in anima sua homo
 percipit, vt uolunt heretici ad singula momen-
 ta seipsum homo decipere, credens hoc esse di-
 uinum instinctum, quod propria fuisset voluptate
 suggestum. Si decerneret nobis Angelos,
 quotidie nobis dæmones illuderent qui se in
 Angelos lucis nouerunt transfigurare. Sic ergo
 præceptor securus, absque periculo erro-
 ris, qui in Cathedra residebat Ecclesie, homo
 ex oculorum agnitione inuitu, de quo subes-
 se non possit error, aut fraus, num ille sit do-
 ctor, nec ne.

Cælorum Domine, quæ sunt hæc ambages,
 quis agendi modus? Vis loqui puero Samteli,
 & in eum finem ei toties acclamasti. Quando
 uidiſti, quod, te uocante, curreret ad Heli, et di-
 cere poteras, siste gradum fili mi, non enim te
 uocat Sacerdos, sed ego, & his citius finem im-
 poneres intentioni tuæ, puerumque eâ tot uir-
 tibus citroque discursibus liberates? Voluit Dominus,
 vt puer confugeret ad summum Sacerdotem, &
 ille eum doceret, quid sibi foret agendum in re-
 uelationibus, & hoc solum sibi certum esse du-
 ceret, & ex Deo, quod summus Sacerdos ut ta-
 le esse concludisset, ipse quippe est, ad quem per-
 tinet nos certiores reddere, & ad eum nos oportet
 confugere, ut sine dolo quis sit impulsus, seu
 Dei reuelatio, quæ dæmonis, aut carnis nostræ,
 & concupiscentiæ, quæ sit ueritas, quid nostrum
 phantasma esse intelligamus.

§. 8. In Eunuchio Candacis, & Centurione Cæ-
 sareæ, ac in D. Paulo, nos docuit Deum sube-
 rionem debitam magisterio prælatorum Ec-
 clesie.

Hoc idem, & præclarissimis historiis in le-
 ge Evangelica reperimus esse confirma-
 tum. Narrat D. Lucas de illustrissimo vi-
 ro Regine Candacis Eunuchio: *Erat super omnes*
græcis eius. Hic in eunuchio suo residens hæc lege-
 bat uatis Iſaia de Christo prophetiam: *Quasi ouis*
ad occisionem ducetur. Apparet Angelus Dei Phi-
 lippo, aitque; accurre, & iunge te ad currum il-
 lium. Adest Philippus, audit illum hoc de Christo
 legentem uaticinium, quem interrogat: Do-
 mine mihi dic (amabo) nostrum quæ legis? Cui ille.
 Quomodo hoc capiam, cum locus hic non par-
 uam habeat difficultatem, nisi magistro instructio-
 ne? Ascende currum, & eroda mihi difficultatem.
 Nodum illi dissoluit Philippus, captata huius uati-
 cinij occasione, ita eum plene de omnibus fi-
 dei Christi Iesu instruxit articulis, ut illuminatus
 baptisum si pplex ac fidelis petierit Sacramentum.
 Ignoscat mihi Deus, non capio, quod miserit
 Deus Angelum ad Philippum, præcipientem, ut
 accedens Eunuchum plenius erudiret: An non
 compendiosius fuerit ac facilius, nec cum tantis
 ambagibus, & ad auctoritatem aptius, ut Deus
 Angelum Eunuchio mitteret, qui eum instrueret,
 præceptorem? Idem considerandum uenit in eo
 quod idem memorat Euangelista. De celebri il-
 lo Centurione Cornelio Cesareæ præfidio, uiro
 religioso, elemosynario, orationis ami-
 co,

14 Hinc educit D. August. aliquarum rerum ra-
 tionem, quas Deus fecit, & nobis à S. Scriptu-
 ra referuntur, quæ certè sunt admiranda, & in-
 tentioni nostræ conformiter eas trutinat pruden-
 tissimus Abbas Moyses, vt habet Cassia. Erat
 Propheta Samuel adhuc minoris cui nec-
 dum Deus quidquam reuelauerat, dormiebat in
 tabernaculo, proximus cubili summi Sacerdotis
 Heli: nocte quadam uocat illum Dominus:
 Samuel, Samuel. Audit ille, credit autem se
 à summo uocari Sacerdote, quocirca illico strato
 exiliens, cucurrit ad Heli. Domine, ecce ego.
 Cui ille: non uocaui te fili mi, somnialli,
 reuertere & dormi. Reuertitur Samuel & uix
 dormitat, cum ecce reuertitur Deus, iteratò eum
 uocat: Samuel, Samuel. Festinus puer lectu-
 lum defera, currit ad Heli ut prius, Domine,
 quid me uis facere, uocasti enim me? Non te
 uocaui, fili mi, reuertere & quiesce: uix lectum
 repetierat, tertio uox de cælo: Samuel, Sa-
 muel. Euro uelocior festinat seminudus ad He-
 li. Domine, præsto sum, uocasti enim me. Intel-
 lexit ergo Sacerdos puerum à Domino uocari,
 cui hæc mandata. Redi, fili mi, & si denuò uo-
 cauerit: responde: *Loquere Domine, quia audit*
seruum tuum. Sicque contigit, ut reuersus Demi-
 nus puerum iam quartum inelamaret, cui illi ex
 summi Sacerdotis præscripto respondit quo fa-
 ctum est, ut eum puero Dominus loqueretur, ei-
 que & quid uellet, ac fieri decerneret, reuelaret.

co, Dei famulari ita dedito, ut domus eius in monasterium mutata esse videretur. Hic imperfecte in rebus fidei erat instructus, rudis & ignarus. Destinatur illi Deus Angelum, qui iubeat, dicatque, sibi à Deo impendi pergrande beneficium, nimirum ut perfecte de omnibus ad salutem animæ necessariis instruat; proinde ad se euset vocari virum quendam nomine Petrum, Apostolici collegii primicerium, caputque Ecclesiæ: qui hospitabatur apud Simonem quendam corinthium, cuius domus est iuxta mare: *Hic dicit tibi, quid te oporteat facere.* Sapientissime Deus, an non minori negotio cum iam mittas Angelum Cornelio illuminando, eundem miteres & præceptorem, qui pariter eum fidei doceret rudimenta, & hoc modo tam Angelum, quam Cornelium his omnibus auxiliis liberares? Patrum quid est, eum ob id tantum mittere, ut dicat Centurioni: *querere Simonem Petrum.* Interea dum Cornelius his intendit, p[er]isset per Angelum perfectius edoceri. Indicare nobis voluit Dominus (teste D. August.) quod nobis Angelos non elegerit præceptores, nec velit, ut ad sciendum nobis necessaria, expectemus, donec ipsi descendant nos instructuri; sed homines: primario quidem Petrum; & ut attendamus, quod in tantum auerire debeamus Angelos, ac revelationes, in quantum nos remittunt ad D. Petri cathedram. & nobis suggerunt eius nos decreto submittere ac doctrinæ, cuiusque successoribus in cathedra residentibus, Romanis Pontificibus, Prælatisque Sanctæ Ecclesiæ; deinde hoc intendit, ut inquit hæc maneat inscriptio: *Hic dicit tibi, quid te oporteat facere.* Hæc pronomen demonstrativum hinc personam signat ad quam nos Deus remittit; sibi explicando dicens, *Hic dicit tibi quid te oporteat facere.* En quam secunda certaque definitio Petri eius Cathedræ, & eius qui in ea præsidet Ecclesiæ gubernator.

Tandem ponderat D. Augustin. quod amplius miremur id quod egit Deus cum D. Paulo, quem in præceptorem Doctoremque Ecclesiæ prælegit. Ut leo rabidus spirans mirarum & cæcis in Christum eiusque nonellos fuit discipulos: apparet illi de cælo Christus proximus Damasco, quem cælesti lumine circumfulsit, tanta voce illum alloquitur, ut ex equo in terram procubum deciderat, sibi subleuat, qui inflat omnis mansuetus stupens ac tremens dicit: *Domine, quid me vis facere?* (Cui Dominus respondit: *Surge & ingredere civitatem. Et ibi dicitur tibi, quid te oporteat facere.* Mora-

ad. 9.

tus ibi Ananias, quem tibi destino præceptorem, hic tibi meam explicabit voluntatem, & quid tibi sit credendum, faciendumque declarabit. Hæc dicens, assumpsit eum in spiritu, usque ad tertium cælum, illum docet, & tam profundam intellectui infundit sapientiam, ut ipsemet fateatur, *Audisti arcana verba, que non licet homini loqui.* Quæ sunt hæc Domine dispositiones? tu ipse de cælo descendis, magister sapientissimus: ipse Paulum cælesti tua luce circumcungis, ipse eum de altissimis vocas, ipse eum inter Seraphinos extollis extaticum, ubi cuncta eum tua edoces mysteria, tam subtiliter, ut nulla postmodum verba reperiret idonea, quibus ea hominibus perfecte explicaret; nihilominus hæc tua est voluntas, ut civitas em ingrediat, & ad pedes Ananias humilis sedeat discipulus, qui timore percussus, & sinistra de Saulo opinione perturbatus contremuit sic est, ut noviter quod licet Christus supremus primisque sit omnium magister, fidei ac veræ sapientiæ cælestis auctor, quique exuberanti ratione hodie de se dicit: *Vos est magister vester Christus.* velit nihilominus, ut ille ipse quem docet, submittat se Prælati, ac magistro, quos locustitatur esse in Ecclesia Vicarios, & quanto hic tempore vivimus, secutas habeamus revelationes, raptusque in cælum, ac quod nobis ex illo revelant Seraphini, in quantum conveniunt doctrinæ, quam ipse nos Dominus docet per suam Ecclesiam Catholicam, ac per præceptores à se constitutos: quod si contrarium fuerit, iam nunc dixit Apostolus: *Sed licet nos aut Angelus de cælo evangelizet vobis, præterquam quod evangelizamus vobis, Ananiam sit.*

Videmus hoc ad præxim redactum in admira. L. 1. 104. bili illa virgine, nostri temporis S. Theresia de a. 17. Iesu. Narrat Episcopus Taronensis, quoniam & ipsa quod dum fundandis monasteriis intenta, Venæ hæreticæ præceptum illi Prælati Exemptus, Dominum conluleret, quid congruentissimum foret, Madrii monasterium erigeret, vel bediter. Similiter. Obdientiam implevit, Dominum contulit: cui ille declarat, suam esse voluntatem, ut Madritum pergeret; quod suo indicavit Superiori: cui ille respondit, se velle, non eò tendere; sed civitatem, ibique collegium extrueret. Quanto citius illa, cuncta itineri necessaria simuliam versus disposuit. Post aliquot dies, quærit ab illa Superior: qua ratione hæc fecisset: cum votum emisisset, agendi semper, quod sciret esse Dei voluntatem: dicebat autem illa, Deum sibi hoc revelasse, hanc eius esse voluntatem.

1. Cor. 14. 16.

Gal. 1. 11.

Gen. 11. 1. 2. 1. 3. 1. 4. 1.

1. 7. 1. 8. 1.

tatem, ut Madritum proficisceretur; præsertim cum ex varijs consultationibus ac rationibus certum omnino crederet, Deum ipsum sibi hoc indicasse. Respondet illa, quod nec illa revelatio, nec quotquot accipiunt homines, se in a de voluntate ac decreto Dei redderent certiores sicut sibi dictum ac voluntas Superioris: Obedientiam enim superioribus debitam, eorum præcepta, censebat illa, expressam esse Dei voluntatem, nec se posse in hoc deludi, bene quidem in revelationibus. O stupendam responsionem. Ex hac subiectione ortum habuit in illa actus ille tam horrendus, ac molestus, imo molestissimus quo Christo verum seu medium vnguem porrigebat, (a) dum sibi in principio suæ conversionis apparebat, quia hoc ei faciendum præceperat confessarius: qui hoc sibi persuadebat, hunc qui D. Theresiæ apparebat, esse demonem in figura Christi, licet autem illa contrarium sciret; sed esse verè Christum, se tamen securiorem censebat, in hoc quod sibi erat agendum, ex eo quod præcipiebant Superiores; & in utroque casu respondit illi Christus, quod prudenter fecisset, viam autem esse tutissimam & ab omni deceptio e immunem, simplicem Superioribus præstitam obedientiam, qui Dei obtinet locum, suntque illi per quos sine dolo suam declarat voluntatem; quocirca notatu dignissima profecto tibi eiusdem D. Theresiæ verba. *Quotiescumque mihi Dominus aliquid in oratione præcipiebat, semibi contrarium mandaret. Cuius statim, conversus Dominus aiebat: ut illi obedirem: deinde suggererat ei Dominus: ut idem mihi, Scripsit præceperat. Hæc igitur est optima doctrina, quæ destruit efficaciter omnes nostrorum temporum illuminatos: superiores sunt, ex quibus tibi Dei voluntas certo cognoscenda.*

Hanc à superioribus dependentiam noverat Rebecca, geminis prægnans. Cupit scire mysterium, & quid sibi sciendum: *Perrexit ut consuleret Dominum.* Ne credideris, (inquit D. Chrysostr.) quod perrexit per se consuleret Dominum, sed per sacerdotem. Aliqui opinantur (ut refert Theodoret) quod is erat Melchisedech: quia medijs Sacerdotibus suam Deus revelat voluntatem, prædicatque veritatem. Cuius ergo nisi me fallat memoria, Siphonium refert in Prælo Spirituali de Sacerdote vitæ meritis adeo insigni, ut illi familiare esset, Angelorum apparitionibus recreari, quibuscum suavitè, & clarè colloquebatur, licet per ignorantiam, inter missarum solemnias, non advertens aliquos commi-

teret defectus. Reversis deinde caelestibus, aique Angelis purissimis, talis ne sacerdos, de omnibus in sacrosanctis redarguit, num verum? Responderunt: Verum. Cur igitur iam toties in eodem defectus relapsus non corripuisti? Responderunt: Quia hoc communiter nobis non est concessum, sed præceptoribus, quos Sancta statuit Ecclesia, quibus vult Deus ceteros esse subiectos, nobis tantum convenit homines consolari. Concludo igitur cathedram esse visibilem cui te oportet esse subiectum.

§. 9. Una est Ecclesia Cathedra: quia una est eius doctrina, licet diabolus velit linguas confundere sicut in turri Babilonica.

Superest & aliud notandum in hoc modo loquendi nostri Redemptoris, qui cum sit infinita sapientia, etiam in minutissimis punctulis caelestia recludit mysteria. Cur igitur dixit: *Super cathedram*, & non *Super Cathedras*. Cum liquido constet, multas imo plurimas fuisse cathedras. Licet enim unicum tantum esset templum, ac tota lege veteri, non nisi unum fuerit, quod locus erat ubi Deo sacrificia offerebantur, erant tamen, innumera loca, & cathedra, in quibus sedebat Scriba & Pharisei, ut legem Moysi explarent, populum regerent, mandata proponerent: quia ad hoc erectæ erant Synagoga: opera scilicet maiora, ut in loco concamerationes templorum nostrorum, in quibus erant cathedrae, ut modo habemus pulpita, ex quibus Pharisei, & Scribae legem Moysi prædicabant, & singulis Sabbatis populum instructant. Quinimo ad huc Philo, quod ibidem Psalinos canerent, orationes funderent ob quam rationem Synagogas vocat: *Oratoria*, & si de *Synagoga* *omnium virtutum*, & de illis multis in locis loquitur, similiter & Iosephus. Erant autem tot Synagoga: ut quilibet locus, quantumvis exiguus, suam haberet, quæque civitas in his, quæque Provincia plurimas. Ita legimus in Scriptura Synagoga Galilæa, Damasci, Salaminae, Antiochia &c. In sola Hierusalem erant quatuordecim, & octoginta, in omnibus conciones fiebant, lex Moysi explicabatur, ut testatur D. Paulus. *temporibus antiquis habet in singulis civitatibus cathedrae*, & in singulis civitatibus plures, cui scribit Christus dixit in singulari: *Super cathedram*. Unde indicet, quod licet multæ essent materialiter, formaliter tamen una erat: quia eandem omnem

R. 3. do 21.

D. 3. de
v. 1. de
si. 1. de
Essent. Co
ad Carth
Lib. 2. de
ira Ap
1199.
Vide To
16. I. an
Alman
2. 1. an
16. I. an
16. I. an

1) Dar
hijer al
Christo.
Lib. 2. vi
16. I. an
26.
Gm. 25.
11.
Hom. 10.
in Gen.
1. 71.
in Gen.

17. Reliqui vero sunt velut eius economi, qui disposita ab ipso disponunt, quod ille ipse precipit gubernandum, gubernant, & omnes ex coluam sumunt potestatem. Hoc ipse de se larauit dum ait: *Ego sum pastor bonus*: quod duo (notatore Carerauo) complectitur: *Ego sum ille Pastor; ille bonus*. Ille desideratus cunctis gentibus, ille bonus per essentiam, ille qui omnes, ut proprias habet, reliquit, pastores sunt ouium ex commissione, quam illis super gregem meum concedo, ut super eas mungent, & illi multo sunt atamen vni solus ipse, qui ut auctor fidei ac doctrinae, vult ut ceteri pascant illa eadem doctrina oues suas, ipse inquam Dominus Christus est.

17. Fundatur Christi schola in humilitate, & sicut superbia vitarum scaturigo est doctrinarum, humilitas est contra ea est, per quam in vna eademque sententia convenimus, nostrum captiuantes intellectum. Quinimo, ea de causa tantopere eam Christus commendat in Euangelio. Hinc educit D. August. bellum perna omnium atrocissimum à diabolo excitatum in Ecclesiam per hereticos, qui ad hoc adlaborant, ut quisque sua instructus opinione prodeat in actum: nedum Ecclesie Catholicae sententia contradicentis, sed aliorum quoque euentens dogmata hereticorum, ita ut suam quisque defendat, teneatque sententiam. Tentatur in hoc perfidus ille tentator illo quoque, ut medio, quo Dominus in eum visus fuerat, ut militrorum eius arrogans exeret intentum: adificabant enim turrim Babylonicam, nominis sui fama que quarentes celebratam: *Cel. breuis nomen nostrum*. Concorditer omnes huic adnuntur operi, omnes vno loquuntur idione, islemque verbis vtuntur. *Era terra labij vnus; & sermonum eorundem*. Hac vniuersitate solidati tum paulatim promouent in altum hoc intendentes, ut culmen eius pertingeret ad caelum. Vult Diaboli machinas destrucere, eorumque ambitiosam demoliri presumptionem, humiliare superbiam, quid agit? confundit linguas eorum sic, ut quisque sibi propriam habeat: vt huius non comentiatur alterius, & istius discrepet ab illius & illius lingua: *Confundamus linguam eorum; & non audiat vnusquisque vocem proximi sui*. Hoc modo in aera euadit tota haec turris tam immensa, operisque celeberrima adificatio. Adest Christus turrim Ecclesiae constructurum: *Turris fortitudinis à facie inimici*. Quae ad tantam excreuit altitudinem vt ad caeli verticem pertingat, & terram caelo conuolueret, sitque illa, per quam ad sidera homines ascendere valeamus. In hunc finem omnibus vnam infundit linguam, vnam fidem, ca-

dem Sacramenta, vnam legem, vnam sententiam, vnum caput visibile, scilicet Petrum, super quem totum hoc fundauit aedificium, vnum Euangelium. *Pradicate Euangelium omni creatura.*

Marc. 16. 15.

Adimplet quod olim verbis praclarissimis per vatem Sophoniam addixerat. *Reddam populo la-* *bium electum, vt inuocent omnes in nomine Domini 2° ni, & seruiant ei humero vno.* q. d. ab illi eis labium vnum, vno loqui idiomate, vt vlticuius non proficeret tettena: turris Babylonis adificatio: ego ipsis hoc restitui sed electum, purum, mundissimum. *Reddam eis labrum electum*, vt omnes adlaberent, & confortati progrediantur ad opus *Humero vno*. Sumitur haec metaphora, ab ijs qui magnam sustollunt trabem, humeros humeris sociant, & pari conatu adiuuunt: turra tollent crucis mox pondus, mentum Euangelium omnes: *Humero vno*, & pari conatu in vinea laborabunt. *Pradica e Euangelium*: vnum Euangelium, vnam fidem, vnam doctrinam. O quam altum ascendit haec turris, quam proficit crescitque Ecclesia! Opponit se diabolus per ministros suos Imperatores, Monarchas, Tyrannos, totamque mundi potentiam in Christi Ecclesiam armatam, nec illo potest nullo exurgente machinam impedite, quid consilij? Hoc intendit, quod olim Deus contra eum laborat confundere linguas eorum, tam efficaciter, vt vnus alterum non intelligat. Haec agit per Hereticos, vt eorum singuli sua prodeant armata sententia, ita vt, nedum se Ecclesiae opponant: Cat. olicae, sed & suos impugnent consociales, idque tanta opinionum varietate, vt suam quisque tantum mouerit linguam, defendatque sententiam. Quae linguarum non fuit semper inter illos diuersitas? Nostra tempera consideremus. Exoritur Lutherus sua lingua, sua fide, cui se confestim opponit Caluinus sua doctrina, statim ei olatur Oecolampadius, & Zwinglius, alij vique ad infimae sortis homines, factores, sutores, camentarios, textores &c. ita vt, quotquot in vna demora morabantur, non vnanimes in deo, sed multanimes inter se dissidere: t. Pater Lutheranus, mater Caluinista, filius Protellans, filia Zwingliana &c. Hoc in illis impletur à Deo praedictum infortunium per Isaiam, vt bei e notat Docter Angelicus: *Sessuras ciuitatis Dauid videlicet: quae multiplicata sunt*. Atamen non preualebit diabolus quidquid enim molitus fuerit, semper anebeat, viuet, triumphabit vna Cathedra, vna lex, vnum Euangelium, vnum in Ecclesia Catholica caput visibile.

Sophon. 2. 16. 15. *Sophon. 2. 16. 15.*
Humero vno, & pari conatu in vinea laborabunt.
Pradica e Euangelium: vnum Euangelium, vnam fidem, vnam doctrinam.
O quam altum ascendit haec turris, quam proficit crescitque Ecclesia!
Opponit se diabolus per ministros suos Imperatores, Monarchas, Tyrannos, totamque mundi potentiam in Christi Ecclesiam armatam, nec illo potest nullo exurgente machinam impedite, quid consilij?
Hoc intendit, quod olim Deus contra eum laborat confundere linguas eorum, tam efficaciter, vt vnus alterum non intelligat.
Haec agit per Hereticos, vt eorum singuli sua prodeant armata sententia, ita vt, nedum se Ecclesiae opponant: Cat. olicae, sed & suos impugnent consociales, idque tanta opinionum varietate, vt suam quisque tantum mouerit linguam, defendatque sententiam.
Quae linguarum non fuit semper inter illos diuersitas? Nostra tempera consideremus.
*Exoritur Lutherus sua lingua, sua fide, cui se confestim opponit Caluinus sua doctrina, statim ei olatur Oecolampadius, & Zwinglius, alij vique ad infimae sortis homines, factores, sutores, camentarios, textores &c. ita vt, quotquot in vna demora morabantur, non vnanimes in deo, sed multanimes inter se dissidere: t. Pater Lutheranus, mater Caluinista, filius Protellans, filia Zwingliana &c. Hoc in illis impletur à Deo praedictum infortunium per Isaiam, vt bei e notat Docter Angelicus: *Sessuras ciuitatis Dauid videlicet: quae multiplicata sunt.* Atamen non preualebit diabolus quidquid enim molitus fuerit, semper anebeat, viuet, triumphabit vna Cathedra, vna lex, vnum Euangelium, vnum in Ecclesia Catholica caput visibile.*

10. *Vnitæ Cathedræ sumitur ex vnitæ capis: significat: in tunica Christi contrapostata volo templi.*

18
Lib. de
vntat.
c. 1.

16
1. Cor. 2. 6

19
1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

1. Tim. 2. 8

(inquit SS. Patres) hanc verborum Christi dif-
ferentiam, à mylterijs vocare. Hoc ego reperio
(ait D. Eusebius) quod nomine agnorum, subiecit
Petro Christus omnes in singulari fideles, & ouium
Symbolo omnes Ecclesiasti Superiores: sunt enim
hi velut oues: quæ ut agnos filios: pascent lacte
caelestis suæ doctrinæ: *Prius agnos, deinde oues: et
miserunt: quia non solum pastores, sed pastorum pastores
eum confisunt. Pasce igitur Petrus agnos, pasce &
oues, pasce filios, pasce & matres, regis & subdi-
tos, & Prælatos, Omniumq; sentur pastor est: quia
præter agnos, & oues in Ecclesia nihil est.* D. Ber-
nard. hanc viam insequens, credit, quod dum
Christus Petrum instituit pastorem, illi absolute
commendans agnos & oues, declarare voluerit,
quod illum statueret, quasi caput, non illius Ec-
clesiæ signanter, vel aliquarum tantum, sed to-
tius Ecclesiæ vniuersalis, vt tota hæc v-
num haberet caput. Loquitur D. Bern. Papæ
Eugenio tertio, qui prius monachus & discipu-
lus fuerat D. Bernardi, deinde euectus ad supre-
mum culmen Pontificiæ dignitatis, illum vt pa-
trem qualis ei fuerat, conuulabat. Salutaria illi
Bernardus præscribit monita, primum, vt con-
sideret, quæ sit eius dignitas, cui & emi-
nentissimos assignat titulos, Summo Pontifici
conuenientes: *Quis es? Sacerdos magnus,
Suemus Pontifex, tu Princeps Episcoporum,
tu heres Apostolorum, tu primatus Abel, gubernatus
Noë: Patriarcharum Abraham, ordine Melchisedech,
dignitate Aaron, auctoritate Moyses, iudicatus Sa-
muel, potestate Petrus, vniuersitate Christus. Tu es, cui
claves, cui oues creditur sunt. Agnosco nec diffiteor,
illos quoque esse in Ecclesia & pastores ac supe-
riores, qui etiam claves gerunt celorum: porro
hæc primò potestas ex tua descendit, secundo
illam habent illi in agnos particulares, tu vero in
omnes, vt caput vniuersæ Ecclesiæ vniuersalis.
Sunt quidem & alij cæli ianitores, & gregum pa-
stres, sed tu tanto gloriosus, quanto & differens
verumque præ cæteris nomen hereditasti: Habent
illi sibi assignatos greges, singuli singulos: tibi vni-
uersi creditur vniuersus, nec modo ouium, sed & pa-
storum, tu omnium vnus Pastor. Vnde id probem
querit? Ex verbis Domini. Cui non enim dico Episco-
porum, sed etiam Apostolorum, sic absolute, &
indiscere: tota commissa sunt oues? Si me amas Pe-
tre, pasce oues meas. Quasi istius aut illius populi,
cuius aut regionis, aut certe regni? Oves meas
inquam. Cui non planum non designasse aliquas sed
assignasse omnes.*

Idem ait D. Bern. liquet in eo quod narrat D.
Ioannes, in eadem occasione contigisse. Reluf-
citato

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Thom.
21.6.
Apost.
17.
A. Bar.
20.
Lib. de
vite. Eccl.
dist. 1.
Eph. 1. 203
al. Marc.
Iohann. 19.
21.

citato Domino quidam ex Apostolis ad mare
Galilee ascendunt nauim piscatori; sed vacua
semper attraxerunt retia. Ad amorem in luore
apparet illis Christus, qui illis: *Veneri numquid
pulentiorum habere?* Respondent non: *Misere
in dexteris nauis hinc.* Miserunt, iam non
valebant illud attrahere præ multitudine pis-
cium. Dicit D. Iohannes Petro: *Dominus est.*
Confestim: *Misere in mare,* marinos calcans
vortices: *Abi autem discipuli nauis venerunt:
non enim longe erant à terra.* Quid hoc mysterij,
vt solus Petrus mobile illud variumque pedibus
terat elementum: nec ad quidem ea tantum vi-
ce, post Christi resurrectionem, sed & ante
eius mortis passionem, vt deserviant D. Matth.
D. Marc. D. Lucas tanquam grande mysterium.
Tale verò est; quod si tibi non exiderit, iam
dicit D. Iohannes: *Aque multa, populi multi sunt.*
In particularibus nauibus ceteri ad Christum
appellunt quia reliqui Superiores, curam tantum
habeat paratissimum Ecclesiarum; Petrus autem
terat nauis vortices pedibus subleuat inclinatos,
ipse solus est, qui secundus post Christum ma-
re perambulabat, & eius virtute, mundum, ma-
re dictum, omnesque populos: ipse quippe
est caput vnicum mundi, eorumque omnium,
quibus Christus Ecclesiam suam ædificat: solum
caput vniuersale erat figuratus. *Quid istud?*
(si erit D. Bernard.) Nempe signum singularis Pon-
tificij Petri, per quod non nauim vnã, vt ceteri
quique suam sed stantia ipsam susceperit gubernanda.
Mare enim sacrum istius nauis Ecclesia solus Petrus
gubernat super aquas, enst. Ar. Damini, vnicum se Christi
curatorum designant, qui non ita populo, sed cus-
ta præse d. beati: siquidem aque multa, populi
multi sunt. Ex hac virtute capitis, pendet vnitatis
Cathedra & Ecclesie.

Ad balidem cadit illa iam docta, quam acuta
D. Cypriani consideratio, de quo mutatus est
D. August. quod nobis ait D. Iohannes de tunica
Christi: *Est autem tunica inconsutilis, desuper con-*
texta per totum. Crucifixo Domino, partiti
sunt milites inter se Christi vestimenta, inter illa
erat eius tunica sed: *Inconsutilis, desuper con-*
texta per totum; sicut caligæ inferiores acui contex-
te sic vt singula fila ex vno dependerent quod
erat omnium supremum. Vt eam inconsutilem
notarunt, noluerunt eam in partes diffundere,
sed formam mitebant, vt eam totam sibi assume-
ret, cui fors fauebat. Anne putare debemus
quod tale opus inane fuerit, & velut arundo va-
cua? Licetne opinari quod D. Evangelista hanc
descripserit circumstantiam sine magno myste-

rio? An existimandum, quod Christus luxum
mundi contemptor, & præcipue vestium pom-
pæ, voluerit hanc in tunica sua admittere sin-
gularitatem, vt esset inconsutilis: *Desuper con-*
texta per totum, non attento gratiori sacra-
mento? Certe grande veteramus (inquit D. Cy-
priani.) mysterium. Diuisum inter se milites
Christi vestimenta, discindunt, & quique mi-
liti suam assignant partem. Tunicam verò non
discindunt, que vna est, vnitatis tam stricta,
vt nec suturam habeat, sed sit: *Desuper con-*
texta per totum. Perspiciunt omnibus, in Sacris
litteris per vnitatem designati regnum, quod sex
induit, quoque adornatur, Vnde & tunicam
diuidere significat regnum diuidendum, inter
plures disperciendum. Ita res patet ex Sacri li-
teris: dum enim Deus decernit legem genti ac
disperciit populum suum, & Regem decem tri-
butuum creare fortissimum ducem Hieroboam,
locutus est Abia propheta, vt notam tunicam
in duodecim scissuras partesque divideret, qua-
rum decem efferret Hieroboam, et ex parte
Dei hoc dicens: *Tolle tibi decem scissuras: hæc Reg. 13*
enim dicit Dominus Deus Israel; Ecce ego scis-
sim regnum de manu Salomonis; Et dabo tibi de-
cem tribus. Vna vnitatis est Christi tunica, tam
vna, vt tota contexta sit, filis inuicem inter se in-
terte xis. Nec vult nec permittit, vt vlla fiat in
ea diuisio, quo significet, quod vnitatis sit suum
regnum, vna sit Ecclesia Catholica, in qua fila,
id est filij fideles, inter se ita contextuntur & co-
adunantur vt vnam telam conficiant: *Vna est*
lamba mea. Hæc illa est fidei confessio fidelis-
sima. *Credo vnã sanctam Catholicam Ecclesiam.*
Vnde verò procedit illa vnitatis, & fila filis ita
intertexta reperiri? Ex parte superiori: *Des-*
super contexta per totum. Incepit ab vno filo
superiori, ex quo reliqua dependebant, &
connecebantur fila, sicut in capite & princi-
pio: *Desuper hoc est,* ex vno capite visibili su-
periori vno Romano Pontifice, à quo depen-
dent omnes fideles, fidei confessio, certitudo
doctrinæ, vsus Sacramentorum. Sicut vnitatis
arboris (inquit D. Cyprian.) dependet ex trun-
co, ex quo recipiunt virtutem rami maiores
illi contexti, & per hos, minores, vsque ad te-
nuissima folia: Ita quoque à Pontifice pendet
vntas Ecclesie, vt à trunco primario, qui fun-
datur, & vires sumit à Christo, qui radix est,
vt probat ex Isaia Apostolus: *Radix David,* Ex
illo dependet potestas, & auctoritas Patriarcha-
rum, Archiepiscoporum, Episcoporum, rursum à
illis Curatorum, Confessorum, Prædica-

Reg. 13
11.
Cant. 6.
8.
Rom. 13
12.

torum, ut vel minimum in Dei Ecclesia ab illo trunco oporteat dependere. Divine profectio dixit Dominus per Isaiam: *Cruis Solis vocabitur vna: quia in hac Ecclesia solem erat creaturus à quo lucem mutarent stelle, & omnes civitatis illius incolæ: illum vero dicimus summum Pontificem Romanum, Petri successorem, Apostolorum primipili, quibus Christus ait: Vos estis lux mundi.* Ex illo dimanat illa lux in stellas, & coelos, hoc est in Superiores, Episcopos, Archiepiscopos, Prædicatores, totamque Ecclesiam: ita ut (teste D. Cyprina) sicut nullus fractus, virtus nulla de ramo speranda est, qui rescinditur, & à trunco separatur, nec lux à stellis vel minima, quæ solis radijs subducuntur, ita neque sperare quis potest veram fidem, doctrinam solidam, nec Sacramenta, nec Christi virtutem, qui se à Romano disjungit Pontifice.

Serm. 10. Cyprina de tunica Christi, id quod expendit D. Leo Papa circa velum templi in morte Christi; Monet nos D. Martheus, ut fixis oculis consideremus, quod quia hora Christus expiravit, quando tunicam suam diuidi non permisit, secretum ut velum templi medium à summo vsque deorsum scinderetur. Ecce velum templi scissum est in duas partes à summo vsque deorsum. Ne disputemus num vitium tantum fuerit velum, ut sentit Ab. len. a. & Episcopus Iansenius. b. vel duo, vnum ad interiora velanda, alterum ad exteriora separanda, ut indicant Iosephus. c. alijque auctores, etiam Sancti ut D. Thom. d. Anno Lipseman. Episcopus Veronens. e. arbitratu f. ille tria. Quæ cum ita sint, quod eorum scissum est in duas partes? Id dico, velum fuisse principale, quod absolute vocabatur velum templi. Erat autem preciosum valde, quale Dominus Moysi præceperat cõtexendum, quale & Salo con appendit: f. fecti Salomon velum ex hyacintho, purpura, cocco, & bysso, & inxerit ei Cherubin. Soli m erat ac adeo firmum, ut aliqui putauerint ex Iosepho telam habuisse ad quatuor digitorum crassitiam, quo nisi abile illud notandum venit, tale à summo vsque deorsum velum scindi potuisse: non enim erat tela aranearum, nec bylles, nec carbasis, sed quale dicitur. p. sumus. Latent vero in hoc diuina quadam mysteria, v. ruitamen quod nobis maxime congruit, hoc est, quod expendit D. Leo Pontifex. Contextum erat velum, ut tunica Christi, cuius textura desuper orbicabatur, ut diximus, similiter illa veli à filo superiori. Christi tunica non diuiditur: quia eius regnum & Ecclesia semper manet indivisibilis, at velum

templi Iudæorum medium disscinditur: quia templum hoc destruentum erat, Sacerdotium, sacrificia, ceremoniæ ceteraque omnia antiquanda, vnde diuino consilio eius incipit scissura: *À summo vsque deorsum. Voluit hanc Deus euertere Rempubicam, quæ nihil erat nisi figura & umbra futurum: texuerat illam, & vnam confecerat, cuius vntas ab vno capite, summo scilicet Sacerdote originem ducebat: Sicut vnguentum in capite quod ascendit in barbam, barbam Aaron quod descendit in oram vestimenti eius.* Hinc illa Synagoga veteris vntas: hinc eus scantit interitus, quod per mundi cardines dispersi Iudæi, erantici, diuisi, huc illucque captiui abducti, ut nihil illis superstit: *À summo vsque deorsum.* Summus expiret Sacerdos, sic ut & eius desit potentia, quæ hactenac, Christus in cruce expirauit, & iam ante hoc prædixerat Caiphas, scorum scissura vestimentorum. Ita hactenac, o Caypha, scindantur in partes vestimenta, manu fortissima, vt vna hac, altera illac distrahatur, & defuncto illo supremo capite summo Sacerdote, eius sequatur peritio: *Vsq; deorsum;* vt nec antiqua vigeant sacrificia, nec ceremoniæ, nec oblationes, nec templum, nec ministri, vt hoc ipsa hora aduertimus omnia euanuisse. At Christi tunica, eius Ecclesia, cuius eorum: *Desuper,* illi capite superimposito visibili, manet integra, indiuisa, vna que perseuerat. Ab hoc capite pendunt cetera: *Super hanc petram edificabo Ecclesiam meam.* En tibi cathedræ vntati fundamentum, cui Ecclesia innuitur; petra, Petro. Nouit hoc apprime diabolus, cum omnis eius sit sollicitudo ceteraque perpetua, machinas suas eo dirigere, vt hanc euerat soli. issimam petram. Hic eius fuit primus impetus per hereticos: qui huic vntate student & adlaborant, vt Papæ, Romanique Pontificis detractent auctoritati, retexant, scindantque filum, quod ex eius desinit potestate ad Prælatos maiores, & de illis ad minores, & reliquam denique Ecclesiam.

§. II. Similiter sumitur vntas Cathedræ, ex vntate doctrinæ: quod Salomon declarat.

Secundum statuit Apostolus, ex quo maxime proprie desumitur vntas cathedræ, nempe de vntate vntatem, quam omnes profitentur. Vnam fidem: *Vna fides ex vno magistro Christo Domino deriuata, quem idem* Apolto-

Serm. 10. Cyprina de tunica Christi, id quod expendit D. Leo Papa circa velum templi in morte Christi; Monet nos D. Martheus, ut fixis oculis consideremus, quod quia hora Christus expiravit, quando tunicam suam diuidi non permisit, secretum ut velum templi medium à summo vsque deorsum scinderetur. Ecce velum templi scissum est in duas partes à summo vsque deorsum. Ne disputemus num vitium tantum fuerit velum, ut sentit Ab. len. a. & Episcopus Iansenius. b. vel duo, vnum ad interiora velanda, alterum ad exteriora separanda, ut indicant Iosephus. c. alijque auctores, etiam Sancti ut D. Thom. d. Anno Lipseman. Episcopus Veronens. e. arbitratu f. ille tria. Quæ cum ita sint, quod eorum scissum est in duas partes? Id dico, velum fuisse principale, quod absolute vocabatur velum templi. Erat autem preciosum valde, quale Dominus Moysi præceperat cõtexendum, quale & Salo con appendit: f. fecti Salomon velum ex hyacintho, purpura, cocco, & bysso, & inxerit ei Cherubin. Soli m erat ac adeo firmum, ut aliqui putauerint ex Iosepho telam habuisse ad quatuor digitorum crassitiam, quo nisi abile illud notandum venit, tale à summo vsque deorsum velum scindi potuisse: non enim erat tela aranearum, nec bylles, nec carbasis, sed quale dicitur. p. sumus. Latent vero in hoc diuina quadam mysteria, v. ruitamen quod nobis maxime congruit, hoc est, quod expendit D. Leo Pontifex. Contextum erat velum, ut tunica Christi, cuius textura desuper orbicabatur, ut diximus, similiter illa veli à filo superiori. Christi tunica non diuiditur: quia eius regnum & Ecclesia semper manet indivisibilis, at velum

Apostolus ea de causa vocat: *Auctorem fidei & confirmatorem*. Ille ipse est, eam docuit Apostolos, & presertim verò D. Petrum, cui ob præclarum fidem de Christo professionem nomen imposuit petra Ecclesie sive fundamentalis, superquam illam fundaret, pro quo & rogavit, ut fides diuina cathedræ eius nunquam deficeret, sed ab eo in cæteris secuta, puraque duraret. Hinc consilium illud, quo Apostolus finem imposuit epistolæ illius ad Hebræos tam fultæ, quam cælestis: *Doctrinam varijs & peregrinis nolite abducere, optimum est enim gratia stabilire eor.* Supponit (inquit Angelicus Doctor) quod fides, vera sit, ac proinde, una, *Vna fides* quia, ut sapienter ait philosophus, veritas consistit in indivisibili, quod est, rem ita esse, ut dicitur: *Mendacium infinita habet diuerticula*: quia quocumque a veritate abstrahatur, siue ad dexteram, siue ad sinistram mendacium est: si ut ut quis in scopum iactum dirigat, sola & via est tantum via, verum ut ab illo declines, miserias inuenies: *Doctrina fidei*, (loquitur D. Thom.) *Vna est, quoniam à puncto in punctum non conuenit ducere nisi unam lineam, quoniam autem doctrinæ multæ sunt: quia à recto multo modis conijgit deuenire*. Itaque monet Apostolus: *Cauete ab hac vitate deuare, & doctrinam varijs ac peregrinis abducere*: hæc verò sunt errores ac hereses, quæ varia sunt, quia fidei, quæ una est opponuntur, & peregrinæ, interpretatur D. Hieron. quia per lara longaque mundi vagantur incertæ, incerti laris, inconstantis cathedræ. D. Chrysostom. pro peregrinis legit *Novis*: quod nihil sit magis proprium hæreticis, quam in doctrina fidei sectari nouitates: ut enim hi omnes superbiæ fastu intumescunt, suo censent honori derogatum, si quæ dixerint alij, ipsi quoque profiteantur, nec ex officinis suis, seu ingenijs noui aliquid eudant. *Cauete, hortatur Apostolus: Et nolite abducere doctrinam varijs ac peregrinis, ne sitis, ut suberpositum mari, quod ventus in diversa rapit agitarum: Non simus paruis fluctuantibus, & circumferamus omni vento doctrinæ*. Sed esto constans, & diuina gratia securus: *Optimum est enim gratia cor stabilire*. D. Anselm. intelligit per gratiam, veritatem fidei Evangelicæ: hæc enim est singularis quedam gratia, nobis a Deo concessa: ista cor tuum, consilio, stabilis ac confutmes.

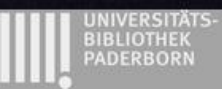
totoque orbe clarissimam: *Verba sapientium sunt stimuli, & quasi clauis in alium defixæ, quæ per magistrorum consilia data sunt à pastore uno. His amplius, fili mi, ne requiratur. Faciendæ plures libris, nullus est finis*. Quam luculentè describit doctrinam Cathedræ Ecclesie Catholicæ? Stimuli (inquit D. Hieronym.) qui cor pungunt, & calcariis excitant ut vitis excedat, ad colum tendat; talis enim esse debet doctrina doctoris, bonique prædicatoris: *Quæ in se habent aliquid mordacis veritatis, & illud in concionibus præ oculis habere conuenit propriæ ne sit laudis aut estimationis avidus, sed audientium corda ad penitentiam lamenta compungere satagat prædicator: Quasi clauis in alium defixæ, quibus aulea dependent doctrinarum, quibus ornata præfulget Ecclesia: Præfulget inquam ips, quæ docuit D. Augustin. D. Ambros. D. Hieron. D. Gregor. D. Thom. D. Bonau. alijsque Sancti Patres, tam Græci quam Latini, eorumque stabilitæ, verbis, scriptis, libris. Deinde *Clauis in alium defixæ, q. d. firmiter infixi, usque ad caput profundius inculli*: Talis est Sanctorum doctrina, firma, tuta, cui absque illa calis suspitione possis immitti: firmiter incussa; quia quantumuis conentur hæreticidentibus suis ac ingenio eorum linguarumque detrahentium malleis eam eradicare, ac euellere, nullatenus poterunt. Hæc autem doctrina vnde deducitur? ab vno magistro: *Datus sunt à magistro vno*: nimirum Christo, cui de se hoc perhibet testimonium verum: *Magister vester vnus est Christus*. Iam dixit Spiritus S. *Omnis Sapientia à Domino Deo est*. Vident vnde cathedræ procedat veritas? *Quia non nisi vnum agnoscit magistrum Christum: licet enim multis videas Cathedralicos, ipse solus Magister ille est, cuius omnes doctrinam sequuntur, declarant, proponunt, profitentur, concionantur: Vnus Magister Christus, & ille, qui eius locum habet summus Pontifex, vnicus Magister, ex quo illa profuit doctrina, quam omnes Ecclesie docent præceptores. Si sint Doctores, si Episcopi, si Archiepiscopi, si Patriarchæ, omnes in illius iurant verba Magistri: *Fili mi*: (inquit Salomon) *his amplius ne requiras*: nec enim alibi veritatem inuenies: hæc tibi sufficiant, quæ te docet Christus, eiusque vicarius.**

D. Hier. Epist. 19. ad Euseb. Tom. 1.

Eccle. 12. 17

2 2

Apte proposito iusto perpendit D. Chrysof. verba Abrahæ, quibus diuiti respondit Epuloni, qui ex inferni abijssis, vbi flammis igneis torquebatur, instanter supplicabat, mite-

Trinitatis, an in ea concedenda essent tres hy-
stales, &c. Ita ut ipsa disputa tio magis de for-
mula loquendi, quam de rei substantia esse vide-
retur. Aduer ens D. Hieronymus discordiam ac-
dubium, quosdam hoc modo, alios alio loquen-
tes proposuit ilico recurrere ad sedem Apostoli-
cam Romanam, scilicet ad ipsum Damasum, cui
scribens supplicat, ut dubium expleret, loquendi
doceat formulam, & quid fidei utendum sit,

I.
D. Hiero-
nymus in
dubii
Sum-
mum
confilit
Pontifi-
cem.

Quoniam ve-
tusto Oriens inter se populorum furore collisus in-
decisam Domini tunicam, & desuper contextam
immixtam per frustra deserpsit, &c. Et Chri-
sti vineam exterminant vulpes, &c. Ideo mihi
cathedram Petri, & sedem Apostolice ore lau-
dam cœsus consulendam. Loco remotissimo dissi-
tus viso Pater Sanctissime: verumtamen alia nul-
la est veritatis officina, nulla in terris Cathedra
infallibilis, ad quam mihi liceat confugere, ut
mihi sit subsidio. Iam nœ docuit ipsa veritas

D. Hier.
Epist. 57.
Ep. 58.
Damas.
Top. 2.

Christus: Vbi cumque fuerit corpus, cont. eg. ab in-
tur & aquila. Cum successore piscatoris, & di-
ad discipulo crucis loquar. Ego nulli primum, nisi Chri-
stus sequens, beatitudinis tue, id est cathedra Petri,
communione confocior: super illam petram
adificatam Ecclesiam scio. Quicumque ergo hanc
domum argum considerit, profanus est: Si quis in
Arca Noe non fuerit, peribit, &c. Qui tecum
non colligit, spargit &c. Sicque consequentes
eminentissimis ratio. ibus argumentum profequi-
tur, petrusque ab eo posse edoceri Sanctissime Pa-
ter. Quamquam igitur tui mo terreat magnitudo,
imitat tamen humanitas. A Sacerdote vultimum
salutis, & a pastore presidium omni flagito. Quid
postulas, Doctor sanctissime, tibi desinat, de-
terminet? Quibus terminis mihi in hac difficil-
lima questione fidei sit utendum. Quamobrem
obsecro beatitudinem tuam per Crucis, in muni-
di salutem, ut mihi epistola tua, sine tacentiarum,
sine dicendarum hypostasicon detur auctoritas. Bone
Deus? Quis credat, Doctorem Ecclesie exi-
mum, toto terrarum orbe notissimum pro illa
questione enodanda confugere ad Pontificem?
An non tu ille Doctor, quem Ecclesia honorat:
Doctorem maximum, in sacris literis exponen-
dis? Litteras requirit à summo Pontifice, ut in
illis tibi aut dicat aut scribat, quibus sit tibi ter-
minis loquendum? An ubi ignota sunt profun-
dissima fidei mystéria? Quid in verbis hæres,
qui tantâ polles scientiâ scripturarum? Licet
hic videre doctrinæ Ecclesie unitatem, nedum
in iis, quæ fidelibus credenda proponuntur,
sed etiam in ipsis verbis: illorum enim dispo-

nantia, sententiarum solet inuicem discrepan-
tiam; pro more similiter habent hæretici sub
corrice verborum, miscere, & venenum ab-
scondere hæreticos: Non sufficit sensus. Nescio
quid veneni in syllabis latet; Ut modus loquen-
di sit omnino securus, conuenit, ut nobis illum
præscribat suo ore compositum caput Ecclesie
Pontifex Romanus, qui Deus suggerit, que
sint nobis verba aut tacenda, aut dicenda, ut
in omnibus tuti incedamus. Addit autem D.
Hieronymus, hyperbolem suo spirit tu dignam Ca-
tholico: Sanctissime Pater, ad te confugio,
te confilior: Disseruato si placet, obsecro: Non t-
mumbo tres hypostasicon dicere. Si scietu condant r-
na post. Nec. aor, fides & similiter veris cum Ari-
anis confisamur orthodoxi. Pape qualis exagge-
ratio! Nouerat hic Doctor Papam non posse er-
rare, proinde ait: profiteber, quidquid me do-
cueris licet sit Ariani consentiendum; ut ante
dixerat Apostolus: Licet nos aut Angelus de ca-
li Eua gelozet vobis præterquam, quod euangeli-
zauimus vobis, Anathema sit. Non quod pos-
sibile credamus, Angelum aliud dicere, sed ut
ostendat, quanta constantia tibi sit Ecclesie de-
finitionibus adherendum. Hyperbole est, quæ
ab exortis Ecclesie: Sanctorum Patrum vta est,
fides orthodoxa. Exiit D. Irenæus Martyr Lit. 1. 2. 1.
contemporaneus D. Polycarpo, discipulo D. Io-
annis sententiam D. Iuliani martyris: Præclarè
dicit Iulianus in libro quem scripsit contra Mar-
crapen, ne ipsi quidem Domini sedem adhibuerunt,
si al. un. D. nos ei denuntiamus. Hanc relet senten-
tiam Euseb. D. Clemens Papa dicit hanc. suis
se propositionem Apolloli Ke ri. contra Siro-
nem magam disputantis. Hoc igitur est, quod
scribit D. Damaso D. Hieronymus. Quia vero
differbat Pontifex huic consultationi responde-
re, aliam illi D. Hieronymus destinat Episto-
lam, rogans, ne indignetur ob tantam eius mas-
importunatam, eo quod ipse se dicat similem
illi, qui media nocte panem venit mendicauit
ab eo, quem sibi posse dare sciebat. Bea-
tissime Pater, tres hic sunt particulares loquen-
di formulæ, Meleciij, Vitalis & Paulini, Quis-
que secum vult consentiam; hoc autem ego
respondeo, Si quis cathedra Petri iungitur, inu-
est. Proinde ad genera tua beatissime Pater pro-
volutus obsecro: modum mihi loquendi di-
scerne ut securus loquar: licet enim parui vi-
deatur vultum, hoc tamen gravissimi
potest esse erroris occasio: Non sufficit sensus
n. n. n. effragiant. Reutio prudentissima: in
ore quippe Romani Pontificis sua Deus ver-
ba

ha ponit, cui illa apprimè continentur, que per Isaiam promiserat: Spiritus meus, qui est in te: & verba mea, qua pefui in ore tuo, non recedent de ore tuo, & de ore fratris tui, & de ore seminis tui, dicit Dominus, am. do. & v. que in f. nyfternum. Præclariffima verba, notatu digniffima.

f. 13. Sumitur quoque Cathedra unitas, ex unitate Sacramentorum, que eadem sunt, licet ministri sint diuerfi.

25 **T**ertiam vobis assigno rationem unitatis cathedrae, quam ponit D. Paulus, nimirum, unitatem Sacramentorum: *Vnum Baptisma.* Omnes natiuitate nascimur spirituali, eodem baptismo regenerati, eodem omnino modo impetrato, iidem verbis eadem virtute: Omnes nos roborantur, ac confirmantur, eodem confirmationis Sacramento: omnes eodem vitæ pasci iantur alimentis: *Vnus panis, vnum corpus multi sumus, omnes qui de vno pane &c.* ait Apostolus: licet Petrus baptizet, Paulus baptizet, alii baptizent, vnum est baptisma: quia vnus est qui primario baptizat, Christus, de quo dicitur: *Hic est, qui baptizat.* De quo pericope D. Augustinus. Supponens, quod ad unitatis conseruationem, & virtutem Sacramentorum voluerit Christus ipse manere vt eorum principalis institutor, vt nullus nobis persuaderet, esse plures eorum auctores, ex multitudine ministrorum, nec in illis virtutis defectum suspicaremur, illam supplemte multitudine ministrorum. Expendit D. Augustinus verba dicta D. I. anni Baptista: *Super quem visio spiritus descendente, & manentem super eum, hic est qui baptizat.* Addit D. Augustinus propterea hanc & visionem factam, & vocem de celo auditam: *Vt quamuis multi ministri baptizaturi essent, sine iustis, sin. iustis, non tribueretur sanctitas baptisni, nisi illi, super quem descendit columba, de quo dictum est: Hic est qui baptizat in spiritu S. Petrus baptizat, hic est qui baptizat, Paulus baptizat, hic est qui baptizat.* I. D. Chry. dem notat D. Chrysostomi: de venerabili Sacramento ac missæ sacrificio: *Verum in Laice, ad populum sacerdotem videtur offerentem, ne vt sacerdotem putes, hoc facientem, sed Christi manu inuisibiliter extensam, Sicut enim cum baptizaris &c.* Quocirca peruersus licet sit Sacerdos, qui missam celebrat, idem est sacrificium, quod offert qui bonus est, & in se eundem virtutis ac valoris: quia non virtute propria, sed Dei, concu-

rit & operatur Sacerdos, & quantum ad naturam Sacramenti, ita concurret ac interuenit, quamuis Sacerdos malitia demonem vinceret, sicut quando Angelo non cecit vira meritis, morumque bonitate.

Vt verò nos Deus in hac confirmet veritate, quibusdam virtutibus mysteriosis, dum Moyses & Aaron mittit ad Pharaonem, vt dimittat populum Israel de terra Aegypti, quem captum inuisa feruitute opprimebat. Accedunt illi Pharaonem. Dei mandata exponunt: Deus Hebraeorum misit nos ad te dicens: dimitte populum n. et m., viquequo detines populum n. eum? Respondet Pharaon superbus ac inflatus: *Nescio Dominum & Israel non dimittam.* Reuertitur hac audita responsione ad Dominum: *Domine, non te nouit Pharaon: Non faciam ergo vt me cognoscat: precipit illis, ad Pharaonem reuertantur, patientque prodigium illud horrendum: conuertant virgas suas in serpentes, & serpentes denuo in virgas. Surdo canunt: Reuertere denuo, ait Dominus, mane, &: Ecce egredietur ad aquas & stabit in occu sua eius super ripam fluminis, & virgam qua conuersa est in draconem tolles in manu tua: dicesque ad eum. Hæc dicit Dominus, in hoc fecit, quod sim Dominus: Ecce percussam virga, que in manu mea est, aquam fluminis, & veretur in sanguinem. Potentissimi Deus, quomodo hoc dicit? Num forte tibi sunt manus, quibus virgam tercas? Virgam istam non videt Pharaon etiam se, quomodo sit in manu Moysi, modo Aaronis? qua igitur ratione dicit, quod istam manu tua habeas, inque ille sis futurus, qui aquam hac virgâ percutes, cum sit Aaron, qui illa, præfente Pharaone, fluminis undas percussit: An ergo ignoras manus Moysi & Aaronis, meam esse conuictam, & eam illam istam esse cuius virtute manus Moysi & Aaronis tanta prodigia operantur: ita vt, que vides mirabilia, que illorum manus operantur, in tantum ab illis fiant, in quantum cum illis mea concurret manus mirabilem operatrix. In his manibus Moysi & Aaronis, quas vides, superent meam agnoscito, quam non vides, & quidquid videris ab illis noni procedere, ne illorum aferbas n. aibus, sed huc meæ omnipotentis. Notat hoc subtiliter D. Gregorius verba illa Moysi expendens, quibus de transitu filiorum Israel per mare rubrum, sicco vestigio, ac demerit Pharaone trium phe Deo conuertebat: *Quis similis tui foribus Domine, quis similis tui, magnificus in sanctitate, te. v. b. l. i. s. atque laudabilis, & faciens mi-**

Exod. 5. 1. 2. 3. 4. 5. 6. 7. 8. 9. 10. 11. 12. 13. 14. 15. 16. 17. 18. 19. 20. 21. 22. 23. 24. 25. 26. 27. 28. 29. 30. 31. 32. 33. 34. 35. 36. 37. 38. 39. 40. 41. 42. 43. 44. 45. 46. 47. 48. 49. 50. 51. 52. 53. 54. 55. 56. 57. 58. 59. 60. 61. 62. 63. 64. 65. 66. 67. 68. 69. 70. 71. 72. 73. 74. 75. 76. 77. 78. 79. 80. 81. 82. 83. 84. 85. 86. 87. 88. 89. 90. 91. 92. 93. 94. 95. 96. 97. 98. 99. 100.

rabilia? Sequitur D. Gregor. lesionem Septua-
 ginta, quam expendit Origenes: *Quis similis*
tui in Dns Domine, quis similis tui in sanctis gl-
riosus? Bone Deus, & quis tali unquam seruos
suos honore dignatur, quis sic reddidit gloriosos?
 illos tanto Domine honore extollis, vt eorum
 operâ, stpendenda patres mirabilia, & operetis san-
 ctitatem. In duobus suam Dominus manifestat
 omnipotentiam.
 Primum in eo quod tam stupenda erant prodi-
 gia, vt totus mundus hæretet attonitus. Alterum:
 quod animas sanctificaret & iustificaret. Ambo
 hæc propria sunt Dei brachio omnipotentis: quia
 prima, cum omnem superent creatæ naturæ fa-
 cultatem, is ea solus efficere potest, qui supra na-
 turæ vires, pollet potestate: hic verò solus est
 Deus. Altera sunt illi magis propria, quæ omnem
 excellentiam naturalem, quæ ex sola Dei
 gratia procedunt, prouide quod nostra habet les-
 cio: *Magnificus in sanctitate, legit Cæd. Cate-*
tans ex vi Hebraici uocis: Robustus in sanctitate,
vel firmiter in sanctitate. Significans, sancti-
tatem, ita proprium effectum diuinæ esse poten-
tiz, eiusque gratiæ, vt quidquid in hoc factis ef-
fectum eius illa fundamētum sit, radix, ac firma-
mentum, quia ex illa in fieri & conseruari pendet
 vera sanctitas. Hæc duo diuisit Dominus, quia
 prodigia illa stupenda, coram omnibus facta, po-
 pulo illi antiquo præstitit. Quis enarrat mirabi-
 lia, quæ coram illis patrauit miracula. Omnis
 illis, quæ patrauit in Ægypto, vt illum Phara-
 onica eriperet seruitute, demum modo diuisit
 mare medium, sic eum explicans iter, scribibus
 que intertextum, vt *Campus germinans*, vt aper-
 to tempore Aprilis: modo fluctibus demergit
 numerosissimum militum Pharaonis exercitum
 quos omnes ad litus eiectos viderunt Israelitæ:
Viderunt Ægypti manus: modo ad virgæ percus-
 sionem adueit aquam de petra, modo pluit e
 celo cibum Angelorum, modo coturnices in
 (a) abundantia: (a), &c. Opera verò sancti a-
 bundantia, quæ ex diuina profuunt gratia, populo re-
 seruauit Christiano, de quo dixit Isaias: *Voca-*
bunt eos populus sanctus, redempti à Domino D. o-
nostro. Dum vetera illa operat ir mirabilia, mi-
 nisterio virtut hominum Moyfi, Aarons, Io-
 sue Samuelis &c. Vt autem opera exequatur
 sanctitatis, opera similiter sanctorum virtut Apo-
 stolorum, Superiorum, Pastorum: *Sic nos exi-*
 stimet homo, vt ministros Christi, & dispensatores
 mysteriorum Dei. Antiqua illa miranda perficiens,
 Miracula licet hominum manibus vteretur, quos ad hæc
 elegit, non illi tamen erant, qui propria hæc

virtute exercebantur, sed Deus auctor eorum
 erat magis principalis, cuius manus horum
 omnium præcipua primaque credidit opera-
 trix: *Quidquid virtutis Moyses effunderet potuit*
 (inquit D. Gregor.) *Domini esse fecit, non*
enim Moyses populo per deserta gradienti, sed Do-
minus manu pluit. Non Moyses, sed verbum quod
factum est ad eum, aquam de rupe produxit. Non
Moyses, sed Dominus vola illa concupiscentibus ex-
hibuit, unde Dominus Iudas in Parton fortitudi-
ne gloriantibus respiciens dicens, non Moyses, sed
Pater meus dedit vobis panem de celo.
 Insuper ea de causa David, qui simis fu-
 prena hæc versibus mirabilia celebrat, Deoz
 la adscribit abiectione: *Hinc psalmista, non Mo-*
yses in manibus effertur, sed Dominum laudabilem & ex-
solent, dicit. Fecit mirabilia in terra Ægypti, in
campo Taro: interrupit mare, & perdidit eos &c.
 Et perduxit eos in nube diei &c. Et eduxit aquam
 de petra &c. Et mandauit nubibus desuper &c.
 Et pluit super eos sicut puluerem carnes. Ita vt in
 operibus illis mirabilibus prima ac principalis ef-
 fet operatoria, Dei virtus manique magnifi-
 ca, & sicut hæc vix est, omnia hæc, vna ea-
 demque virtute ac potentia agebantur. Sunt
 prima quatuor mirabilia, quæ facta nominus
 in Ægypto per manum Aarons, sunt qua-
 tuor illa postrema, quæ legimus à Moysse per-
 acta, sunt illa magnifica, quæ per iuniam de-
 scribitur esse perpetrata, sic illud quod du-
 ce Iosue, diuisus sit Iordanis, dum tam flu-
 uis ripas alci impleuerat, quando sol cur-
 sum suum detinuit, & spatio vnius diei oc-
 cubere non festinauit, sunt horrenda illa o-
 mitua Samuelis, ref. rectio pererit, per Eliam
 prophetam, ac ignis de celo descensus: sit
 & altera diuisio Iordanis percuciente aquas Elæ
 passio, propheta Eliseo, aliaque tam magnifica,
 quam terribilia prodigia, cuncta hæc vna eadem-
 que diuina fiebant virtute, quæ illi talia, quos
 sibi ministros elegerat, operabantur. Idem quo-
 que velin tibi persuadeas, de magnificis operi-
 bus sanctitatis, siue de illis, quæ ad animarum
 sanctitatem per diuersos ministros in nouo opera-
 tur testamento, quorum ministerio in admini-
 stratione Sacramentorum efficit iustificationem,
 quæ sanctificat animas. Hæc sibi propria non ef-
 ficunt ministri virtute ac manuum potestate,
 sed Dei virtute, cuius assumuntur ministri, alio-
 quin ad hæc impotentes: *Sic nos existimet ho-*
mo, vt ministros Christi, & dispensatores myste-
riorum Dei. Ne illos intuearis secundum pro-
 priam qualitates personarum: ne consideres

PLUM

1. Cor. 8. v. 5.
 vnum esse nobilem, plebeium alterum; hunc fan-
 20 Ann, illum peccatorem, vnum ex hac, ex alia
 21 alterum progenium regione, sed secundum
 22 quod sum ministrum, ab Ecclesia consecratis: *Quid*
 23 *Petrus quid Paulus quid Apostoli ministri eius cui*
 24 *credidistis?* Omnes sunt ministri Dei, vt tales o-
 25 perantur, & quia tales tanta operantur virtute,
 26 operatur vnus sicut alter, in quantum sunt a-
 27 ctiones ministrales, seu talis ministerij, ita vt ea-
 28 dem omnes operentur virtute, quæ vna est diui-
 29 nae potentiae, quocirca idem est Sacramentum,
 30 quod malus Sacerdos administrat, & quod bo-
 31 nus idem baptisma, quod confert obfetrix, quæ
 32 festinanter, & necessitate coacta baptizat pueru-
 33 lum periclitantem, & quod ipse Pastor, imò i-
 34 dem foret, quod daret genitilis, Maurus seu hæ-
 35 reticus, modo illud conferret iurando id
 36 quod iurandis Ecclesia, & vtendo materia & for-
 37 ma, tali debita sacramento. Ratione huius largus
 38 nobis vtrijq; tractatus campus aperitur, sed in
 39 capite via sistendum.

S. 14. *Soli in Cathedra sedere debent superio-
 res & sacerdotes, coram quibus erecti in pe-
 des stare debent Laici, licet quis sit ioseph
 Princeps, aut Imperatrix Eusebia, imò &
 ipse D. Hieronymus.*

Malach. 2. 7.
 27 **I**N hac Cathedra, quis docet? *Sederunt Scribae
 & Pharisæi.* Doctores particulares. Euerit hinc
 Christus omnes hæretes: sciebat enim, quod in
 Ecclesia sua exurgerent, nominatim vero nostra
 hac tempestate hæretici, qui docerent, non ne-
 cesse esse inquirere præceptores; omnes tales
 esse; cunctos esse Sacerdotes, & nullum in Dei
 Ecclesia inter hunc & illum dari discrimen. O-
 mne delirium. An ignoratis, quod ad Dei doctri-
 nam proficiendam, ipse velit assumi doctores par-
 ticulares, ad quos confugiat populus, velut ad
 Magistros à quibus plenus de omnibus instrua-
 tur: *Labis Sacerdotis custodiunt scientiam, & le-
 gem requirent ex ore eius.* De his dicitur, quod in
 Cathedra sedent, quasi qui hoc ipso ostendant,
 quod docendi vigeant potestate, quam ceteri
 non habent, nobiles licet sint, diuites, honorati,
 & quotquot inter sæculares numerantur, quos
 antiqua Patrum vocat auctoritas: *Stantes*, qui il-
 los Prælati ac Sacerdotibus opponunt; qui di-
 cuntur *Sedentes*. Hoc omnibus luce clarius patet
 in illa præclara historia, quæ temporibus accidit
 D. Cypriani, quibus orta est illa quæstio, qua ra-
 40 Hieron. Bap. de Lanuca Tom. II.

tionem Episcopi, Sacerdotes, ac Confessarij se ge-
 rerent cum Christianis, qui vi tormentorum su-
 perati, Christi fidem eiurauerant: quidam enim
 censebant, eos confessim absolvendos, reconci-
 liandos atque ad Sacram Synaxim admitten-
 dos: alij contra sentiebant rem non festinandam,
 sed diutius differendam. De hac quæstione scri-
 psit D. Cyprianus suam, addens opinionem, cui *Epist. 3.*
 illi perdoctè referriperunt, quæ est tertia inter *Ad presby-*
 D. Cypriani epistolas, quæ gratis illi pro impen- *teros*
 so favore, peractis, respondebant, supponentes, *Diaconos*
 quod ipsi vt Sacerdotes Romani, quorum fides *Romanos.*
 per totum orbem resonabat, ac predicabatur iux-
 ta illud ipsdem scriptum Apolloli: *Fides vestra Rom. 1. &*
annuntiat in vniuerso mundo. particulari solici-
 tudine intendere deberent, rebus fidei nego-
 tijsq; Ecclesie. Addunt se difficulter de his pos-
 se concludere certò atque indubitanter, eam ob
 martyrio iam pridem affectum D. Fabianum
 Romanum Pontificem, sedes amodo vacaret, nec
 vllus esset successor electus: *Quamquam nobis*
deferenda huius rei necessitas maior incumbat, qui-
bis post excessum nobilissima memoria viri Fa-
biani, nondum est Episcopus, propter rerum & tē-
porum difficultates constitutus, qui omnia ista mo-
deretur & eorum qui lapsi sunt, possit cum auctori-
tate & consilio habere rationem. Maxime hanc
 admiror doctrinam, cuius modo non vacat ex-
 plicare mysteria. Dicunt tertio: quod consilium
 eius susceperant, doctrinam sequentes quam li-
 teris suis D. Cyprianus inseruerat, quod ille, qui
 ex mentis infirmitate ceciderat, Christumq; vi
 tormentorum adactus negauerat, ad sui repara-
 tionem ad Episcopos, sacerdotes, & Confessarios
 accurreret absolvendus, qui omnes simul conue-
 nirent nec leuiter causam desinirent, sed mauro
 prouidoque consilio, sedente Episcopo cum Sa-
 cerdotibus ac confessarijs, consilium salutare me-
 ditaretur: *Stantibus Laicis*: illis enim conuenit
 audire, obedire, doctrinam sequi eius, qui in fi-
 gnum quod sit omnium Magister, sedet. Confer
 modo illud *Laicorum Stantes*, cum illo Præla-
 torum *Sedentes* in cathedris.

Hanc sequitur rationem D. August. illa verba, *In ps.*
 David explanans: *Auditui meo dabis gaudium*, 50. Ps.
 & *Lætiam*. Ex quo sumpsisse videtur D. Ber- *50. 10.*
 nard. Nulli dubium est (inquit) quin Prælati, *50. 7.*
 & Ecclesie Doctores in ea sedere oporteat do- *in illud*
 cendo, & sæculares stare audiendo: quia sicut *Vidi*
 sessio, indicium est auctoritatis, sic & statio, hu- *Domini-*
 militatis & reuerentiæ; illis quippe verbis decla- *num.*
 rabat Regina Saba, reuerentiam quæ coram Sa-
 lomone serui adhibant eius sapientiam audienti,
 quos

3. Reg. 10. 8. 1. Sai. 6. 1.

quos proinde beatos canonizat: *Beati spiritus tui, qui stat coram te semper.* Ac iisdem verbis, inquit D. Bernardus declarat: *Isaias D. i. maiestatem: Vidi Dominum sedentem super solum excelsum &c.* Et *Seraphim stabant super illum.* Docentur quippe ecclesia mysteria auctoritas, nec est, nec esse potest in omnibus, nec contra: ita omnes eam habere ad altissimam fidei nostrae declaranda sacramenta sicut blasphemus doceret Lutherus, eiusque doctrinam amulsi, sed Praelatos Doctores ac magistros ex Ecclesiae auctoritate constitutos.

Quod attinet ad seculares, licet Principes sint serenissimi, competere illis stare, non quoad corporis situm, sed a iura demissionem ac reverentiam, quam statio designat corporalis. Ecce, inquit ambo: i. 55. Patres, quam nobis hoc dilucide declaravit qui ob vitæ præclara merita, ut Messias colebatur, Ioannes Baptista, Adierunt illum sacerdotes ac Doctores, Messias illi oblatum dignitatem morum eius ducti sanctitate quam in eo venerabantur. Acrisiter temerata sunt in hoc Ioannis humilitas cum eius offerrent liberam voluntatem: morum eius ducti sanctitate quam se respondit, Fallimini amici, a scopo aberrastis charissimi: *Non sum ego Christus.* sponsus Ecclesiae legimus, sed amicus sponsi, qui itans etc.

Ioan. 3. 29.

Et audio eius verba: *Qui habet sponsam, sponsus est amicus aut sponsus stat et audit: et gaudet gaudere.* Quid putares Ioannem dicere voluisse, obtulerunt ei Messias dignitatem, ac sumpsit Magistri Cathedralis, ut in ea Doctor recideret hoc minime, inquit Ioannes ipse est Magister, eius est auctoritas, ac superioritas, & ut talis, ipse est, cui in ea sedere competere: ego vero tantum eius me discipulum esse profiteor, ab ipso instruendus sum, proinde me decet stare coram eo, hoc est, omni humilitate ac reverentia, ipsum ut magistrum me docentem auscultando.

Notate verba (monet D. Augustinus.) *Amicus autem sponsi stat et audit, stantem se facit et audientem.* Attende quid subiungat: *In hoc gaudium meum impletum est.* q. d. Hoc mihi proprium est, nec habeo quod plus præsentiam, quam eius esse me audit rem, illum, ut præceptorem agnoscere, me ut eius discipulum profiteri: *In hoc gaudium meum impletum est.* Talem oportet esse secularem quantumlibet sibi sapiens esse videatur, in hoc gaudere debet, sibi que congratulari se discipulum esse Praelati, ac præceptoris Ecclesiastici, nec præsumere sibi in illum magisterium, cuius illi tantum concessum est, esse auditorem: *In multitudine presbyterorum præ-*

dentium sta, (præcipit Spiritus S.) *Et Sapiencia illorum ex corde coniungere, ut omnino in nationem Dei possit audire, et proverbia laudis non est fugiam a te.* Salustius redundans hæc verba do. umetis. Primum: ut erectus stes in pedes coram Sacerdotibus; hoc est magistris Ecclesie omni cum humilitate & reverentia illos audire; & in hoc illos considerans ut superiores. Secundum: ut nequam intellectum tuum dispensas eorum doctrinam capientis, sed & cor ac voluntatem ad illam diligenciam: *Sapientie eorum ex corde coniungere.* q. d. ne alios animo commoto accesseris, sed pia quadam affectione, illos ut animæ tuæ pariter attendens: *Ex corde coniungere.* Tertium: ut illos habeas, tanquam qui Deum ipsum representant, tibi persuadens, et denique firmiter, verba quæ dixerint, doctrinam, quam profitentur magis esse Dei, quam ipsorum: *Et omnem narrationem Dei possit audire.* De hoc Deo gratias agebat D. Paulus. *Quoniam cum accepissetis à nobis verbum auditis Deum, accipitis illud, non ut verbum hominum, sed (sicut est vere) verbum Dei.* Quartum: ut facias ea quæ tibi dixerint, ordinauerint præceperint: hoc enim non est disponere in propria persona, sed ipsius Dei.

Proverbia laudis non effugiam a te, quod conuenit illi, quod Christus hic nos docet, cum enim dixisset: præceptores ac doctores illos esse, qui in cathedris resident, insert: *Omnia ergo quæcumque dixerint vobis, serua et facite.* Et hoc autem præceptum conueniens illi, quod Christus disposuerat, quando Moyses morti proximus Deum rogavit, quandoquid in iam atate desiceret, sibi Dominus alium substitueret & in Duce ac populi gubernatorem: *Provident Dominus, &c.* Respondit illi Deus: *perphacetur hi: Tolle Iosue filium Nun, virum in quo est Spiritus, qui stabit coram Eleazar, Sacerdote, &c. ad verbum eius egredietur et ingredietur ipse, et amnes filij Israel, cum eo. Domine, si Iosue Princeps vir sit tuo plenus spiritu, qui eum dirigit ac gubernat: vir in quo est Spiritus: ut quid eum stare oportet coram Summo Sacerdote, illum ut audiat, ex ore eius instruatur, mandata peragenda recipiat, omnisque illi populi obtemperet: Ut significet, proprium esse summo Sacerdoti, Doctoribus ac Magistris, ceteros erudire, supremi licet sint Reges ac Principes serenissimi, & in huius præstationem auctoritatis, his in eum habere stare eorum illos auditores, illos vero sedere præceptores: *Stabit coram, &c.**

Proposito nostro congruè perpendit Bozius plures

gens, nec aedes extruens, ad id tantum cuius tunc temporis indigeret. Hoc supposito, sunt illi ciues cœlorum quorum ibi iugiter hæret anima, cogitatio mens, thesaurus, ardensque desiderium: *Ciues Sanctorum*, vocat eos D. Paul. Si vero sint in terra, hoc tantum est per transennam, vt sibi sumant necessaria: *Habentes alimenta, & quibus vegamur, his contenti sumus.*

Ephe. 2.

19.

1. Timor.

6. 8.

Illi hæc corpore tantum morantur, & vt sibi de necessarijs prouideant, vt ad suam tendant ciuitatem, ieiunia, mortificationes, eleemolynas. Tales erant veteres illi Sanctissimi Patres, qui radicem non figebant in terra sed tenui vestigijs, & humili casula contenti vivebant, & c.

Heb. 11. 11

9.

de quibus ait Apostolus: *In casulis habitando, & c. contentes quia peregrini & hospites sunt super terram.* Si virum in hac videris ciuitate, cui dicis: Domine, vt quid in ædibus tam abiectis, contradistisque viuis incommodus? An non consultius foret domum ædificare: & is responderet: Domine, Advena ego sum & peregrinus, non hic fixum habeo domicilium, tantummodo intentus iuri meo prosequendo, si luce crastina prouulerit Iudex sententiam illico ad patriam vibemque meam velox repedabo. Hoc illi Sancti agebant: *In casulis habitando, prouide dicebant, in celo se suas habere cogitationes, mentem, desideria: Habebant mentem ciuitatem.* Talis erat Jacob Patriarcha, qui cunctis vitæ suæ diebus se cenabat in hoc mundo peregrinum: *Dies peregrinationis meæ cœlestium transiit annorum sunt.* Talis & David:

Gen. 47.

9.

Pf. 38. 13.

Quoniam advena ego sum apud te, & peregrinus, sicut omnes patres mei. Mali ex opposito, ciues sunt terrarum, & cœli peregrini: hæc eorum hærent corda, curæ, diuitiæ, vitam hanc magnificiunt, delicijs ac voluptatibus enutriunt. Hic omne eorum fulcimentum, quales illi erant, quibus Christus minabatur: *Vt vobis diuitibus, qui habetis hic consolationem vestram.* Homines quales describit Iudas Apostolus: *Animales spirituum non habentes.* Quos verè dixeris esse equos vel lupos, vel iumenta, seu arbores in terra radicas nec habentes spiritum, qui de terra sursum vel semel erigatur, sed anima viuunt vegetati à quæ per omnia & in omnibus à terra dependet, illi sunt terræ ciues: *Oculos suos statuerunt declinare in terram.* Verum est, nec distineor, quod interdum cœlum petant tribulationibus attriti, preces fundant, ad Deum supplices confugiant, eius sibi implorent subsidium, attamen sunt velut in cœlo peregrini, eorum ibi tantum cor hæret transeunt, vt quæ querunt, consequantur.

Pf. 16. 11.

Vicarius, inquit D. Augustin. progrediamur, sacra scripturæ paginas euoluamus, intuemus autem, aliquando cœlorum ciues administrare, dirigere, ac gubernare terrena, quia terræ Rex eos ad ea peragenda munit potestate. D. Ioseph cuius erat cœli, nihilominus suspicis illum terræ Ægypti protegem, tam ampla præclarum potestate, vt eius tantummodo verbum, lex cunctis esset Ægyptijs irrefragabilis: Rex enim Ægypti Pharaon, proprio illi anulo consignato, in proprium eum fuisse currum: illique ait: *Non mouebit quisquam manum aut pedem, in omni terra Ægypti.* Eodem planè modo reperies Danielum in Babylone cœlorum ciuem qui sursum ad cœlum ita cordis fixerat sedem, vt tenuis vicibus per diem co. ue. sus ad Hierusalem patentibus fenestris Deo supplicaret, his non obstantibus totam ipse regebat ciuitatem, terramque Babylonis: *Præpositus negotijs regijs.* Mardochæus vir piissimus cuius erat cœli, vbi corde morabatur, nihilominus ille erat qui Persarum Monarchiæ habenas moderabatur, vestibus regijs indutus, ad si premam cœlestis dignitatem, equo regio sublimis: Rex enim Persarum Assuerus tanta eum dignatus est auctoritate, vt & ipse Aman ei seruiret, ac staret famulus, ille toto Persarum clarus in Imperio. Similiter inuenies, (inquit D. Augustin.) terræ ciues, homines terrenos, malos, peruersos regere gubernare, cœli Republicæ, cœlestis agere negotia ciuitatis. Rex enim cœlorum illis concessit & auctoritatem & potestatem: collocat eos, aut sedere permitit in cathedra sua, vt cœque si as obire superiores, & præceptores. Quod id magis ad cœli ciuitatem spectabat, quam Christi mors, in qua cœlium cœlestium totum fundatur beatitudo? Nihilominus quæ mors huius disponit executionem? ciues terrigenæ, mundi inco. a. Scribæ, & Pharisei, quorū hoc totum erat, studium seiplos in terra conseruare, ac in ea domos suas, statumque dignitatis, inter quos terrenorum ciuium caput Caiphas fert sententiam: *Expedi vobis, vt vnus moriatur homo pro populo.* Num illis igitur sceleratissimis manibus tantum tamque cœleste negotium expeditur? Expediunt ipsi quippe sunt, qui sedent in cathedra, cogunt concilium, & in ipso præsidet Caiphas, quasi in Dei cathedra residens: *Cum esset Pontifex anni illius prophetauit.* Pilatus cuius erat terræ, & nihilominus administrat ea quæ tangunt Christi causam, & ipse cum esset omnium Dominus vniuersalis se illi subiecit: quia cum esset Pilatus iudex, sedereque in temporali

30
100

Gen. 47

44

16

Ioan. 11

50

Joan. 19.
90.

ralis cathedra regim'nis, Dei vices, obibat & potestatem: Non haberes potestatem nisi: v'ro me v'lam nisi tibi datum esset desuper. Cuius est terra carnalis, ambitiosus profanus Confessarius, attamen à cœlorum rege potestatem obtinet, qua potest administrare, regere & gubernare id quod ad ai'mæ tuæ spectat salutē, te à peccatis tuis absolvere verè & realiter: criminum impertiri remissionem ex Dei gratia, quam tibi per Sacramenti tui confert, cuius ipse est minister licet indignus. Teriò consideremus: quomodo cœli ciues negotia curant temporalia, nec eis tamen inficiuntur, aut cordis affectu adhaerent, vt Ioseph castissimus, qui licet regia maiestate, magnificus & eminentissima Princeps auctoritate, mentis affectum illis minime habebat aglutinatum, imò hæc maxime detestatur: vt purissima Esther, quæ vestibus ornata stragularis, nedum illis non afficiebatur, quinimo ab his profus averta gloriam terrenam, mund' h'c lectum abominabatur, vnde sic eam orantem lego: Tu fers necessitatem meam, quod abominer signum superbia. Ita terreni ciues, quandoque cœlorum apunt negotia, nec eorum tamen corda penetrant; malus absolvit Confessarius a terum ciuis mundam animam, ipse verò manens mundus: regi & pervertitur p'atus, & alios ad cœlum ducit, ipse vero felino gradu ad inferni tendit ima et n'ndem natus, p'adicator, qui op'ibus suis aliis est scandalo, docet, aumam illuminat peccatoris, iustum solatur, ipse peccator, ipse tenebrus, ipse obduratus. Ad viæ metam prope: quia Christus fuit: Omnia ergo quacumque dixerint vobis, servate, & facite: Ipsi i'ascribunt, leges condunt, regunt, docent non proprio nomine, nec sua auctoritate, sed Dei: quocirca potestate polent quam à Deo acceperunt; illis igitur obedite, recemini, honorate, non illos, sed Deum in illis; à quo omnis auctoritas, attendentes.

§. 16. Honorari debet Prælatus, licet malus; iniuriam illi factam Deus sibi censet irrogavi. sicut capiti iniuria est qua capillis irrogatur.

11

Omnia ergo, quacumque dixerint vobis, servate & facite. Optima consequentia: In cath'dra mea sedet, meum obtinent locum, vicibus meis funguntur, illis obedite, illos igitur honore: licet sint sceleratissimi, eorūq; opera detestanda. Noluit Deus Prælatorū aucto-

ritatem, ac Sacerdotum potestatem, eorundem alligare viæ bonitatis: Si enim hoc ageret magna sequeretur inordinatio, quia cum ignoremus quis bonus quis sit malus, nec etiam quis legitimam haberet auctoritatem, sciremus, nec quis verus prælatus, sed optime eorum auctoritatem cathedra in qua sedet, officio ac dignitati, quæ ceteris eminent, alligavit. Præcipit Dominus Moysi, vt sumus Sacerdotis componat vestimenta, vt ex illis eius pateat omnibus auctoritas, dignitasque ministerij, nominatim autem iubet eundi laminam auream quæ aureis suspensa cateulis, ex humeris ante Pontificis pectus dependeat, cui inscriberetur: Doctrina & veritas. et d. hic ut invenies da vera fides, fidelis veritas, securaque doctrina. Denique, vt quid hic non insculpiat: Bonitas. Cum ratio fradeat, pectus sacerdotis debere repacissimum omnis vas esse sacritatis? Nequaquam: non enim vult veram alligari doctrinam, quæ docet Sacerdos, siveque legitimus minister, eius morum integritati, sed cathedra, loco, ac officio, quo fungitur: quocirca non est quod eius spectes bonitatem, opera attendas, sed eius solummodo doctrinæ, verbis, definitionibus, ac p'ceptis obsequaris. Omnia ergo quacumque, &c. Non suo nomine docent, sed meo, non suam sed meam referunt personam. Hic erat prophetarum scipio, hic eorum prologus: Hæc dicit Dominus. Non ergo hoc tu ipse dicis? Dico quidem, at non meo, sedens nomine. Hinc Christus: hæc intulit conclusionem: Qui vos audit, me audit, & qui vos spernit, me spernit.

Celebris est illa Exodi sententia: Dignos non detrahes, & Principes non maledices. Hunc omnes SS. Patres locum advertunt, illos Deos intulit, vt Moysen Deum Pharaonis: Ego constitui te Deum Pharaonis. Et tibi Deus est, Sacerdos. D. Gregor. hunc locum notat, atque: In quale illis tribuit nomen, quo significat, quod qui contra illos murmurat contra Deum censetur murmurare, teste Moysen, & hoc deinde subiungi. Ecclesiastica refertur historia: quia cum pia memoria Constantino Principi in scripto oblata accusationes contra Episcopos fuissent, ibellos quidem accusationis accepit, & eosdem, qui accusati fuerant, Episcopos vocans, in eorum conspectu libellos, quos acceperat, incendit, dicens: Dignus est vero Deo constitui. Perpendit, quod infideles, Deorum suorum ex lapide & ligno venerabantur Sacerdotes, ille verò cultus ac honor ab illis præstitus, clamat ad nos Christianos, honoremque

Exod. 28.
30.
Luc. 10. 16

Exo. 7.
2.
Divvs
Greg.
lib. 4.
Ep. 75.

remque testatur, quem Sacerdotibus veri Dei debemus exhibere.

I. Similitudo.

Quo non honore nobilis, seu titulo quodam prelatas prosequitur homuncionem, vilem, et exæ fœcēm, qui manu tenet baculum, quam se continet composuit, quam modestus dum eum videt alterum capiētem ac dicentem. (a) Re- por et Rey ejus capuus. Illuminē Domine, veneraris, qui nec dignus sit tuorum famulus esse famulo- rum? Ad eius te sistis præceptum, qui quidquid dixerit, vix nauci valeat. Non eius intuitu hoc ago, sed eius cuius refero personam, nempe Re- gis, eius vices voceſque obtinet. Cernis lig- num fixum in terra, graue, despectum, vt illi in- fideas; at trahit illud sibi statuarius, ex eo sculpsit crucifixum: O quis huic honor, quis cultus, quæ genuflexiones? quæ tibi cura illi caput ape- riendi? Quam non arxius, ne quæ illi fiat in- iuria, aut contemptus? An ergo non illud lig- num abiectum, despicabile? Non abumo; porro hanc et figuram dederunt, qua Christi refert personam, proinde contemptus illi illatus, Christo inferitur. Idem tibi de Papa, Prælati Ecclesia, Sacerdotibus, Doctoribus, Prædicatoribus in- telligendum. Homines sunt ex massa terrena ac vilis officio, & sedentes in Cathedra Dei ip- sus exprimunt personam, eiusque filij Christi redemptoris, qui illos spernit, Christum spernit: Qui vos spernit, me spernit.

Rom. 13.7

D. BERN.

Serm. 35. in aduen- tu Domini.

Theſſ. 4.

Hoc luculenter expressit D. Bernard. docens, quid tibi ad animæ salutem sit agendum, dan- dum unicuique id quod debes, conformiter A- postolico consilio: Reddite omnibus d. b. ita. Pri- mo: debita soluenda Superioribus. Quid illis debetur? Obedientia & reuerentia. Obedientia, voluntatem interiorem subiiciendo; reuerentia, corpus adibus honoris exterioribus submit- tendo: Reddo reuerentiam Prælati, & obedientiam, quarum altera cordis, altera operis est. Nec enim suf- ficit exterius obtemperare maioribus nascis, nisi ex intimo cordis affectu, sublimiter sentiamus de- eis. Dicito mihi, virorum piissime, si Prælati sint etimiosi, qui ob nefandæ vitæ demerita cal- cari merentur & contemni, quid agam? Audi respondentem: Quod & si manifeste innotuerit indigna prælati alicuius vita, vt nihil dissimulatio- nis admittat, propter eum tamen, à quo est omnis potestas, ipsam, quem modo talem nouimus, excel- sum reputare debemus, non presentibus persona me- ritis, sed ordinationi diuine, & dignitati officij ip- sus deferentes. Vnde D. Paulus hanc infert con- clusionē: Itaque qui hæc spernit, non hominem sper- nit, sed Deum. Mysticis non vacant verba illa

David in Doeg Idumæum, qui vt Sauli com- placeret, animam manuſque octoginta quin- que Sacerdotum innocio cruore maculauit, quos sacra ornabant vestimenta. Psalmum quin- quagesimum primum in illum composuit: Quis gloriaris in malitia, qui potens es in iniquitate? O fallax proditor! Sicut nouacula acuta fecisti do- lum. Hoc antiquitus censebatur maximum ig- nominæ genus si viro nouacula barba capiti, raderetur. Primum: quia fœdum est, dedecet- que vitum aperto capite, caluum calumque in- ueniri. Alterum: quia capiti designant cogitationes, caput autem deradi, quasi amen- tiæ, vanitatisque est argumentum. Ita, quoque terminus, Deum aliis minatur: Rader Dominus in nouacula conducta. de quibus alias. Narrat deinde sacra lectio, quod Ammonitæ Regis David legatis deraferunt medium caput ac barba. Præcipit illis David vt parumpot disce- rant, & ab hominum oculis segregentur, do- nec capilli renascantur. Erant enim viri confusi & turpiter, valde. An illis integrum non erat, alio- derasi? Minimè. Valde quippe viro era: igno- miniosum deraſum prociæ in publicis. O fœ- distrage (inquit David) proditoris scelus instat nouacula acuta: commisit, quæ pilos deradit, caput deturpat, virumque inhonorat, quibus si- gnificatur eum excerebrosium, expectem ratio- nis, esse discursus incapacem. Viden' o Doeg, proditoris crimen, Sacerdotes occidisti? capil- los illis toto indisti, ferro eadem trucidasti? Deum inhonorasti? Caput Ecclesia Christi: Ipsam dedit caput supra omnem Ecclesiam. Capilli Episcopi, Sacerdotes, Prælati, Confessarij, Prædicatores, quibus patet esse in Ecclesia regem, eius- que rebus prouidam dispositionem. Eia age- num de Prælato murmuras? num refractarius es Superiori? Num despicias Sacerdotes? Num illos noaculâ lingue tuæ acutissimâ capillos deradis, tuum de illis temerarium ferendo iu- dicium? Atrende te Deum calumniari, & vnico verbo, te, de modo quo regit Ecclesiam, Deo detrâhere, eumque vt amentem, excerebrosium, ac rationis impotem infimulare.

Hoc Dominus respondit, consolatusque est intimum suum, prophetam samuelem, dum po- pulus in eum seditiosus commouetur, quem Deus cathedræ regimini præfecerat. Corâ Deo conqueritur, exacerbatus ob illatam sibi à po- pulo iniuriam, cui Deus: mi charissime: Non te abiecerat, sed me. Non te frangat, ita res, pon- tili

tibi sed mihi, sunt in iurijs: cum nec tu esses, nec tuo nomine hoc iudicis officio fungeris, sed meo. Hoc idem ait Dominus Moysi, quando ille populus tumultuarius ac rebellis in eum fratremque Aaronem insurrexit, quos ambo sapidibus obruere festinabant. *Vique quid derahet mites populus iste? Quo vique non credent mihi? Feriam igitur vos pestilentia atque consuma.* Domine, de quibus conqueris? Nemo te compella: nec quidem tui est recordatus, de quo igitur contra te murmure mea delcis? Non tibi fidem, cui nec eis es locutus, denegarunt, sed Moysi. An ergo ignoras id quod contra meos committitur ministros, in me committi, & vbi facta me reputare calumniam? Hinc legitur Moyses quoddam responsum, quod postmodum dedit. *Dathan & Abiton cui contra eum, fratremque Aaron rebelles insurrexerunt, dicentes, cur isti ceeteris superiores, reliquos imperant, qui illis vitæ meritis erant æquales.* Respondit Moyses Core. *Omni globus tuus stetit contra Dominum: Quid est enim Aaron, ut murmuraretis contra eum? Dicitur & inuenitur D. Chrysol. in murmuratores ac contemptores Sacerdotum & Prælatorum, expendit illa Davidis verba, quibus Dominus in iustis querulum reprehendit. Abominabile est Deo murmuratio nis vitium, quod tam grauer accipit, ut illud præ ceteris nobis Spiritus S. persuadeat esse vitandum: Custodite ergo vos à murmuratione.*

Tanto Deo ardore vitium quendam perterret, ut velit à Davide magnam psalmi partem componi qua suam exponat iram, declaretque contra eum Dei minas terribilissimas. Et quæ huius subesse potest ratio? Quid potest tam esse malum, quo se Deus ita monstrat commotum? Quia die quodam toto cordis affectu contra proximum murmurauit: *Sedens aduersus fratrem suum in iure loquebatur.* Per me ipsum iurauit, dicit Dominus, hoc tibi male caroque constabit, o murmurator: *Arguam te, & statuam contra faciem tuam.* Quam grauer Deus in murmuratorem irritatur (inquit D. Chrysol.) & in quem habet in partem latem, vicinum suum, hominem vilissimum in fine foris, cui ea de causa nomen aliud non imponit, quam fratris: *Aduersus fratrem tuum.* Quid ageret quàm ad iram Deum prouocaretur si in proprium parentum querulus ac molestus insurgeret, si contra Superiorem, patrem spirituale Dei vices vocelque referentem? *Somachatur Deus, quod contra proximum licet abiectissimum obmurmures, hoc tibi dure facis castigabit. Au tibi non venit in*

mentem Pharisæus, quod si diligenter, ea quæ de ipso scribuntur attendis, vix peccatum aliquid deprehendes quod reprehendas, sed tantum bona opera, ieiunia, eleemosynas, quæ summopere commendes. Ob quam igitur culpam cor dempnam? Quia aduersus publicanum loquebatur, hominem iniustum, trioboli, sed nec in foro, inter homines, aut in templo, apud se me ipsum, coram Deo, nec sedens, sed stans: *Stans Pharisæus.* Propter hoc reuoluit illum Deus male ablegatum: quàm non acriter in eum desuineret, si sedens in foro, seu virorum coru, de Prælaro de Sacerdote, qui Dei est minister ac vicaarius, murmuraret?

An non meminit iustus pena, qua Deus olim Mariam sororem Moysi muldauit: ex quadam displicentia, contra Moysen in iura, & obzantem, non cum extraneis, sed ipso suo germano fratre Aaron. Non in publico conuictum confessu, sed separatum, & non in uidentem, vel audientem. Quid agit Deus? Effundit eam lepra foetissima de capite ad calcem, qua cunctis abominabilis, dolentibus miera, xiluique, horrenda certum batur. *Parcat mihi Deus: calcem mulierem, quæ sicut Moyses uiciorum dux, præambulus, ita & ipsa mulieribus constituta præambula.* Quæ spiritui sancto propheticè cuius in fratrem erat murmur, res tam quædã arã, ut dicamus, quod de suis quisque uelit, ma è loqui, sed non male audire & hoc in abscondito, propter tantillum tantum ne supplicium. Adde: pro ipsa Moysi supplicanti, respondit Deus, quod illam curare non uelit: *Cum maledixit, nihil illi profuit ad effugandam iram Dei, sed nec Moyses, qui tam à populum post recentem illam impietatem precibus obimuratur, pro sorore supplicans, & ueniam petens placare Deum non potuit, sed ab eo valde increpatur.* Quid te manet, querit D. Chrysol., qui tã aperta fronte in publico hominum cœtu murmuras de Sacerdotibus, Superioribus, Prædicatoribus: *Si malediceres patri, uel matri morte moriuntur iuxta legem, quali iudicio dignus eris, qui maledicere audis ei, qui parentibus illis magis necessarius est, & melior?* Cõsuetenter expridet uerba Christi: *Super Cathedram Moysi, &c.* & quod legitur de D. Paulo, qui maledicēs sepulchrū dealbatum hypocritam, eo quod in eum contra legis ageret præscripta, Dei prædiceret ei instātem vniuersam, ut eum esse Pontificē intellexit, retraxit se atque in sui exonerationem: *Nesciebam fratres, quia Princeps est Sacerdotum.* Deinde ostendit, quo respectu, qua reuerentia David impium illum Regem Saül coluerit, qua uerber-

141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500

141
142
143
144
145
146
147
148
149
150
151
152
153
154
155
156
157
158
159
160
161
162
163
164
165
166
167
168
169
170
171
172
173
174
175
176
177
178
179
180
181
182
183
184
185
186
187
188
189
190
191
192
193
194
195
196
197
198
199
200
201
202
203
204
205
206
207
208
209
210
211
212
213
214
215
216
217
218
219
220
221
222
223
224
225
226
227
228
229
230
231
232
233
234
235
236
237
238
239
240
241
242
243
244
245
246
247
248
249
250
251
252
253
254
255
256
257
258
259
260
261
262
263
264
265
266
267
268
269
270
271
272
273
274
275
276
277
278
279
280
281
282
283
284
285
286
287
288
289
290
291
292
293
294
295
296
297
298
299
300
301
302
303
304
305
306
307
308
309
310
311
312
313
314
315
316
317
318
319
320
321
322
323
324
325
326
327
328
329
330
331
332
333
334
335
336
337
338
339
340
341
342
343
344
345
346
347
348
349
350
351
352
353
354
355
356
357
358
359
360
361
362
363
364
365
366
367
368
369
370
371
372
373
374
375
376
377
378
379
380
381
382
383
384
385
386
387
388
389
390
391
392
393
394
395
396
397
398
399
400
401
402
403
404
405
406
407
408
409
410
411
412
413
414
415
416
417
418
419
420
421
422
423
424
425
426
427
428
429
430
431
432
433
434
435
436
437
438
439
440
441
442
443
444
445
446
447
448
449
450
451
452
453
454
455
456
457
458
459
460
461
462
463
464
465
466
467
468
469
470
471
472
473
474
475
476
477
478
479
480
481
482
483
484
485
486
487
488
489
490
491
492
493
494
495
496
497
498
499
500

D. CHR.
Ho. in il.
Iud Salu.
tare Pri.
scillam.
Habetur
post Ho.
mulus in
Epist. ad
Romanos
Tom. 4.
Acto. 23.
171

1. Reg. 24. rum lenitate eum alloquebatur: *Quia Christus*
7. *Domini est*: ut nunquam os aperuerit in eius
contumeliam, licet tot singulis horis ab eo-
dem iniuriis laceratus. Nec omittit miserum il-
lum casum & occasum Ozeæ tangentis arcam
federis Domini, qui *Mortuus est sibi coram Do-*

1. Par. 13. mino. Quid igitur commisit criminis arcam tan-
10. gens iam ad casum inclinatam? Non ad te per-
tinet, qui subditus es & secularis tangere Sa-
cerdotem, nec coram multitudine in eum lin-
guam tuam explicare: hoc enim est tangere
ipsum Deum: *Qui vos tangit, tangit pupillam ocu-*
1. Zacb. 2. 8. *li mei*, ait Dominus.

Insolitum quid refert Vates Hieremias, qui
ex professo, Dei quæ mandato prædicat Babyloni-
cis tremenda supplicia, quibus urbem illam
strictius visitaret, per manus Persarum asque
Medorum, qui eius essent monarchiam reg-
numque vastaturi: *Ascendit contra eam gens ab*
Aquilone qua ponet terram eius in solitudinem,
Et non erit, qui habitet in ea. Quæ tanti Domi-
Hier. 50 *mine culpa supplicij? Quia videntes illi, cer-*
3. *nentelque Sacerdotum Hierusalem mores per-*
uerissimos, iudicarent, sibi licere mittere in il-
los manus populamq; sacrilegum, nefandum
que castigare, quippe qui tam horrendis scele-
tibus Dei maiestatem prouocabant: Dixerunt:
non peccauimus pro eo quod peccauerunt Domino.
Genimina viperarum: dicit Dominus, Sacerdo-
tes meos oppressistis eo titulo ac nomine quod
essent peccatores? Et quis vobis hanc dedit fa-
cultatem? Si mali sint, & casum minentur ut
federis arca, modò in hanc, in alteram modò
partem inclinentur, vos manus cohibete: illos
enim qui tangit, me tangit. Repetamus argu-
mentum cum Dno. Chryostom. Si in illum: eo
quod linguam extenderit, contraque homi-
nem plebeium murmurat, Deus sic exande-
scit, pœnitque atrociter: Vide quæ te maneat
pœna, qui contra proprium patrem, Prælatum,
Pastoremque murmurat iniquitatus? Quale de te
sumet supplicium, qui ad hoc omnes intendis
neruos, ut naso suspendas Sacerdotes, irrideas
que Prædicatores? Proditor: *sicut nouacula acu-*
ta fecisti idolum, dum lingua capillos præscindis,
ipsum Christum, qui caput est Ecclesiæ, turpius
inhonoras.

§. 17. *Quæ si fuerit Samsoni perniciosum, capilli*
sibi tonderi, in quibus eum consistebat for-
titudo. Idem iudica de Ecclesiæ, dum eius
sacerdotes & Prælati tanguntur.

ALio quoque modo licet nobis exponere
verba Psalmistæ, quibus, ut sentio, prodito-
rium Dalila tangit scelus. Quam fortis, imò
fortissimus Samson? tam robustus, ut pessula,
seta que, endulas diffringeret, portas sustolle-
ret, leones discerperet. Et unde ei fortitudo, &
tanta corporis fortitudo? Hanc Deus capitis e-
ius criminibus alligauerat. Est homo (testatur
Philosophus) *Arbor inuersa*. Radices suæ capilli:
Arbor terræ radices abscondit, ex illa quippe
suam accipit, fugitque virtutem, robur, sæcun-
ditatem: at Samson in cœlestium factum svas at-
tollit, unde enim suam accipiebat, virtutem, for-
bit, forti udiem. At rei tam leui, quæ quolibet
agitatur vento, tales Deus vires alligauit? Allig-
gavit omnino. Quid molitur fallax illa mu-
lier? Scelus aggreditur proditorium: rasi om-
nes crines eius. Dormiebat Samson in sinu Da-
lilæ, securus, capilli tondentur, recessitque ab eo
fortitudo. O quam robusta mater Ecclesiæ,
quam animosa? Quantis viget vitibus? pessula
catenæque dirumpit peccatorum, portas aperit
cœlorum, quinimo & inferni clausura dirin-
git dæmoniorum. In quibus ei tanta fortitudo?
In capillis, qui illam adornant, in Sacerdotibus.
Ex capite crines enascuntur. Caput Ecclesiæ
Christus, ex eo sumunt robur, virtutem, vires
que Sacerdotes & Prælati, easque tantas, ut
pessula dirumpant peccatorum, veles dimi-
nuant inferni, ianuas aperiant cœlorum. Illis
dixit Christus: *Dedi vobis potestatem calcandi*
super serpentes, & scorpiones, & super omnem vir-
tutem inimicæ. Et iterum: Quicumque solueritis Mat-
super terram, &c. Cui linguæ tuæ nouacula ca-
18. pillos detondes? In quem contumax insurgis?
Quem tua calcas calumnia ac irreuerentia? In Ger-
quem bella moues? De quo murmurat? De Sa-
cerdibus? de Superioribus? de Prædicatori-
bus? de Confessariis? O Iuda sceleratior; illos
rescindens capillos, Ecclesiam demoliris. O Ioseph
Impostor Luthere, qui tuis proditor? Esse non
contumaciter contuenit Papam, Episcopos, Sacerdosq; Sacerdo-
tes? Num capillos, qui de Christo capite Eccle-
siæ nascuntur, detondes? An ignoras, te illis Ec-
clesiæ vires omnes eneruare, illamque demoli-
ri? Hoc fuit Doeg Idumæi facinus sacrile-
gum,

gum, occidendo Sacerdotes. Hoc quoque te-
ipsum commaculas, illis crines rescindendo, in
quibus Ecclesie constat & potestas, & auctori-
tas. Hinc liquet Christianam Rempubliam
ad peiorem non posse deuolui statum, quam
dum eius Prælati, ac Sacerdotes vilipendun-
tur.

Conqueritur Deus per Oseam Prophetam,
in tantum crevisse populi nefandissima crimi-
na, ut peccata, quasi torrentem in petu rapidissi-
mum conflarent, homicidiorum, adulteriorum,
furtorum & fraudum, &c. *Maledictum est menda-
cium & homicidium & furtum, & adulterium,
& mendacium inuenerunt, & sanguis sangui-
nem tetigit.* De eorum igitur Domine, age re-
medio. Serò confulis, quia eo usque accessit eor-
um nequitia, ut Sacerdotes despiciant, & in il-
los peruelles commoueantur: *Populus hic, sicut
qui contradicunt Sacerdoti.* Sa is huic consonum
narrat sermo diuinus, rationem adducens, quã
Deus irritatus populum sibi dilectum, manibus
tradiderit Nabuchodonosor, qui templi euer-
tic, flammam tradidit, ipsum autem populum ca-
ptiuum abduxit in Babylonem. Multiplicata e-
rant populi peccata ac graua nimis, studet illis
Deus conuertendis, in hunc finem suos desti-
nat ministros, Sacerdotes, prædicatores: At tam
peruersus erat ille populus, tamque pertinax
eorum malitia, ut illos exsibilarent, ludificaret,
deriderent. Sicine populus stulticet? Iacta est
alea, nullum superest vobis remedium. *Mittebat
autem Dominus Deus patrum suorum ad illos, per
manum nuntiorum suorum, de nocte surgens, &
quotidie commouens, eo quod parceret populo suo
& habitaculo suo. At illi subsannabant nuntio,
Dei, & paruspuebant sermones eius, illudobantque
prophetis, donec ascenderet furor Domini in popu-
lum eius, & esset nulla curatio.* Vltima notate
verba: *Et esset nulla curatio.* Timeamus nobis vi-
dentes quo nunc despectu habeantur Dei mi-
nistri eiusque Sacerdotes, quantum illis detra-
hatur, quantum murmur contra illos, Caue ne
nulla tibi sit curatio.

§. 18. Potestatem habent Prælati absoluendi,
leges condendi, excommunicandi, proinde ex
aquinre illis obtemperandum.

que nõ recta? Tale enim quiddam video mihi
posse præsumere de talibus Cathedralicis, qui-
bus ait Dominus: *Hypocrita, quomodo potestis hoc* *Matth. 23.*
na loqui, cum sitis mali? Hanc ventilat D. Aug. 34.
difficultatem: Dico igitur primum: *Omnia qua-* *Lib. 4. de*
cumque dixerint vobis seruate, & facite, quando *Doct. in a*
nimirum loquuntur secundum Cathedralam, nõ *Christi-*
quando sua proponunt phantasmata & inten- *c. 27.*
tiones: hoc enim est, quod Dominus ait: *Prophete-* *Exec. 13. 2*
ta, qui prophetant de corde suo. Secundum, ut at-
tendas num ille, qui docet, sit legitimus do-
ctor, qui cum auctoritate doceat, & iuxta præ-
scriptum ordinem in Cathedra Ecclesie Ca-
tholice: Si talis sit ipsa eiusdem cathedre au-
toritas eum obligabit, ut nihil in ea audeat
proponere ab ea alienum: *Ille cathedra* (inquit
D. Augustinus) *non eorum, sed Moysi, cogebat eos bo-* *D. Aug.*
na dicere, etiam non bona facientes. Agebant ergo *Lib. de de-*
sua in vita sua, docere autem sua, cathedra illius non *ctina*
permittit aliena. Huius occasione prosequi-
tur D. Augustinus, præclarissimis rationibus capi-
te suo dignissimis, quibus ostendit, quomodo
sint omnia faciendia, quæ dixerint. Porro hoc
Quacumque bene declarauero per aliud, *Qua-*
cumque, quod ipse Christus ait Simoni, quando
ipse excelssimam illam emisit de Christi di-
uinitate confessionem, ob quam meruit inter
Apostolos in Dei regno Principatû: *Tu es Chri-* *Matt. 16. 2*
stus filius Dei viui. Respondit illi Dominus: *Et 17.*
ego dico tibi, quia tu es Petrus, & super hanc petra-
medificabo Ecclesiam meam. &c. Et tibi dabo clauas
regni caelorum, & quacumque ligaueris super ter-
ram, erunt ligata & in caelis, & quacumque solue-
ris super terram, erunt soluta & in caelis. Vocando
eum petram, Christus illum quasi alterum se in
terra constituit, quia petrae nomen particulare
erat Christo, ut notat D. Paul. ex verbis Pauli:
Ece pono in Sion lapidem angularem, probatum. *Rom. 9. 33*
Hoc suum illi communicat nomen: q. d. Te fa-
cio velut alterum me in terra. Hic notabis, id
quod diximus, superioris videlicet referre petra-
sonam Christi. In eo vero nõ ait: *Dabo tibi cla-*
ues regni caelorum, & quacumque ligaueris, ac, qua-
cumque solueris, plenariam iudicare volui, quam
illi daturus esset, potestatem. Primò dâs ei qua-
cumque soluendi potestatem, dat ei à quibus-
cumque absoluendi peccatis auctoritatem. cuius
adeo fortia sunt vincula, ut nulla sit pote-
stas creata, quæ vel eorum minimû valeat ab-
soluere. O consolatiuem emittentissimam.
Quosdam inuenies suspitione tremulos, post
absolutionem num sint nec ne verè absoluit,
considerata scelerum suorum grauitate. *Frater*
mi,

Orat. 4. 2

2. Par. 36.

15.

34

Omnia ergo, quacumque dixerint vobis, ser-
uate & facite, secundum opera verè eorum,
nolite facere. Quomodo omnia, quæ præ-
ceperint, fecero? Quod si doceant, iubeant
Hieron. Ep. de Lanuzza Tom. II,

mi, teipsum attende, quod tuum est facito, conscientiam tuam persequere, contritionem excita, quod Deum tam graviter offenderis, illa damnata refarcito, occasiones evitato proximas, sincere & ex animo proposita mutato, subiectione integra accedito, ac dicente sacerdote: *Ego te absolvo*. Securus quietusque maneto: iam enim tibi asseruit: *Omnia quaecumque dixerint vobis, ille idem, qui dederat potestatem, dicendo: Omnia quaecumque solueritis.*

2. 2. q. 102 ar. 5. ad 7 Ut autem in hoc reddamur pacati, plurimum cōducit Angelici Doctoris & ductoris D. Thomæ consideratio. Statuit Deus ut quando aliquis lepra resperfus, se iam curatum mundatumque esse prætenderet, ostenderet se prius sacerdotibus, qui ferrent iudicium num verè ac ingre esset mundatus, eique præciperent, quæ circa emundationem suam sibi essent peragenda; si verò sacerdos cessante omni dolo ac fraude, adhibita debita diligentia, ac leproso rei declarante veritatem, eum mundum esse iudicaret, omnes eum ut mundum haberent. Si verò diceret, nondum esse mundatum, omnes eum leprosum esse iudicaret; Domine à quo tempore fuere morborum iudices sacerdotes corporaliū, nominatim autem lepræ, quæ profundas adeo agit radices, ut dum quempiam esse curatum arbitraris, tabe revertatur multo gravior: An non convenientius hoc medicis remitteretur iudicium, ut quid proprium medicinæ?

I.
Allego.
ris.

Addo: an falli non potest sacerdos in morbo adeo difficili ac contagioso? Si fallatur igitur, quomodo mundus censetur, quia mundus non est, sed immundus? Lepra symboli in apertissimum peccati, ut autem ostendat Deus, quam propriè conveniat de illis iudicare sacerdotibus decrevit, ut etiā lepræ iudices haberentur. Deinde ut significet quā firmiter debeamus verbo confidere sacerdotis, statuit divina sapientia (inquit D. Thom.) si quando sincere timore omni dolo sacerdotem adiret leprosus, seque in conspectu eius susteret iudicandum, totumque se discerneret, & sacerdos, adhibita quantum fieri potest omni morali diligentia, *Mundum esse decerneret*. Quod ab omnibus ut mundus censetur, imo licet in hoc sacerdos falleretur, reasiter nihilominus, mundus à lepra ex sententia foret sacerdotis, supplebat autem tunc temporis defectum iudicii divina potentia. Leprosus à lepra emundans, quasi fraus nulla sub fuisset. Erant hæc omnia umbra eorum, quibus modo gaudemus: ut ut scrupulose, tu quoque, qui nullum confiteudi finem facis impacatus, teipsum

quietes, quando facta possibili diligentia cum dolore, ac satisfactione perfecta, peccata confessus es, ac dixerit tibi sacerdos: *Ego te absolvo*. *Ecce. Vade in pace.*

Secundo: *Quaecumque dixerint*: conveniat cum illo: *Quaecumque ligaveris*: quibus verbis indicatur superiorum potestas condendi leges, ac præcepta, quæ ligent, obligentque in conscientia. Quinimo hoc Christus in Evangelio manifestat: *Alligant onera gravia* &c. Sunt autem leges vilia vincula, teste Spiritu S. *Vincula illius* *alligatura salutaris*. Loquitur de præceptis Ecclesiæ, quæ ad salutem statuuntur armarum, quod præcipit ieiunium, confessionem, missæ auditionem, talis ac talis festi observantiam, hoc agere, illud omittere adimplere testamentum. O Dñe, quā mihi molestum, talibus me ligati præceptis, legibusque constringi: Vade, ne tristeris, *Vincula eius alligatura salutaris*. Alius textus habet: *Fila hyacinthinis*, id est coloris cælestis; q. d. sunt vincula cælestia, licet autem hominum leges esse videantur, cælesti tamè polent auctoritate: *Non est potestas nisi à Deo* & *qui potestati resistit Dei ordinationi resistit*: Tertio: *Quaecumque ligaveris* capitur pro excommunicatione, quæ ligat hominem, ut recipere non possit Sacramenta, vel quod Dei liget cohibeatque misericordiam, quā Ecclesiæ suæ comunicat, ne ad excommunicatum à superioribus perveniant. De quibusdam Sanctis asserit Deus eorum linguas, claves esse cœlorum, ut lingua Eliæ, quæ aquas in nubibus ne in terram depluerent, ligavit, ita quoque lingua Prælati divinx gratiæ suspendit aquas, ne in excommunicatum descendant nec ad te missæ suffragia decurrant, nec torrentes Sacramentorum, nec Sanctorum participatio. Quis tanta potest? Ille, cuius linguam Deus reddit velut omnipotentem, ut ligata maneat, quaecumque ligaverit. Ad huius autem declarationem in primitiva Ecclesia, aliquem excommunicare idem erat, ac enim tradere diabolo corporaliter exercuciandum. Ita verba illa D. Pauli exponuntur dum de viro loquitur incestuoso: *Quem tradidi Satanae in tentorium carnis* Quem excommunicaverat, & diabolo tradiderat, ut eius corpus possideret, illudque graviter cruciaret. Idem se fecisse testatur duobus aliis Hymenæo & Alexandro, *Quos tradidi Satanae, ut discant non blasphemare*. Absolutè vero ab excommunicatione, idem erat ac absolute præcipere dæmoni ut abcedat, hominemque relinquat liberum. Hæc est illa tã efficacis lingua, cui tam promptè obedit infernus, dæmo.

Leuit. 13.
27.

dæmones, & ipsum cælum, ut sine vlla replica
ibidem perficiatur, quod hic in ternis dicitur:
dignū igitur ac iustum est, ut ei tu quoque; obe-
dias, & quæ tibi præceperit velox exequaris.
Omnia quæ tibi dixerint vobis, servate & facite.

§. 19. *Plurimum licet referat Predicatoris,
Prælati, & bonitas: porro si malus sit, quid
dicat, non quid faciat, attendendum.*

Omnia quæcumque dixerint vobis, servate &
facite, secundum autem opera illorum, nolite
facere; dicit enim & non faciunt. O me-
diū caeleste, quod tam cautè curat hepat, ut nō
desit sibi. Hoc terrena nescit medicina. Fun-
gitur suo Christi officio, Prælatos reprehēdit,
eorumque defectus aperit. Quis fortitan dixe-
rit, quod redarguit, ac reiectis eorum personis
& operibus, eorum deperat auctoritas, doctri-
naque infirmetur; huic occurrit festinè Dñs, vo-
bi que ait: quod nequaquam ex eo quod per-
versis sint ac reprebi, ut talem eorum auctorita-
tem, doctrinam que censcamus, sed hoc nobis
incumbat apendum, ut reiectis eorum operibus,
ut pote reprobis, verba capiamus, leges eorum
ut rectas, honoremus. Indubium est (inquit D.
Augustin.) quin multo sit in Prælato, sacerdote,
& præceptore, efficacior vitæ morumque in-
tegritas, ut audiat, utque ei obtemperetur,
quam quidquid Rethorices habet Romana di-
cendi facultas: *Habet ut reverenter audiat, ut
quantacumque gravitate dilectionis manus pondus,
vita dicentis.* Ita D. Paul. (ait D. Augustin.) doce-
bat discipulum suum Titum: decere Episcopū,
ut sanctus sit, prudens, sobrius, honestus, castus,
misericors, ut eius verba, reprehensio, doctri-
na, legesque vim habeant permonendi: *Ut potens
si exhortari in doctrina sana, & eos qui contradi-
cunt arguere.* Emphaticum est hoc verbum, ut
potens sit, perit etenim verbi potentia, morum
peruersione. Quam languidè glans profilit de
tormento, quod intus pulvere non impletur,
quighe succensus illam summā vibret violentiā
per aëra? Quam ex ratione de medicameuti
præscripto sinistrè suspicaris, si videris, quod il-
lud velut pestem ipse medicus detestetur? Vnde
Spiritus S. Doct. in mala, deserenti viam vita
Qui namque operibus doctrinæ suæ contradi-
cit, ansam dat, credendi id quod ipse docuerit,
non rectum esse, cum idem ipse operibus non
exequatur, sibi que sumat faciendum. Præclarè
sanè declarat oris sui Theoricam, manuum suar-
um practicā prædicator; dumque de eo verifi-

cari potest illud Psalmistæ: *In intellectibus mea, Ps. 77. 71.
num suorum deduxit eos.* Lepida facti est illa D. Apud
Egidij socij quondam Seraphici Paris. Fran. Sar. To. 7.
citi hiltor. a. Adjacebat conuentus, in quo mo. 23. April.
rabatur, cuiusdam cuius vinea, in gram ip. n. i. p. 306.
erat o. cratios, ut eam foderent, ac putarent.
Inuisit operarios suos Dominus vineæ, et eos in-
ueniens multiloquos, & otiosos, sic legnes
reprehendi: *Charissimi: Facite, facite, & non parla-
te. Parcite lingua, manibus agendum, & opera-
mini, nec tanta loquimini.* Auduit hæc D. E-
gidius, cellulā suā egredietur, per Conuentum
di currit, voce feratur. O prædicatores, adite,
quid vobis bonus ille vir suggerat. *Facite, facite,
& non parlate* quod vobis melius quam vinea
operantis vitique conuenit, quos decet non tam
loquendi facultas, clam, itaque intensissimas quā
multa diligentiā per axilique operandi, ut magis
operibus quam vocibus doceatis, si ilique stu-
diosiores manus mœuendi, quam linguam. *Faci-
te, facite, & non parlate.*

Eleganter de hoc agit D. Hier. *Perdis aucto-
ritatem dicentis cuius sermo oper e destruitur, & ad
rem declarat definitionem boni Oratoris ex o-
pinione philosophorum: Ver bonus dicendi peri-
tus.* Primum voluit, ut sit *Ver bonus.* Notatque
sententiam Ciceronis eloquentia Principis: *Ca-
put est artis, dicere quod faciat.* Optime adstruit
D. Hier. si enim efficaciter persuadeat oratio e-
loquentissima, multo melius si itegatur actus
virtutis eminentissimæ, & operi pietatis flagran-
tissimæ. Notat Petrus Valerianus: *Egyptios, ut
summam eloquentiam, quæ efficacissimè per-
suaderet exprimerent, manum ex cuiam depin-
xisse.* Vulgare est omnibus, manum significare
operis executionem. Hæc vocat Spiritus S. ma-
num, nam volens exponere diuinæ potentia
prodigium, quo Pharaonem manū rubri fluiti-
bus cum toto demersit exercitu; de Iudæis sic
ait: *Viderunt manum magnam, quam exercebat
Dominus.* Hæc quoque Hierosolymico vltus est
Rex Saut. cū obtenta de hostibus insigni victo-
ria: *Exiisset sibi sorsicem triumphalem.* In cuius
summitate manum depingi iussit extensā, quod
indicanet verba sacri textus in Hebraico: *Pecis
flare manū, ut dicemus.* Hæc igitur summa est
eloquentia Prælatorum, Principum, & Conci-
natorum, quæ persuadeant, in tantum, ut Spiritus
S. quasi miraculum censeat, si efficaciter nō mo-
ueant auditores, quocirca, ut miraculum non ta-
le euale, sed grande reputat; *Ut Core percutit, si-
lij illius non perirent: Qui tractant de legis
Lycurgi, quas tota seruauit exultē Genitas.*

I. Exem-
plum.

D. Hier. ad
Ep. 83. ad
Oceanum
To. 1.

II. Cæ-
vina n. a. a
destruit
fructum
exhorta-
tionis.

Cicero
Lib. 35.
Tit. O-
140.

Exo. 14
31.

1. Reg.
15. 12.
Ho. 18.
11. 46.

Num. 16.
13.

D. Aug.
lib. 4 de
doctrina
Christi.
c. 17. &
18. To. 1.

AM. 11. 1.
9.

Prok. 15.
16.

Mat. 13. In Si separaveris pretiosum de vili, quasi os os m...
39. Ita vult separare in iunio tuo, raturam lo-
m ad Dei imaginem creatam, ab eius sceleribus, quibus te offendit, tribuque precipit, ut ames naturam, cuius panem exhorreas. Quomodo & ipse Virgilius poetarum antesignanus interrogatus quid ageret, respondit: de Interquilino gemas educo, sedum r. In quo sterquilinum, & nihil colligo gemmas pretiosissimas. Hoc dixit quia pertinetur Ennium Poetam, qui nulla composuerat docta, ingeniosa, egregia alia viba ac trivialia. Hoc velim facias, idcirco dixit Dominus de sacerdotibus: Labia sacerdotis custodiunt scientiam, & legem requirunt ex ore eius. Non ait, cor eorum, aliquando enim non scientiam, sed malitiam velut arca custodiunt. Non dixit: ex manibus eorum veram, sanamque doctrinam esse requitendam, contingit enim eas sanguine maculari, sed De ore eius.

Conjicio autem eum alludere Samsoni, qui fauam mellis non de corde leonis mortui ac putrefactis, sed ex ore eius acceperat. Erat enim apum in ore leonis erat, ac fauam mellis. Ibi enim illum apes collegerant: si utque hanc tantam Samsonis perierat, ut cadaueris vermibus felicitis fauam sibi collegerent. Sanctissimo viros apes esse adiutor, doctrinae salutatis conficientes fauam, at non semper in corde, sed in ore Prælati, licet sit mortuus, qualis Caiphias, vermibusque scireat. Hinc tu sume fauam, cadaueris relinque putredinem. Admirandam de se narrat historiam D. illa Theresia, gentis Hispanica honorificentia, gloria Ecclesie. Nocte media ecce Saluator eam consolaturus in extasim rapuit, ut quasi sic fateatur) extra corpus fuerit, viditque sanctissimam Christi humanitatem tali gloria ac maiestate, quali nunquam, viderat radiantem. Representabat se mihi notitia quadam clara & prorsu celesti, qua ratione intra paterni pectus is suus collocatur, quemodo vero hoc factum fuerit, nequitio explicare &c. Ita hinc sensibus absorpta inquit virgo illa purissima, ut multis diebus perseverauerit, presentem corde suo hanc supernam Christi reuolens maiestatem. Porro visio hanc (inquit) altissima earum mihi fuisse videtur, quarum dignatus est Dominus me esse spectatorem. Altero die venerabile Christi corpus sumptura, perspicue vidit quos diabolos figuris exat ascendos, quorum cornua ut amu- li fortissimi circumpledebantur miser guttur sacerdotis. Vidi autem Dominum meum præfata maiestate clarissimum, in tali figura quâ eum mihi porrigebat, tales inter manus positum qua-

Ind. 14. 18
IV.
Allego-
ia.
L. via sua
ca. 38.
V.
Exemplum.

certo certius eum offendisse videbantur: intellexi vero, hanc animam peccato mortali fuisse inquinatam. Quid erat Domine in vestram adeo venustam videre figuram inter figuras tam terrificas? Erant autem demones coram Domino tremefacti, stupidi, fugamque cogitantes; at non illis Christus perturbabat. Hac mater illa attenta visione, & tremens ob id quod Dominus vellet, ut ipsa huius anime statum cerneret deplorandum, ait illi, ut pro illa intercederet, sciret quoque, ex diuina sua providentia hoc aduenisse, ut verborum sacerdotis caperet efficaciam, & eius quod operantur, quantumvis peruersus sit quis ac diabolicus; quod enim administrat sacramentum, bonum est, ac in se quoque bona est missa, quam indignus celebrat.

Audiamus quæ factum memorabile cuiusdam Anachorite, qui ad inimus vasa solitudinis recessus pervadens, diebus prope singulis visione Angelica, celestique consolatione recreabatur, cui singulis octiduis sacerdos sacram adferebat communionem. Accessit quidam, quæritque, qua ratione ac conscientia communionem acceperit a sacerdote concubinario peccatorumque voragine quo dicto recessit, redeunte autem sacerdote cum sacro Christi corpore, illud de manu eius sumere recusavit. Illico ferit us abruptus, audiuitque vocem querentibus: *Tulerunt homines iudicium Dei, q. d. Grate peccatum: iudicare quippe sacerdotes ad Deum spectat, & hoc sibi homines arrogarunt. Quid diceretur non intellexit, alio tempore erat, & in eodem raptu sui ardentissima exarsit. Vidit de prosum sortore horribilem, hinc serico aureoque contexto, ac hydnâ aureâ elaboratissimâ, aquam de fonte pelucido haurientem, sibi que ad os propinquantem: hinc eundem os ad moueri, ecce prode alius, qui bibere volentem deiecit. Quo nunc aquam quam tibi haurit leprosus bibe, non exhorrescis? Dominus mihi, respondit, quic hoc refert, non ille aquam tenuit, nec ab eius i. ficitur lepra, nec tabiosa hinc cõtama atur. Hinc igitur collige quod ille, qui tibi sanctissimum desert. Sacramentum, licet sit leprosus, non tamen ipse mysterium inquinat, nec communitatem: si quippe peruerstas virtutem, non recedit sacramentum quibus, ut lebere aut fulgentissimo aqua diuina hauritur gratia, de spate potissimum Christo, e quoque meritis patet. Hoc tibi compert facendum bonum hinc ito, non enim bonum esse desinit, licet malus Prælati, natus sit prædicator, cum in Cathedra sedeat, ac legitima præbeat auctoritate præcipiatque potestate. Præcepit Deus si quis*

37
VI.
Exemplum.

si quis in uxorem accipere proponat mulierem perigrinam & captivam. Radet ipsa cesarem. & circumcidet unguis & deponet vestem, in qua capta est. &c. postea intrabis ad eam, dormiesque cum illa, &c. erit uxor tua. Superfluo esse videtur: Nequaquam inquit D. Hiero. & D. Tho. sed docere intendit, ut ex doctrina infidelium, sumas quod bonum est, omittas quod malum. Idem agito de doctrina superiorum: qui mali sunt, at doctrina, bona est: hoc sumito, illud omittito.

Demum sententia fuit patris familias stricte iuris lata in murmuratorem, eo quod non tantum quantum optabat, illi largiebatur. Huc adfuit charissime. Num ex denario convenisti mecum & conteni, Domine. Num plura ex contractu mecum inito desiderabas? Haud quaquam Domine: An hoc tibi dederunt? Vitæque. Ergo Tolle quod tuum est, & vade; amice non facio tibi iniuriam.

Ascendit Prælati, Doctorque cathedræ, te docturus: duo habet verba & opera, opera illius sunt hæc eius opera imitari a Deo vel præmium meretur, aut supplicium: Tu reddes unicuique iuxta opera sua. Verba tibi sunt: hoc enim eius competit officio, esse Dei manum, que tibi sacræ proponat libros scripturæ (doctrinam utilem) apertos ut Exechiel, ac D. Joan. Evangelistæ. Num hoc agit Prædicator? Num te docet superior? Ad cœlum dirigit? Tene instruit de modo te ad confessionem, sacramque disponendi communionem? Tolle quod tuum est, & vade.

Asserit Apostolus prædicatorem, siue charitate peccatorem, esse velut æs sonans. Si charitatem non habuerit factus sum velut æs sonans aut cymbalum tinniens. O prodigiosum symbolum! Ad quid cæpana? an ut tinniat? An ut ipsa intret missam auditura? Minime gentium, sed ut tibi indicet vocetque ad missam audiendam. An competens esset argumentum: Cymbalū foris in ære manet, nec templum ingreditur: sacrum auditurum ego igitur ea nolim facere, ad quæ me compellit? Inæpta profus inductio: non enim cymbalū sibi sed tibi tinnit. Si ipsum foris in ære maneat, sibi hoc est: tibi autem pullatur, tibi hinc sume sonū. Hoc inquit Christus: Omnia quacumque dixerint &c. secundum autem opera eorum, nolite facere: dicunt enim &c. Hoc tibi concedo, Phariseos esse possimos, tantumque abest, ut quæ docent, faciant, ut nec minimo digito suo ea velint tangere: honoris enim sunt audistini. Hoc illis remanet: tu sume quod tuum est, nimirum, illis obedite, illos reuereri, audire quæ præceperint ad animæ salutem adimplere. Concludat hoc argumentum D. Chrys. expendens illud Apostoli præ-

ceptum: Obedite præpositis vestris & subiaccete illis. Dicitur sibi. Quid ergo, quando fuerit malus, numquid obediemus? Respondet ipse: interrogat: ut quomodo capis, malum esse superiorem; vel malus est in fide, vel in moribus: Si propter fidem quidem, fuge eum, & enixa, non solum si sit in malis, sed etiam si Angelus descendens de celo. Si malus tantum quoad vitæ integritatem: Non vitæ sed verba attendo. Ecce hoc tibi, qui poterat, iniungit, dicens: Super Cathedram Moysi sederunt, &c. Omnia ergo quacumque dixerint vobis, servate & facite: secundum autem opera eorum nolite facere.

§. 20. Phylacteria ac fimbriæ in propriam ordinabantur gloriam, que ad Dei erant honorem influunt, ac virtutum instrumenta.

Allegant enim onera gravia & importabilia, digito autem suo nolunt ea mouere. Quam graphicè malos depingit superiores. Oneribus onerant gravissimis, & non tolerantia inferiores, aspera præcipientes, & hæc ligant, ac religant, ut muliones stricteissimis mandatis, penis & censuris. Sic est, ut sapius, qui sunt nequitia priores, sunt aliis strictiores: iniungunt ieiunia, recollectiones, ne ad tales accedat aetas, sint vigilie matutinae, nocturnæque horæ inuolabiles, ieiunia continua oratio protracta, mortificationes asperæ, ipsi vetò digito suo nolunt ea mouere: O peruersos inuersoque superiores: ac boni quique plurima faciunt, pauca præcipiunt: iuxta illud Spiritus S. consilium datum superioribus: Noli citatus esse in lingua tua, & inutilis. Et remissus in operibus tuis. Non multum lingua ludere, cito præcipiendo, & manibus otiosi: Dicunt & non faciunt, &c. uerunt ab unoqueque vocari magistrum: Volunt ab hominibus vocari Rabbi, & illos ut sanctos colant, ac reuerentur. Ad hoc, Dilatant phylacteria sua. Membranas illas à capite dependentes extendunt, vsque ad oculos, quibus Dei legem scriptam conserebat. Et magnificat fimbrias. Dilatant funes seu cingula coloris cerulei, quæ vestium fimbriis attingebant. O maleuolos cathedraicos.

Instituit Deus proficere ut D. Th. ut sacerdotibus ac Doctores vestibus videntur particularibus, ac consecratis, non enim rult ministros suos interdere ut securas: primum ratione populi, ut eos reliquit veteratorem: ut quia primo, ut inquit D. Iaco. Apostolus, familiaris est illos suspicere, quos singulari-

1. Cor. 13.

Matt. 20.

Ep. 26. ad Romanos.

Deut. 21.

278

addo morem Ecclesie: quoad vestimenta mini-
strorum, vt Diaconi excedant subdiaconi, sacer-
dotis Diaconi, Episcopi sacerdotis, Archiepisco-
pi vestimenta Episcopi &c. Hoc igitur signifi-
cat dum ait: *Vestiuisti eum in vasis virtutis*. Qui-
nimo hac motus ratione Innocentius Quartus
Pontifex, pileo rubro decorauit Cardinales.

Hinc intentioni seruiunt lacielauija fascesque
Consulium, stipatores senatorum, tunica talaris
sacerdotum, mitra & pectorale Episcoporum.
In c. 12. l. 1. Reg.
Notat noster Cardinalis Caietanus in more fuisse
Regibus, dum ad bella procederent, regalibus
indui vestimentis, nominatim autem capiti reg-
ium imponere diadema, ita videmus Saulem
contra Philisthaos procedentem regio diade-
mate coronatum, ita legimus de Rege Ammon-
itarum dum Davidis legatis iniuriis rebella-
uit; quo his mouerentur insignibus animo pu-
gnare inimico, se ipsos nequaquam submittere
inimicis sed corde regio, menteque intrepida hos-
tes adoriti.

Ex his intelligitur quod S. pagina narrat de
Jacob, quem mater Rebecca volens paternæ Isaac
benedictioni præparare recipiendæ & pariter
iuri primogenituræ, quod de iure naturæ Esau
nonerat competere, cum pater grandæuis oculis
caligaret, vt Jacob in locum Esau substitueret &
senem cæcumque falleret: *Vestibus Esau valde
bonis quas apud se habebat domi, induit eum*. Cui-
que essent odore fragrantissima, de illis sic pro-
nuntiat Isaac: *Sicut odor agri pleni, cui benedixit
Dominus: ita vt odorem violarum, nardi, balsami,
rosarumque, exhalare viderentur Opnatus Caiet.
quem sequitur Lipom. familiare fuisse illistem-
poribus, vt familiarum nobilium primogeniti ve-
stiti, cultuque vterentur insigniori, quibus ad-
stringebantur tanta mentis auctoritate, morum-
que viuere gravitate, vt illos inuenientes fratres
ætate minores, omnesque domus famuli, debu-
tam deferrent reuerentiam illis vt pote, qui fu-
turi bonorum Domini, omnibus postmodum im-*

*a l. de
99 He-
braicis
b In c.
27. Gē.*
perarent. D. Hieronym. a ex quo sumpsit Ru-
pert. b hanc communem fuisse dicit Hebraeo-
rum traditionem, antequam Deus Aaroni, eius-
que posteris sacerdotum alligasset primogenitos
fuisse sacerdotes, ita vt annexeretur primogeni-
tura sacerdotum, & sic verè ac realiter in fami-
lia Isaac primogenitus erat sacerdos, & vt quid
indubitatum hoc supponit D. Thom. vnde cum
titulo naturæ primogenitura deberetur Esau, ei
eodem iure competeat sacerdotium; quocirca
cum in eo succedere deberet, sicut vestes gere-
bat pulcherrimas cõgruas primogenito, ita quo-

que vestes habebat sacerdoti conuenientes: Hoc
loco tradunt Hebraei (ait D. Hieronym.) primoge-
nitos sanctos officio sacerdotum, & habuisse vesti-
mentum sacerdotale quo indui victimas offerrebant,
antequam Aaron in sacerdotem eligeretur. Ratio
suadet (teste D. Gregor.) vt sacerdotes, Prælati,
Deique ministri vestibus, suis aptis officijs, in-
duantur pulchris, fragrantibus ac particulati-
bus, quibus animæ virtutes designent interiores,
quibus & accini possit quod Jacob primogeniti
ac sacerdoti fragrantissimis optimisque ornato
vestibus Isaac pater applaudebat: *Ecce odor filij
mei, sicut odor agri pleni, cui benedixit Dominus.*
Debet (ait D. Gregor.) virtutibus redolere: aliter
namque olei flos vna: quia magna est virtus, & o-
pino prædicatorum, qui inebriant mentes audien-
tium: aliter flos oliuæ, quia suauis est opus, quod
more olei resouet, & lucet, aliter flos rose, quia mi-
ra est fragrantia, que rursus, & redolet ex cruce
martyrum: aliter flos lilij: quia candida vita carnis
est de incorruptione virginittatis: aliter flos viole,
quia magna virtus humilium qui ex desiderio vlti-
tima loca tenentes per humilitatem se à terra in-
alium non subleuant, & celestis regni purpuram
in mente seruant, aliter redolet spica, cum ad ma-
turitatem producitur, quia bonarum perfectio, ad
satiæatem eorum, qui iustitiam esuriunt, prepara-
tur. Vnico verbo fit hæc conclusio, vestibus his
corporis particularibus ac pretiosis, stimulum
dari volebat sacerdotibus Deus, vt & tales in ani-
ma sua vestitus omni studio procurarent.

Hæc igitur Dei fuit prima mens, dum sacer-
dotibus ac Doctõribus vestes præscribit honorifi-
cas, simbrijs circumcinctas. Illi porro prodito-
res, eas gerentes nequaquam ex his ansam sum-
pserunt celum cogitandi, nec esse se in Dei mi-
nistros electos, cuius personam referebãt in ter-
tis, hisque se admoneri sanctitatis, sed in suis
auctoritatis superbiæ, ambitionisque stimebant
eas inuentum. Hoc enim modo quæ Dei sunt,
tractant homines, eius enim beneficijs Deo bel-
lum mouent atrocissimum, quibus inferre bel-
lum vitijs, vitiumque acquirere oportuerat
incrementum: Omnes inani suæ studebant glori-
æ, & se primos affectabant vocari præcepto-
res: Non sic, vos, non sic: *Ne vocemini Magistri,
vnus est enim Magister vester Christus*. Non pro-
hibet Christus in Ecclesia sua gradus magiste-
rij, nec ministros suos illustri nomine compen-
sari, sed hoc ita fit, intelligendo, quod ipsi do-
ctrinæ Euangelicæ auctores non habeantur, nec
qui eam cordibus inculcent auditorum: hic e-
nim Christus est, qui ob hoc pleno ore, Magi-
ster

ter vocatur: *Vnus est enim Magister vester Christus.* Vos autem, meos eligo repeti oves, tubos ac canales per quos doctrinæ flumina, quæ ex me ut primo ac originali fonte scaturiunt, defluant: vos acque deus, qui verba mea ad aures hauriunt deferatis: attamen ego sum, qui ea visceribus animæ firmius infigo, vires ut pe-

netrent ad interiora cordium subministro, in quibus solus ego efficaciter, ac intus possum operari, ego qui hoc ago, ut in eis radicem fœdemque gratia capiat cœlestis, qua tandem, ea opitulante, ad gloriam transeat æternam, Amen.

SUMMARIUM

HOMILIE DECIMÆQVINTE SEQVENTIS.

D quatuor puncta reducitur hoc Evangelium. Primum: Argumentum à Christo discipulis suis propositum suæ passionis. Secundum: in quo Iacobus & Ioannes occasionem sumunt ex verbis Christi primas in regno eius sedes requirendi. Tertium: quo eis Dominus respondet. Quartum: in quo decem reliqui his duobus in lignantur, quos omnes Christus & sedat & docet. Quoad primum declaratur, quàm congruè Christus agens de morte sua, specialiter commemoret dolores à se perferendos, tam ob id quod in eis est considerandum, quàm quòd passione sua nostros illuminat oculos. *a. ad rectè cœli viam car-*

pendam. b. à qua aberrabant Iacobus & Ioannes. c. & ad amoris, quo feruebat, vim declarandam. d. Pariter exponitur, cur illi, Consummabuntur omnia, adiungat, de filio hominis. e. vsusque sit verbo impersonali Tradetur. f. ac qua ratione noui gratiam declararet testamenti, dicendo: Tertia die resurget. g. Circa secundum ostenditur, quomodo in sua matrisque petitione errauerint Apostoli, qua mediante eam Christo obtulerunt. h. In Tertio patet, quàm prudenter illis Christus responderit, reiciens illorum petitionem ut superbam ac minus sapientem. i. ac talis censetur, qui ambit prælaturas. k. cui proprium est auctoriter respondere Possimus. l. Quartum nobis proponit quàm bene Christus dixerit non ad se spectare talia in regno suo loca consignate nec rationem ceteri habuerint indignationis, sed nec nos scandali, licet aliquos in sanctis defectus esse percipiamus. m.

a §. 1. 2. 3
4. 5.
b §. 6. 7.
c §. 8. 9.
d §. 10. 11.
e §. 12.
f §. 13.
g §. 14.
h §. 15.
i §. 16.
j §. 17. 18.
k §. 19.
l §. 20. 21.
m §. 22.
23.
24.

§. 1. Vtilissima est de Christo consideratio, ut myrrha fasciculo, quem sponsa cœlestis inter vbera collocat.

§. 2. Est Christus lapis cœlatus à Deo, à seculi lapidicidii exsculptus, in quem oculi defigendi.

§. 3. Multiplices fuisse corporis Christi penas, quia multe fuerunt corporis peccati culpe.

§. 4. Cur Christus dixerit mortem suam multum profuturam, cum pro omnibus sit mortuus.

Hieron. Bapt. de Lanua Tom. II.

X

§. 5. In